ՄԱՍԻՍ
ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

31ՐԴ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 25 (1525) ՇԱԲԱԹ, ՅՈՒԼԻՍ 9, 2011
VOLUME 31, NO. 25 (1525) SATURDAY, JULY 9, 2011

Պաշտօնաթերթ՝
Ս. Դ. Հնչակեան Կուսակցութեան
Արեւմտեան Ամերիկայի

MASSIS Weekly
1060 N. Allen Ave. Suite 101
Pasadena, California 91104

ԻԼԻԱ Բ. ԴԷՄ Է ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ԻՐԱՒԱԿԱՆ ԿԱՐԳԱՎԻՃԱԿ ՏԱԼՈՒ ՕՐԻՆԱԳԾԻՆ

Ամենայն Վրաց պատրիարք Իլիա 2-րդը յատուկ յայտարարութեամբ դիմած է Վրաստանի խորհրդարանին ու կոչ ըրած՝ կասեցնել քաղաքացիական օրէնսգրքի փոփոխութիւնները, որոնց համաձայն պատգամաւորները կը պատրաստուին իրաւական անձի կարգավիճակ տալ Վրաստանի մէջ գործող հինգ կրօնական կազմակերպութիւններու, որոնց շարքին՝ Հայ առաքելական եկեղեցւոյ:

«Մեր եկեղեցին երբեք դէմ չէ եղած կարգավիճակ տրամադրելուն, սակայն կառավարութիւնը պարտաւոր էր այս հարցի շուրջ բազմակողմ պետական յանձնաժողով ստեղծել»,- յայտարարած է Վրաց եկեղեցւոյ առաջնորդը:

Հարցը յանձնաժողովի միջոցով լուծելու մասին Իլիա երկրորդը յայտարարած էր Ամենայն Հայոց կաթողիկոս Գարեգին երկրորդի՝ Յունիսին Վրաստան կատարած այցի ժամանակ:

«Եկեղեցիներու մասին խօսելու ժամանակ պէտք չէ մոռանալ, որ երկու կողմերն ալ պահանջներ ունին», - յայտարարած էր Վրաց պատրիարքը ու առաջարկած է հայկական կողմին, համապատասխան յանձնաժողով ստեղծել՝ վիճայարոյց հարցերը քննարկելու համար:

Թէեւ հոգեւոր առաջնորդները համաձայնութեան չեկան, այդուհանդերձ, Վրաստանի իշխող «Ազգային շարժում կուսակցութիւնը»՝ Նախագահ Սահակաշվիլիի գլխաւորութեամբ, անցեալ շաբաթավերջին շրջանառութեան մէջ դրած էր օրէնսդրական փոփոխութիւնը ու առաջին ընթերցմամբ ընդունած էր զայն:

Ամենայն Վրաց պատրիարք Իլիա 2-րդ

«Այդ որոշումը անակնկալ էր ոչ միայն հոգեւոր դասին, այլեւ Վրաստանի ժողովուրդի համար»,- ըսած է Իլիա երկրորդ: Ըստ «Ազատութիւն» ռատիոկայանի վրացական ծառայութեան, հոգեւոր առաջնորդի այս յայտարարութիւնը մեծ աղմուկ բարձրացուցած է երկրի աշխարհիկ վերնախաւի մօտ: Ընդդիմադիր ուժերը կը պնդեն, թէ իշխանութիւնները կը դաւաճանեն ազգային շահին ու կը շրջանցեն նոյնիսկ պատրիարքի յորդորները:

Հակառակ բողոքներուն, որոշուած է շարունակել օրէնքի քննարկումները: «Յետաձգելու կարիք չկայ»,- յայտարարած է իրաւական հարցերով զբաղող յանձնաժողովի նախագահ Պավլէ Կուբլաշվիլի, շեշտելով որ, կրօնական կազմակերպութիւններուն իրաւական կարգավիճակ տրամադրելու հարցը կը գտնուի միայն խորհրդարանի իրաւասութեան ներքեւ:

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ՆԱԽԱԳԱՀԸ ՊԻՏԻ ՃՇԴԷ ԻՐ ՀԵՏԱԳԱՅ ՔԱՅԼԵՐԸ՝ ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՀԱՐՑՈՎ

Ռուսաստանի արտաքին գործոց նախարար Սերգէյ Լավրով, Յուլիս 6-ին Մոսկուայի մէջ հանդիպելէ ետք Հայաստանի իր պաշտօնակից՝ Էդուարդ Նալբանդեանի հետ, յայտարարեց որ, Ռուսաստանի նախագահ Դիմիտրի Մեդվեդեւ շատ մօտ ապագայ
ին որոշում կ՛ընդունի ղարաբաղեան հարցի կարգաւորման շուրջ հետագայ քայլերու վերաբերեալ:

«Երկու տարի առաջ, հաշուի առնելով Ռուսաստանի յատուկ յարաբերութիւնները թէ՛ Հայաստանի եւ թէ՛ Ատրպէյճանի հետ, Դիմիտրի Մեդվեդեւ որոշած էր ակտիւ եռակողմ բանակցութիւններ անցկացնել ղարաբաղեան հարցի կարգաւորման հիմնարար սկզբունքներու համաձայնեցման նպատակով: Այսօր այդ գործընթացը եզրափակիչ փուլ հասած է, եւ ըստ էութեան, որոշումներ ընդունելու ժամանակն է», - ըսաւ Ռուսաստանի արտաքին քաղաքականութեան ղեկավարը:

Լավրովի համաձայն, Դիմիտրի Մեդվեդեւ՝ որպէս միջնորդ, որ կը գործէ, ունենալով ԵԱՀԿ-ի Մինսկի խումբի համանախագահ միւս երկու երկիրներու՝ ԱՄՆ-ի եւ Ֆրանսայի աջակցութիւնը, այսօր արդէն վերլուծած է Կազանի մէջ կայացած հանդիպումէն յետոյ ստեղծուած իրավիճակը եւ մօտ ժամանակներս որոշում կը կայացնէ, թէ ինչ պէտք է ընել:

Ռուսաստանի արտաքին գործոց նախարարը յիշեցուց նաեւ, որ թէ՛ Հայաստանի եւ թէ՛ Ատրպէյճանի նախագահները պարտաւորութիւն ստանձնած են՝ Լեռնային Ղարաբաղի հարցը բացառապէս լուծել խաղաղ բանակցութիւններու միջոցաւ:

Միւս կողմէ, ԵԱՀԿ Մինսկի խումբի համանախագահներ՝ Պեռնար Ֆասիէ (Ֆրանսա), Ռոբերդ Պրադկէ (ԱՄՆ) եւ Իգոր Պոպով (Ռուսաստան) Յուլիս 5-ին հրապարակած են յայտարարութիւն մը, ուր ըսուած է թէ, «Անկախ այն բանէն, որ կողմերը Կազանի մէջ վերջնական համաձայնութեան չեկան՝ հիմնարար սկզբունքներու վերաբերեալ, սակայն յառաջընթաց արձանագրուեցաւ»:

ԵԱՀԿ-ի կայքէջին վրայ հրապարակուած հաղորդագրութեան համաձայն, համանախագահները, ինչպէս նաեւ ԵԱՀԿ-ի գործող նախագահի անձնական ներկայացուցիչ Անճէյ Կասպրչիկ, Յուլիս 4-ին հանդիպումներ ունեցած են ԵԱՀԿ-ի գլխաւոր քարտուղար Լամբերտո

Շար.ը էջ 4

ՀԸԶՊԱԼԼԱՀԻ ՉՈՐՍ ԱՆԴԱՄՆԵՐ ԱՄԲԱՍՏԱՆՈՒԵՑԱՆ ՌԱՖԻՔ ՀԱՐԻՐԻԻ ՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՐՑՈՎ

Լիբանանի նախկին վարչապետ Ռաֆիք Հարիրիի սպանութեան հարցով ստեղծուած ՄԱԿ-ի միջազգային դատարանի դատախազ՝ Տանիէլ Պելմար ամբաստանագիր յղեց Լիբանանի դատախազութեան, պահանջելով ձերբակալութիւնը չորս անհատներու: Լրատուական աղբիւրներու համաձայն այդ չորս անձերը անդամ են Իրանի համակիր Հըզպալլահ զինեալ կուսակցութեան:

Չորս ամբաստանեալներէն Մուսթաֆա Պատր Էլտինն մաս կը կազմէ Հըզպալլահի ղեկավար մարմինին եւ կը նկատուի այդ կուսակցութեան զինուորական պատասխանատուն:

Ամբաստանագիրերու հրապարակումէն ետք, Ռաֆիք Հարիրիի որդին, նոյնպէս նախկին վարչապետ, Սաատ Հարիրի դատախազի որոշումը նկատեց իբրեւ Լիբանանի եւ միջազգային ընտանիքի յաղթանակը, ինչպէս նաեւ արդարութեան յաղթանակը: Հարիրի դիտել տուաւ, որ անհրաժեշտութիւն չկայ խուսափելու պատասխանատուութենէ, որովհետեւ ամբաստանագիրը պատմական հանգրուան մըն է համայն Լիբանանցիներուն համար: Ան ըսաւ, թէ ճշմարտութեան ժամը հասած է, իսկ ոճրագործները հաշիւ պիտի տան արդարութեան առջեւ:

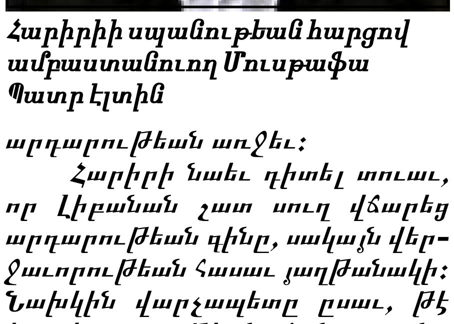

Հարիրիի սպանութեան հարցով ամբաստանուող Մուսթաֆա Պատր Էլտին

Հարիրի նաեւ դիտել տուաւ, որ Լիբանան շատ սուղ վճարեց արդարութեան գինը, սակայն վերջաւորութեան հասաւ յաղթանակի: Նախկին վարչապետը ըսաւ, թէ խռովարարութեան հանգրուանը աւարտած է, փոխարէնը սկսած է արդարութեան գործադրութիւնը:

Միւս կողմէ սակայն, Հըզպալլահի առաջնորդ՝ Շէխ Հասան Նասրալլահ դատարանի որոշումը որակեց «քաղաքականացուած»: Ան դատարանը նկատեց Ամերիկայի եւ Իսրայէլի ձեռքին գործիք, որուն միջոցաւ անոնք կը ձգտին հարուածելու Իսրայէլի դէմ պայքարող իրենց շարժումը:

ՎԱՏԻԿԱՆ ՊԻՏԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԷ ՀԱՅՈՑ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐԵԱԼ ԳԱՂՏՆԻ ԱՐԽԻՒՆԵՐԸ

Վատիկան կը պատրաստուի բանալ իր գաղտնի արխիւները: Այս մասին, ինչպէս կը գրէ Թրքական «Հուրրիյէթ» օրաթերթը, յայտարարած է Վատիկանի արխիւներու պատասխանատու մոնսենիոր Սերճիօ Բականի:

Վատիկանի արխիւներու պատասխանատուն տեղեկացուցած է, որ 8-էն մինչեւ 20-րդ դարու երկրորդ կիսուն վերաբերող գաղտնի արխիւները պիտի բացուին Փետրուար 2012-ին եւ ցուցադրուին «Lux in Arcana» ցուցահանդէսին:

Մոնսենիոր Սերճիօ Բականի նշած է, որ հրապարակուելիք արխիւներուն մէջ առկայ են փաստաթուղթեր Օսմանեան կայսրութեան կողմէ 20-րդ դարասկիզբին հայերու դէմ իրականացուած Ցեղասպանութեան մասին:

«Հայոց Ցեղասպանութեան վերաբերեալ փաստաթուղթերուն մէջ ներկայացուած են Թուրք զինուորներու դաժան բռնութիւնները, որոնք ուղղակի անմարդկային են»,- ըսած է Բականի:

Վերջերս Հայաստան այցելած Վատիկանի մշակութային հարցերով պապական խորհուրդի նախագահ Ճանֆրանքօ Ռավասի յայտնած էր, որ կը նախատեսուի յառաջիկայ տարիներուն հայ-վատիկանեան մշակութային շփումները աշխուժացնել, ու այդ նպատակաւ կը կազմակերպուին ցուցադրութիւններ՝ Վատիկանի եւ Հայաստանի մէջ:

ԻՐԱՎԻՃԱԿԸ ՍԵՐԺԻ ԵՒ ԼԵՒՈՆԻ ՇՐՋԱՊԱՏՈՒՄ

ՅԱԿՈԲ ԲԱԴԱԼԵԱՆ

Յունիսի 30-ի հանրահաւաքում Հայ ազգային կոնգրէսի առաջնորդ Լեւոն Տէր-Պետրոսեանը բարձրացրեց Սերժ Սարգսեանի ու նրա շրջապատի փոխյարաբերութեան խնդիրը, ասելով, որ Սարգսեանը երկխօսութեան հարցում կամուկացի մէջ է, որովհետեւ նրա շրջապատը, սովոր լինելով կրակելուն եւ բանտ նստեցնելուն, չի կարողանում պատկերացնել այլ որակի յարաբերութիւն:

Ինչ է ստացւում: Ստացւում է, որ Սերժ Սարգսեանն էականօրէն տարբերւում է իր շրջապատից եւ սովոր չէ կրակելուն ու բանտ նստեցնելուն, իսկ ահա նրա շրջապատն այդպիսին լինելով կաշկանդում է նրան երկխօսութեան գործում աւելի օպերատիւ լինելու հարցում:

Իրականում, այստեղ թերեւս գործ ունենք բաւական խորքային մի երեւոյթի հետ, որը վերաբերում է թէ իշխանութեան, թէ ընդդիմութեան կառուցւածքին: Եթէ շրջապատը կաշկանդում է Սերժ Սարգսեանին, նշանակում է, որ Սարգսեանը իր գործողութիւնների համար հաշուետու է իր շրջապատին: Այսինքն, նա պէտք է շրջապատին բացատրութիւն տայ, թէ իր գործողութիւններն ինչքանով են բխում այդ շրջապատի շահից, ինչքանով են սպասարկում այդ շահը, ինչի են հանգեցնելու, ինչ ռիսկեր ու վտանգներ են պարունակում, ում համար, երբ, եւ այլն:

Եթէ Սերժ Սարգսեանն այդ բացատրութիւնները չտայ, ապա նրա շրջապատը բնականաբար թոյլ չի տայ, որ նա երկխօսի ընդդիմութեան հետ: Այսինքն, իշխանական համակարգում այդ առումով իրադրութիւնը դրուած է յստակ շահերի վրայ եւ չի աշխատում այսպէս ասած հաւատի ու վստահութեան մեխանիզմը, «Սերժը գիտի, թէ ինչ է անում» եւ այդ կարգի այլ տարբերակները: Սերժ Սարգսեանը ստիպուած է ամէն քայլի համար լինել հաշուետու եւ հիմնաւորել համակարգին, որ այդ քայլն իր մէջ աւելի շատ օգուտ, քան ռիսկ է պարունակում:

Այդ տեսանկիւնից, ինչ վիճակ է Տէր-Պետրոսեանի շրջապատում: Դա հասկանալու համար, նախ պէտք է հասկանալ, թէ իսկ որն է Տէր-Պետրոսեանի շրջապատը: Նրա շրջապատը Կոնգրէսի քաղխորհո՞ւրդն է, լիդերների աւելի լայն շրջանա՞կը, թէ ակտիւը, որ կազմում է մի քանի հարիւր մարդ: Երեւի թէ շրջապատ հասկացութիւնը տուեալ դէպքում պէտք է ենթադրի շահառուների շրջանակը: Այդ իմաստով, Տէր-Պետրոսեանն ու Կոնգրէսը շահառուների շրջանակ են հռչակել ամբողջ հասարակութիւնը եւ ներկայացրել են հանրութեան շահը սպասարկելու յայտ: Հետեւաբար, տուեալ պարագայում Տէր-Պետրոսեանի շրջապատը դա ոչ քաղբիւրոն է, ոչ լիդերների աւելի լայն շրջանակ, ու ոչ էլ ակտիւը, այլ հասարակութիւնն ընդհանրապէս, քանի որ Տէր-Պետրոսեանը խօսում է հասարակութեան անունից եւ նրա շահից գործելու մասին:

Ուրեմն, տալի՞ս է արդեօք Տէր-Պետրոսեանը բացատրութիւններ իր շրջապատին: Այդ շրջապատում գործո՞ւմ է արդեօք նրան կաշկանդելու մեխանիզմ, երբ նա կարող է շատ ուզել անել ինչ որ քայլ, բայց շրջապատը, այսինքն հասարակութիւնը, այդ բանը թոյլ չտայ, դրանում չտեսնելով համոզիչ օգտաւէտութիւն: Մարտի հանրահաւաքներից մէկում յայտարարուեց, որ Կոնգրէսի հանրահաւաքները վերածւում են հասարակական ֆորումների, որոնք օժտուած են որոշումներ կայացնելու եւ իրացնելու լիազօրութեամբ:

Մինչ այժմ ի՞նչ նշանակալի որոշումներ է քննարկել եւ կայացրել հանրահաւաքը: Իհարկէ կարող են ասել, որ կայացուել է երթով Ազատութեան հրապարակ գնալու որոշում: Իհարկէ, կարելի է ասել, բայց կարելի է արդեօք հաւատալ այդ ասածին, որ որոշումը կայացրել է հանրահաւաքը: Կոնգրէսի ղեկավարութեան համար պարզ էր, որ երբ էլ հարցնի հանրահաւաքի մասնակիցներին, նրանք ասելու էին, որ համաձայն են հրապարակ գնալուն: Հետեւաբար Կոնգրէսը գնացել է այն ժամանակ, երբ ոչ թէ հանրահաւաքն է նպատակայարմար համարել, այլ Կոնգրէսի լիդերները, որոնք ընդամէնը ստեղծուեցին հանրահաւաքի որոշման կայացման իմիտացիա:

Միակ որոշումը, որ իրապէս կայացրել է հանրահաւաքը, դա իհարկէ Օգոստոսի 1-ին յաջորդ հանրահաւաքն անելու Յունիսի 30-ի հանրահաւաքի որոշումն էր: Որոշում, որը գործնականում ոչինչ չնշանակող մի բան է այն դէպքում, երբ Կոնգրէսը իշխանութեանը ժամանակ է տալիս մինչեւ Սեպտեմբեր: Օգոստոսի 1-ի հանրահաւաքը վերածւում է տուեալ դէպքում ֆորմալ ձեւականութեան, եւ թերեւս այդ պատճառով էլ Կոնգրէսի լիդերները հանրահաւաքին տուեցին ընտրութեան հնարաւորութիւն:

Միգուցէ ճիշդը դա է, եւ լուրջ քաղաքականութիւնը պէտք է իրացնել մի քանի հոգով, կամ մի քանի տասնեակ հոգով, բայց ոչ թէ հարիւր կամ հազար: Բայց, խնդիրն այն է, որ այդ մի քանի տասնեակի շրջանակում, Կոնգրէսում կարծես թէ ընդհանրապէս վերանում է լիդերի հաշուետուութեան իրական երեւոյթը, եւ ձեւաւորւում է Տէր-Պետրոսեանի մօտեցման անառարկելի գերակայութիւն: Դրա վկայութիւնն է թէկուզ այն, որ հանրահաւաքի ընթացքում տարբեր ելոյթ ունեցողներ բոցաշունչ ելոյթներ են ունենում իշխանութեան անելանելիութեան եւ ժողովրդի յաղթանակի մասին, իսկ վերջում Տէր-Պետրոսեանը ամփոփում է եւ տալիս սպասելու եւ չոգեւորուելու հերթական հրամանը: Եւ յատկանշականն այն է, որ դրանից յետոյ բոլոր ոգեւորուած ելոյթների հեղինակները յայտարարում են, որ ճիշդը սպասելն է: Միգուցէ ճիշդը սպասելն է, բայց այդ դէպքում ինչ կարիք կայ հանրահաւաքին ոգեւորուելու, եթէ Տէր-Պետրոսեանից յետոյ միեւնոյն է բոլորը սպասելու են:

Եւ այն, որ Յունիսի 30-ին Ազատութեան հրապարակը մեղմ ասած նկատելիօրէն սակաւամարդ էր, յուշում է, որ հասարակութիւնը ինքն իրեն տալիս է այդ հարցն ու ստանում պատասխան, որ ոգեւորուելու կարիք չկայ, հետեւաբար չկայ նաեւ հանրահաւաքի գնալու կարիք, եթէ այնտեղ հազարերորդ անգամ պէտք է լսուեն նոյն բաները: Քանի դեռ Կոնգրէսը չունի այդ իրողութիւններին եւ ռիսկերին բաց նայելու համարձակութիւն, եւ քանի դեռ դրանք մատնանշողները հռչակւում են մեղմ դէպքում անմիտ, իսկ ընդհանրապէս ծախուած հերետիկոսներ, Սերժ Սարգսեանն ու իր շրջապատն իրենց ներքին շատ աւելի դեմոկրատական մեխանիզմի առկայութեան պարագայում շատ աւելի ճկուն են խաղալու, քան Կոնգրէսը:

Խօսքն այստեղ բացարձակապէս որակների, գործունէութեան մեթոդների եւայլնի մասին չէ: Խօսքն ընդամէնը շրջապատներում առկայ որոշումների կայացման մեխանիզմների մասին է: Սկզբունքօրէն, խոշոր հաշուով, իշխանական համակարգում ներքին մեխանիզմը իր ամբողջականութեան մէջ թերեւս աւելի մօտ է դեմոկրատականին, քան ընդդիմութեան մօտ: Եւ առկայ իրողութիւնների պարագայում, նոյնիսկ այն դէպքում, երբ այդ ամէնը տեղաւորւում է հանդուրժողութեան շրջանակներում, իշխանութիւնը խաղալու է աւելի ճկուն: Եւ նաեւ հենց իշխանութեան այդ առաւել ճկուն խաղի արդիւնքն է գուցէ, որ իրավիճակը հասցուեց հանդուրժողութեան շրջանակի, խուսափելով բիրտ ուժի կիրառման հարկադրանքից:

Բանն այն է, որ այդպիսի մեխանիզմի առկայութիւնը ցանկացած քաղաքական ուժի եւ առաջնորդի ամրութեան, ճկունութեան գրաւական է: Տէր-Պետրոսեանը ամբողջութեամբ գործի դնելով իր խարիզման եւ յայտարարելով, որ ինքնագործունէութիւնը դատապարտելի է, ինքն իրեն փաստացի զրկել է ճկունութեան հնարաւորութիւնից եւ Կոնգրէսը դրել կամ-կամի առաջ:

Կամ տեղի է ունենում այդ կառոյցի լուրջ ռեֆորմացիա եւ այդտեղ գործնական բազմակարծութեան եւ դեմոկրատիայի տարրեր են ներդրւում, նպաստելով կառոյցի ադեկվատութեան բարձրացմանն ու ներգրաւուած շրջանակների ընդլայնմանը, այդպիսով նոր շունչ հաղորդելով պայքարին, կամ Կոնգրէսը շարունակում է մնալ առաւելապէս հեղինակութիւնների կառոյց, բայց, դատելով վերջին զարգացումներից ու աւելի եւ աւելի ակնյայտ դարձող ռիսկերից՝ մնալ, կամ վերածուել, աւելի շատ որպէս հեղինակութիւնների քաղաքական «դամբարան»:

Կոնգրէսի գաղափարն ինքնին, իր նախնական պատկերացումների շրջանակում, թերեւս ենթադրում էր Հայաստանում ներքին ժողովրդավարութեամբ յագեցած աննախադէպ կառոյցի ձեւաւորում, կայացում եւ զարգացում: Կոնգրէսի համար, կարծում եմ, որ լուրջ ձախողումը ոչ թէ այն է, որ երեք տարի է, ինչ չի կարողանում լուծել «աւազակապետութեան կազմաքանդման» հռչակուած խնդիրը, այլ այն, որ չստացուեց իրապէս լայն հասարակական եւ ազգային կառոյցի ձեւաւորումը, եւ շրջանակը առաւել ընդլայնուելու փոխարէն առաւել նեղացաւ:

Անշուշտ, Հայաստանի ներքաղաքական կեանքում աննախադէպ երեւոյթ է ընդդիմութեան յետընտրական ինստիտուցիոնալացումը: Բայց դա պէտք է դիտարկել ոչ թէ որպէս նպատակ, այլ որպէս միջոց: Հայ ազգային կոնգրէս գաղափարը ինստիտուցիոնալացուեց, բայց առաւելապէս որպէս քաղաքական ինստիտուտ, որին սպասարկում է հասարակական բաղադրիչը: Մինչդեռ պէտք է թերեւս լինէր հակառակը: Տարուելով իր քաղաքական գործառոյթներով, քաղաքական գործառնութիւններով, Կոնգրէսը թերեւս անուշադրութեան մատնեց հասարակական աւելի լայն գործառոյթներն ու գործառնութիւնները, իսկ դրանցով զբաղուելու պարագայում էլ՝ արդիւնքը դիտարկել զուտ քաղաքական նպատակայարմարութիւնների պրիզմայով:

Ներկայիս քաղաքական իրավիճակը Կոնգրէսին կարծես թէ այլեւս չի տալիս հետ շրջուելու հնարաւորութիւն, եւ թերեւս ճիշդ կը լինի, որ Կոնգրէսը հասարակութեանը գոնէ թոյլ չտայ գնալ իր հետեւից, բացատրելով, որ ինքն այդպէս գնում է ոչ մի տեղ: Իսկ աւելի ճիշդ կը լինէր իհարկէ, որ խաղի եւ համակեցութեան այդպիսի կանոնները լռելեայն ընդունած Կոնգրէսի լիդերութիւնն ինքը շարունակէր այդ ճանապարհը, Կոնգրէսում գտնուող կամ համակիր բազմաթիւ ադեկվատ շրջանակներին ու շերտերին թոյլ տալով մի քիչ հետ գնալ, ու սկսել նորից՝ այս անգամ աւելի լայն ընդգրկումով եւ շրջապատով:

«ԼՐԱԳԻՐ»

ՄԱՍԻՍ
ԱՄԵՆԱՎՍՏԱՀԵԼԻ ԱՂԲԻՒՐԸ ՀԱՅՐԵՆԻ ԼՈՒՐԵՐՈՒ

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
ՊԱՇՏՕՆԱԹԵՐԹ՝
ՍՈՑԻԱԼ ԴԵՄՈԿՐԱՏ ՀՆՉԱԿԵԱՆ
ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
Արեւմտեան Ամերիկայի Շրջանի

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ԿԱԶՄ՝
ԳԱԲՐԻԷԼ ՄՈԼՈՅԵԱՆ
ՍԱՀԱԿ ԹՈՒԹՃԵԱՆ
ՅԱՐՈՒԹ ՏԷՐ ԴԱՒԻԹԵԱՆ

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ
ԼԵՆԱ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

MASSIS Weekly
Organ of the Armenian Social Democratic Hunchakian Party of Western USA
1060 N. Allen Ave.
Pasadena, CA 91104
Phone: (626) 797-7680
Fax: (626) 797-6863
E:Mail: massis2@earthlink.net
http://www.massisweekly.com

(USPS 667-310) (ISSN 0744-334X)

Published Weekly
Except Two Weeks in August
ANNUAL SUBSCRIPTION RATES: USA $50.00, Canada $60 (Second Class), $80.00 (Air Mail)
Overseas $85.00 (2nd Class Mail), $125.00 (Air Mail).
All payments must be made in US funds & Drawn on US banks.
Periodicals Postage Paid at Pasadena CA.

Please Send Address Change To
MASSIS WEEKLY

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ՀԱԿ-Ի ՀԵՐԹԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՀԱՒԱՔԸ

Տեսարան մը Ազատութեան հրապարակի վրայ հաւաքուած ժողովուրդէն

Յունիս 30-ին Ազատութեան հրապարակում տեղի ունեցաւ Հայ ազգային կոնգրէսի հերթական հանրահաւաքը, որը ո՛չ «Ջրբաժանի», ո՛չ էլ իշխանութիւնների հետ երկխօսութեան մեկնարկի արձանագրման մասին փաստեց: Հանրահաւաքի ամփոփումն էլ, ըստ էութեան, այն էր, որ ՀԱԿ-ն իր պահանջած ձեւաչափով իշխանութիւններին երկխօսութիւն սկսելու ժամանակ տուեց մինչեւ Սեպտեմբեր: Այն, որ ե՛ւ Կոնգրէսը, ե՛ւ իշխանութիւնները հակուած են միմեանց ու նաեւ հասարակութեան հետ յարաբերութիւններում ժամանակ շահել՝ կարծես թէ, փաստ է: Իսկ հանրահաւաքը վարում էր «ՀԺ» խմբագիր Նիկոլ Փաշինեանը: Նա, նախ, անդրադարձաւ Սերժ Սարգսեանի՝ ԵԽԽՎ-ում արած յայտարարութեանն առ այն, որ եթէ յանկարծ նորից պատերազմ սկսուի՝ Ադրբեջանն առաւելութիւն կ՛ունենայ, որովհետեւ իր ժողովրդին 20 տարի շարունակ պատրաստում է պատերազմի: Այդ յայտարարութիւնը գնահատելով որպէս «Երրորդ հանրապետութեան դիւանագիտութեան պատմութեան մէջ ամենայ խայտառակներից մէկը», Փաշինեանը նկատեց, որ «եթէ ոեւէ մէկը Հայաստանում կամ նրանից դուրս նման յայտարարութիւն անէր, իշխանական խօսնակները վրայ կը տային, կ՛անուանէին ադրբեջանական քարոզչութեան հլու կամակատար, թուրքական եւ ադրբեջանական գործակալ»:

Ելոյթ ունեցաւ նաեւ նախկին քաղբանտարկեալ Սարգիս Հացպանեանը, որը շնորհակալութիւն յայտնեց հասարակութեան այն ակտիւ հատուածին, որի ամենօրեայ պայքարի շնորհիւ ազատ արձակուեցին քաղբանտարկեալները, այդ թւում՝ ինքը: Նա ասաց, թէ ազատութեան մէջ գտնուելով եւ քաղաքում զբօսնելով՝ ինքն ամէն քայլափոխի բնակարան վաճառելու կամ վարձով տալու յայտարարութիւններ է տեսել, ինչը վկայում է երկրից արտագաղթի մասին:

Հանրահաւաքն աւարտուեց ՀՀ առաջին նախագահ Լեւոն Տէր-Պետրոսեանի ելոյթով: Տէր-Պետրոսեանը գնահատեց իշխանութիւն - ընդդիմութիւն երկխօսութեան առանձնայատկութիւնները: Նա յայտարարեց, որ Սերժ Սարգսեանը չի կողմնորոշւում երկխօսութեան հարցում, եւ շարունակեց. - «Դա ընդամէնը նրա շրջապատի անհասկացողութեամբ կամ իրավիճակի անսովորութեամբ պայմանաւորուած ժամանակաւոր անորոշութիւն է: Մարդիկ մինչեւ հիմա կրակել են, բանտերն են նստեցրել, հիմա ասում են՝ «եկէք նստենք, երկխօսենք»: Սովոր չեն դրան՝ ժամանակ է պէտք, որ սովորեն»:

Իր ելոյթում Լեւոն Տէր-Պետրոսեանը հանգամանօրէն անդրադարձաւ նաեւ 2008 թուականի Մարտի 1-ի սպանութիւնների բացայայտման խնդրին՝ վստահեցնելով, որ այսուհետեւ ՀԱԿ-ը ուշադրութիւնը կենտրոնացնելու է դրա վրայ:

Յայտարարուեց, որ յաջորդ հանրահաւաքը տեղի է ունենալու Օգոստոսի 1- ին: Միջոցառումը եզրափակուեց աւանդական երթով:

ԳԻՒՄՐԻՈՒՄ ՓՈՐՁԵԼ ԵՆ ՀՐԿԻԶԵԼ ԻՐԱՒԱՊԱՇՏՊԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿԸ

Յուլիս 6-ի Առաւօտեան ժամը 5-ի սահմաններում անյայտ անձինք կոտրել են Սախարովի անուան մարդու իրաւունքների պաշտպանութեան հայաստանեան գրասենեակի Շիրակի մասնաճիւղի ապակին եւ փորձել են հրկիզել գրասենեակը:

Աղմուկից արթնացած հարեւանները փորձել են հանգցնել 66 սկսուած հրդեհը եւ անմիջապէս զանգել հրշէջ ծառայութիւն, հրդեհը յաջողուել է հանգցնել:

«Չէի ուզենայ իրադարձութիւններից առաջ ընկնել, կամ խօսել իրաւապահներին փոխարէն, ովքեր պէտք է հետաքննութիւն իրականացնեն: Չեմ կարող ասել, որ սա կազմակերպութեան գործունէութեան հետ է կապուած, սակայն ամենայն հաւանականութեամբ գիտէին ինչ կազմակերպութիւն է», - «Ազատութիւն» ռադիոկայանի հետ զրոյցում հրկիզմանը փորձը մեկնաբանեց Սախարովի անուան մարդու իրաւունքների պաշտպանութեան հայաստանեան գրասենեակի Շիրակի մասնաճիւղի ղեկավար Սէյրան Մարտիրոսեանը:

«ԱՐՏԱԳԱՂԹԻ ԽՈՒՃԱՊԸ ԿԱՍԵՑՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ՆԱԽԱԳԱՀԸ ՊԷՏՔ Է ՅԱՏՈՒԿ ՈՒՂԵՐՁՈՎ ԴԻՄԻ ԺՈՂՈՎՐԴԻՆ»,- Կ'ԸՍԵՆ ՄՏԱՒՈՐԱԿԱՆԵՐԸ

Հայաստանում արտագաղթի տագնապալի պատկերը խուճապային է, որը կանգնեցնելու համար հարկաւոր են ոչ ստանդարտ քայլեր: Լրագրողների հետ հանդիպմանն այս մասին ասաց Մատենադարանի գիտաշխատող, Գրականութեան ինստիտուտի փոխտնօրէն Վարդան Դեւրիկեանն՝ առաջարկելով նախագահին յատուկ ուղերձով դիմել ժողովրդին ու ասել, որ հայ ժողովրդի ապագան Հայաստանում է:

«Դա պէտք է լինի ոչ թէ մի հպանցիկ հարցազրոյցի, ճեպազրոյցի մէջ, մի որեւէ ձեռնարկութեան բացմանը, այլ պէտք է լինի յատուկ ուղերձով դիմելով»,- ասաց նա:

«Եւ այսօր՝ այս գրեթէ խուճապային դարձած իրավիճակի մէջ պէտք է սկսել մի հոգեբանական բեկում՝ դա կը լինի իշխանութեան միջոցով, դա կը լինի հասարակութեան միջոցով..., այսինքն՝ պէտք է սկսել այդ հոգեբանական բեկումը, որովհետեւ եթէ միայն առաջնորդուենք սոցիալ-հոգեբանական ծրագրով, եթէ անգամ ինչ-որ հրաշքով աշխատավարձերը աւելանան, ստեղծուած հոգեբանական վիճակը չի կարող փոխուել»,- կարծիք յայտնեց Դեւրիկեանը:

Նրա խօսքով՝ արտագաղթի պատճառ են դառնում այնպիսի հանգամանքներ, ինչպիսին է, օրինակ, բացօթեայ առեւտուրը արգելելու մասին Երեւանի քաղաքապետի որոշումը: «Այսօր արտագաղթը կասեցնելու կարեւորագոյն պայմաններից մէկը պէտք է այն լինի, որ վերջ տանք կեղծ փասադային միջոցառումներին, կեղծի էլիտարայնութեանը: Պէտք է մարդը լինի արժէքը: Աւելի լաւ է՝ մարդը Հանրապետութեան հրապարակում որեւէ բան վաճառի, քան թողնի Հայաստանից գնայ, թէ չէ Հայաստանը կը վերածուի էլիտար սպասարկման կառոյցի»,- ընդգծեց Գրականութեան ինստիտուտի փոխտնօրէնը:

Հոգեբան Լաուրա Պետրոսեանի խօսքով՝ արտագաղթի պատճառ է դառնում այն, որ կրթութիւն ստացած մասնագէտը չի զգում, որ ինքն այս երկրին անհրաժեշտ է: Չնայած այս հանգամանքին՝ հոգեբանը խորհուրդ է տալիս լաւ մտածել եւ համեմատել Հայաստանում առկայ դժուարութիւններն ու այն խոչընդոտները, որոնց արտագաղթողները հանդիպում են դրսում «ադապտացիոն շրջանում»:

«Այն երկրներում, որտեղ իշխանութիւնը խոշոր բուրժուազիայի ներկայացուցիչների ձեռքում է, այլ բան սպասել հնարաւոր չէ»,- յայտարարեց ազգագրագէտ Յարութիւն Մարութեանը՝ աւելացնելով, որ նման իշխանութեան ընդունած որոշումներն էլ իրենց բնորոշ են լինում: «Մեր կառավարող կուսակցութիւնը տիպիկ խոշոր բուրժուազիայի կուսակցութիւն է, այնտեղ հաւաքուած են հենց այդպիսի մարդիկ, ազգային գաղափարները նրանց ընդամէնը արտաքին քօղն է»,- ասաց Մարութեանը՝ արձագանքելով բացօթեայ առեւտուրն արգելելու մասին քաղաքապետի որոշմանը:

Ազգագրագէտը համոզուած է, որ արտագաղթի պատճառները ոչ այնքան սոցիալ-տնտեսական խնդիրների, որքան բարոյական, իրաւական եւ արժէքային համակարգերի հետ են կապուած: Նա ընդունելի համարեց նախագահի կողմից ուղերձով ժողովրդին դիմելու Դեւրիկեանի առաջարկը, բայց նշեց, որ նման ուղերձից յետոյ համակարգային փոփոխութիւններ կատարելու կոնկրետ քայլեր են հարկաւոր, որոնք կատարելու քաղաքական կամքի առնչութեամբ ինքը մեծ կասկածներ ունի:

«Խոշոր բուժուազիան պէտք է գիտակցի, որ մօտեցել է ռուբիկոնին»,- իշխանութիւններին դիմեց Մարութեանը՝ աւելացնելով, որ ռուբիկոնից այն կողմ հնարաւոր է՝ անկանխատեսելի զարգացումներ լինեն:

ՇԻՐԱԿԻ ՀԿ-ՆԵՐԸ ՄԻՆԱՍԻ ՈՐՄՆԱՆԿԱՐՆԵՐԻ ՀԱՐՑՈՎ ԴԻՄՈՒՄ ԵՆ ԷՌՆԵԿԵԱՆԻՆ

Շիրակի մարզի 36 հասարակական կազմակերպութիւններ դիմում են յղել արգենտինահայ գործարար, «Արմենիա միջազգային օդանաւակայաններ» ընկերութեան սեփականատէր Էդուարդո Էռնեկեանին՝ կոչ անելով հրաժարուել Մինաս Աւետիսեանի երկու որմնանկարները Երեւանի «Զուարթնոց» օդանաւակայանում կախած ունենալու գաղափարից եւ բաւարարուել դրանց կրկնօրինակները այնտեղ ունենալով:

Նշելով, որ կառավարութիւնը այս տարուայ Ապրիլի 28-ի որոշմամբ Մինաս Աւետիսեանի երկու որմնանկարներ անժամկէտ եւ անհատոյց տրամադրել է «Զուարթնոց» օդանաւակայանին՝ դրանք այնտեղ ցուցադրելու, նամակի հեղինակները շեշտում են. - «Մեզ համար անհասկանալի պատճառով տեղափոխելու մասին որոշումը կառավարութիւնը կայացրեց այն ժամանակ, երբ կէս տարուց աւելի Գիւմրու համայնքային իշխանութիւնները, Հայաստանի Հանրապետութեան մշակոյթի նախարարութիւնը եւ «Մինաս Աւետիսեան» հիմնադրամը ակտիւօրէն բանաւոր եւ գրաւոր բանակցում էին որմնանկարները Գիւմրիում վերականգնելու եւ Գիւմրիում տեղադրելու հարցերը, իսկ այդ մասին արդէն կազմուել էր համաձայնագիր համայնքապետարանի եւ հիմնադրամի միջեւ (2011 Փետրուար)»:

«Մինաս Աւետիսեանի որմնանկարներն իր բնօրրանից եւ գիւմրեցիներից հեռացնելու կառավարութեան որոշումները գնահատում ենք առանց պատշաճ հիմնաւորման կայացուած, յայտարարուած մշակութային ապակենտրոնացման քաղաքականութեան համատեքստում՝ տարօրինակ եւ վիրաւորական՝ մեր ու քաղաքի նկատմամբ», - նշում են Շիրակի մարզի հասարակական կազմակերպութիւնները իրենց դիմումում, որի տեքստը տարածել է ժուռնալիստների «Ասպարէզ» ակումբը:

Հայ news.am

massispost.com daily news updates

ԼՈՒՐԵՐ

ՁԵԿՈՅՑ. «ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ ԱՄԵՆԱԼՈՒՐՋ ԽՆԴԻՐԸ ՎՍՏԱՀՈՒԹԵԱՆ ՊԱԿԱՍՆ Է»

Հայաստանցիների 44 տոկոսը համարում է, որ երկրի կառավարման լաւագոյն ձեւը ժողովրդավարութիւնն է, իսկ ազգային էկոնոմիկայի կարգաւորման ամենաարդիւնաւէտ համակարգը՝ շուկայական տնտեսութիւնը: Սա են վկայում Վերակառուցման եւ զարգացման եւրոպական բանկի (ՎԶԵԲ) եւ Համաշխարհային բանկի (ՀԲ)՝ հրապարակած համատեղ զեկոյցի տուեալները:

«Կեանքն անցման շրջանում» անունը կրող այս հետազօտութիւնն անցկացուել է Կենտրոնական Եւրոպայի, յետխորհրդային տարածքի 33 պետութիւններում եւ Թուրքիայում: Հետազօտութեան նպատակն է պարզել, թէ ինչ ազդեցութիւն է թողել համաշխարհային տնտեսական ճգնաժամը պետութիւնների այս խմբի վրայ:

Արեւմտեան մասնագէտները պնդում են, որ Հայաստանի պարագայում ճգնաժամն ազդել է տնային տնտեսութիւնների 62 տոկոսի վրայ: Համեմատութեան համար՝ Ադրբեջանում այդ ցուցանիշը 55, իսկ Վրաստանում՝ 54 տոկոս է:

Վերլուծաբանները նաեւ պնդում են, որ Հայաստանում ամենալուրջ խնդիրը փոխադարձ վստահութեան պակասն է: Եթէ 2006 թուականին միմեանց վստահում էր հայաստանցիների շուրջ 30 տոկոսը, ապա այսօր այդ ցուցանիշը գրեթէ քառապատիկ անկում է արձանագրել՝ հասնելով 8 տոկոսի: «Հետազօտուող տարածաշրջանում սա ամենացածր ցուցանիշն է», - արձանագրում են զեկոյցի հեղինակները:

Նրանք, սակայն, նկատում են, որ պետական հաստատութիւնների նկատմամբ վստահութիւնը վերջին տարիներին որոշակիօրէն աճել է: Այդուհանդերձ, նախագահին, կառավարութեանն ու խորհրդարանին վստահող հայաստանցիների թիւը չի գերազանցում 33 տոկոսը:

Վստահութեան ամենաբարձր ցուցանիշն ունեն Զինուած ուժերը: Վերջին հարցման համեմատ վստահութեան ամենամեծ անկումը Հայաստանում արձանագրել է եկեղեցին: «Կրօնական հաստատութիւններին վստահող հայաստանցիների թիւը նուազել է 40 տոկոսով», - արձանագրում են զեկոյցի հեղինակները:

Վերակառուցման եւ զարգացման եւրոպական բանկի եւ Համաշխարհային բանկի մասնագէտները նաեւ նկատում են, որ Հայաստանում առաւել լուրջ խնդիրներից է շարունակում մնալ կոռուպցիան: Հարցուածների 20 տոկոսը նշել է, որ վերջին մէկ տարում կաշառք է տուել որեւէ պետական հաստատութիւնում, 25 տոկոսը խոստովանել է, որ ստիպուած է եղել կաշառել ճանապարհային ոստիկանութեան աշխատակիցներին: Ընդհանուր առմամբ, հայաստանցիների միայն 20 տոկոսն է կարծում, որ երկրում վերջին չորս տարիների ընթացքում կոռուպցիայի մակարդակը նուազել է, նշուած է զեկոյցում:

«Հարկ է նշել, որ Հայաստանի բնակչութեան միայն 22 տոկոսն է բաւարարուած կեանքի որակով», - նշում են հետազօտութեան հեղինակները, նկատելով նաեւ, որ այս ցուցանիշն անկում է արձանագրել սոցիալական գրեթէ բոլոր խմբերում՝ բացառութեամբ ամենաբարձր եկամուտի տէր մարդկանց:

«Հայաստանցի հարուստների շրջանում կեանքի որակից բաւարարուած է ամէն երկրորդը», - պնդում են եւրոպացի փորձագէտները՝ նաեւ նշելով, որ հայերը յետխորհրդային տարածքի ամենայոռետես ազգերից մէկն են:

«Հայաստանցիների միայն 33 տոկոսն է կարծում, որ իրենց զաւակներին լաւ ապագայ է սպասում: Լաւատեսների քանակը Հայաստանում 2006 թուականից ի վեր նուազել է շուրջ 10 տոկոսով», - փաստում են Վերակառուցման եւ զարգացման եւրոպական բանկի եւ Համաշխարհային բանկի համատեղ զեկոյցի հեղինակները:

ԳԱՆՁԱՍԱՐԻ ՎԱՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼԻՐՈՒՄ «ԱՊՕՐԻՆԻ ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ»

Լեռնային Ղարաբաղի Գանձասարի վանքի մօտ «ապօրինի շինարարութիւն

Լեռնային Ղարաբաղի Վանք գիւղում գտնուող 13-րդ դարի Գանձասարի վանական համալիրում «ապօրինի շինարարութիւն» է իրականացւում: Այս մասին ահազանգում է Լեռնային Ղարաբաղի զբօսաշրջութեան վարչութիւնը:

Մոսկուաբնակ բարերար Լեւոն Հայրապետեանը, ով մօտ 10 տարի առաջ վերանորոգել էր Գանձասարի վանական համալիրը եւ այնտեղ տանող ճանապարհը, ամիսներ առաջ էլ դիմել էր Արցախի թեմի հոգեւոր առաջնորդին՝ տեղեկացնելով, որ ցանկութիւն ունի Գանձասարի համալիրի պարիսպները սալիկապատել: Արցախի թեմի առաջնորդարանը նամակը փոխանցել է զբօսաշրջութեան վարչութեանը, որպեսզի վերջինս, որպէս իրաւասու մարմին, որոշում կայացնի:

«Նամակ ստացանք Արցախի հոգեւոր թեմից, որ ցանկութիւն է առաջացել մարմարէ սալիկներով երեսապատել պարիսպները: Օրէնքով դա արգելւում է, քանի որ դա աղճատում է յուշարձանի նախնական տեսքը», - «Ազատութիւն» ռադիոկայանի հետ զրոյցում տեղեկացրեց զբօսաշրջութեան վարչութեան յուշարձանների պահպանութեան եւ ուսումնասիրման բաժնի պետ Սլավա Սարգսեանը՝ նշելով, որ իր գլխաւորած վարչութիւնը արգելել է շինարարութիւն իրականացնել:

Հարցը բուռն քննարկումների թէմա է դարձել Facebook սոցիալական ցանցում, իսկ «Ջենք լռելու» երիտասարդական նախաձեռնութիւնը կոչ է արել մոսկուաբնակ հայ գործարար Լեւոն Հայրապետեանին «չտապ կասեցնել Գանձասարում իրականացուող վանդալիզմը, ինչպէս նաեւ զգուշօրէն հեռացնել այդ անճաշակ մարմարէ սալիկները՝ վերադարձնելով պարսպին իր պատմական տեսքը»:

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ՆԱԽԱԳԱՀԸ ՊԻՏԻ ՃՇԴԷ

Շարունակուած էջ 1-էն

Ջանիէի հետ եւ քննարկած են Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտութեան խաղաղ կարգաւորման բանակցային գործընթացը:

Համանախագահները ԵԱՀԿ-ի գլխաւոր քարտուղարին ներկայացուցած են Յունիս 24-ին Կազանի մէջ Ռուսաստանի նախագահ Դմիտրի Մեդվեդեւի նախաձեռնութեամբ եւ միջնորդութեամբ Հայաստանի նախագահ Սերժ Սարգսեանի եւ Ատրպէյճանի նախագահ Իլհամ Ալիեւի միջեւ կայացած եռակողմ հանդիպման արդիւնքները եւ քննարկած են յառաջիկայ քայլերը:

Գնահատելով Յունիսի 24-ի եռակողմ հանդիպումը՝ համանախագահները շեշտած են. - «Հակառակ որ կողմերը Կազանի մէջ վերջնական համաձայնութիւն ձեռք չձգեցին հիմնարար սկզբունքներու վերաբերեալ, սակայն յառաջընթաց արձանագրուեցաւ: Կազանի հանդիպման արդիւնքը, այն է, որ կողմերը վերահաստատեցին բանակցային ճանապարհով կարգաւորման հասնելու պատրաստակամութիւնը եւ ստեղծուեցան նախադրեալներ, որոնք պէտք է օգտագործուին կարելիութեան չափ շուտ՝ Սկզբունքներու շուրջ համաձայնութիւն ձեռք ձգելու համար»:

Հայաստանի գործող նախագահ Սերժ Սարգսեան Ուքրանիա կատարած իր պաշտօնական այցելութեան ընթացքին դարձեալ շեշտած է Լեռնային Ղարաբաղի ժողովուրդի ինքնորոշման իրաւունքին վրայ:

«Լեռնային Ղարաբաղի ժողովուրդը ունի ինքնորոշուելու միջազգայնօրէն ճանաչուած իրաւունք: Այդ իրաւունքը պէտք է կեանքի կոչուի, եւ պէտք է ամբողջութեամբ իրացուի: Լեռնային Ղարաբաղի խնդրում այլ լուծում չկայ», - լրագրողներուն յայտարարած է Սարգսեան:

Ատրպէյճանի նախագահ Իլհամ Ալիեւ իր կարգին յայտարարած է որ, ինքնորոշման իրաւունքը պէտք չէ հակասէ Ատրպէյճանի տարածքային ամբողջականութեան:

«Հայաստանը պէտք է հասկնայ, որ Ատրպէյճանի եւ Հայաստանի ներուժը անհամեմատելի է, եւ ժամանակը մեր օգտին կ՚աշխատի: Մեր ռազմական ծախսերը կը գերազանցեն Հայաստանի ամբողջ պետական բիւճէին», -ըսած է Ալիեւ, Յուլիս 5-ին ունեցած իր մէկ ելոյթ ժամանակ:

ԹՈՒՐՔԻԱՅԻ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ ՆԱԽԱԳԱՀ Է ԸՆՏՐՈՒԵԼ ԵՐԴՈՒԵԱԼ ՀԱԿԱՀԱՅԸ

Թուրքիայի 25-րդ գումարման խորհրդարանի նախագահ է ընտրուել «Արդարութիւն եւ զարգացում» կուսակցութեան անդամ, նախկին փոխվարչապետ Ջէմիլ Չիչէքը:

Թուրքական «Զաման» թերթի փոխանցմամբ՝ Ջէմիլ Չիչէքն ընտրուել է 3-րդ փուլում, երբ նրան անհրաժեշտ էր ընդամէնը 276 ձայն, սակայն նա ստացել է 322-ը: «Ազգայնական շարժում» կուսակցութիւնից խորհրդարանի նախագահութեան համար իր թեկնածութիւնն առաջադրած Թունջա Թոսքայը հաւաքել է 50 ձայն:

Քուէարկութեանը բացակայել են քրդական «Խաղաղութիւն եւ ժողովրդավարութիւն» կուսակցութեան պատգամաւորները, ովքեր բոյկոտ են յայտարարել: Իսկ «Ժողովրդա-հանրապետական» կուսակցութեան պատգամաւորները ներկայ են եղել, սակայն չեն մասնակցել քուէարկութեանը:

Նշենք, որ Ջէմիլ Չիչէքը յայտնի է իր հակահայ պահուածքով: Նա է եղել Արդարադատութեան նախարար, երբ Հրանդ Դինքի դէմ տխրահռչակ 301-րդ յօդուածով դատական գործ են յարուցել, որից շատ չանցած Հրանդ Դինքը «Ակօս»-ի խմբագրութեան դիմաց սպաննուեց:

Թուրքիոյ խորհրդարանի նախագահ Ջէմիլ Չիչէք

Նախորդ տարի նա թուրք գործարարների հետ հանդիպման ժամանակ խօսել էր 80-ականների ահաբեկչութիւնների մասին, նշելով թէ հայկական «ահաբեկչութեան» եւ PKK-ի ահաբեկչութեան միջեւ սերտ համագործակցութիւն կայ եւ յաւելել, թէ PKK-ի ահաբեկիչների մի մասը թլպատուած չեն, նկատի ունենալով, որ նրանք հայեր են:

2009-ին, երբ Թուրքիայում տեղական ինքնակառավարման մարմինների ընտրութիւնների ընթացքում Իգդիրում 85 տարի անընդմէջ ազերի քաղաքապետերից յետոյ առաջին անգամ քուրդը դարձաւ քաղաքապետ, Ջէմիլ Չիչէքը այն ժամանակ հետեւեալ կերպ էր արտայայտուել. «Քրդերը հաստատուեցին Հայաստանի հետ սահմանին»:

ՀԱԿԱ-ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՆԱՁԵՒ՝ ԱՍԹԱՆԱՅԻ ԻՍԼԱՄԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԻՆ

Իսլամական երկիրներու կազմակերպութիւնը 28-30 Յունիսին Ղազախստանի մայրաքաղաք Աստանայի մէջ տեղի ունեցած անդամ երկիրներու արտաքին գործոց նախարարներու խորհուրդի ժողովին ընթացքին որդեգրեց 22 կէտերէ բաղկացած ատրպէյճանամէտ բանաձեւ մը:

Բանաձեւը կը խօսի Հայաստանի կողմէ կատարուած երեւակայածին բռնարարքի մը մասին, ինչպէս նաեւ խոր մտահոգութիւն կը յայտնէ «Ատրպէյճանի բռնագրաւուած հողամասերէ»ուն վրայ «հայ բնակեցուածներ»ու տեղակայման առնչութեամբ: Բանաձեւը՝ այս վերջին եզրով՝ ընթերցողը կը մղէ մտաբերելու իսրայէլացի բնակեցուածները եւ այդպիսով իսլամական աշխարհին մէջ առանցքային տեղ գրաւող պաղեստինեան արդար դատը չարաշահելով՝ կը փորձէ զօրակցութիւն հրահրել ատրպէյճանական յերիւրածոյ «դատ»ին նկատմամբ, սակայն ի զուր, որովհետեւ սրտխառնուք պատճառող այսպիսի զուգորդումներ չինծու եւ սնամէջ «դատ»ի մը խորք ու կշիռ չեն պարգեւեր, այլ պարզապէս անոր շուրջ զգացական տղայամիտ մթնոլորտ մը կը ստեղծեն:

Բանաձեւը իր տասներորդ կէտով ՄԱԿ-ի անդամ երկիրներու մնայուն պատուիրակներուն կոչ կ՚ուղղէ՝ ՄԱԿ-ի ընդհանուր ժողովներուն ընթացքին իրենց քուէարկութեամբ զօրակցելու «Ատրպէյճանի հողամասերու անձեռնմխելիութեան», այլ խօսքով՝ կազմակերպութիւնը իր զօրակցութիւնը կը յայտնէ ՄԱԿ-ի Ընդհանուր ժողովի 66րդ նստաշրջանի նախնական օրակարգին վրայ գտնուող՝ «Ատրպէյճանի բռնագրաւուած տարածքներու մասին» բանաձեւին, եւ այլ պետութիւններէ ալ կը խնդրէ իր օրինակին հետեւիլ: ՄԱԿ-էն ետք անդամներու մեծագոյն թիւը ունեցող այս կազմակերպութեան բանաձեւին այս կէտը անոր միակ գործնական, ուստի եւ մտահոգիչ բաժինն է: Մնացեալ կէտերը ընդամէնը քարոզչական բնոյթ կը կրեն եւ ցանկութեանց աշխարհին կը պատկանին:

Նշեալ կազմակերպութեան որոշումները ընդամէնը անդամներուն ուղղուած յանձնարարականներ են եւ պարտաւորիչ բնոյթ չեն կրեր:

Անիկա անցեալին եւս որդեգրած է նմանօրինակ ատրպէյճանամէտ բանաձեւեր, որոնք այժմ անդամ երկիրներուն դարակները կը խճողեն:

ԳԻՒՄՐԻՈՒՄ ՄԵԿՆԱՐԿԵԼ ԵՆ ԳԻՒՐՋԻԵՒԵԱՆ ՕՐԵՐԸ

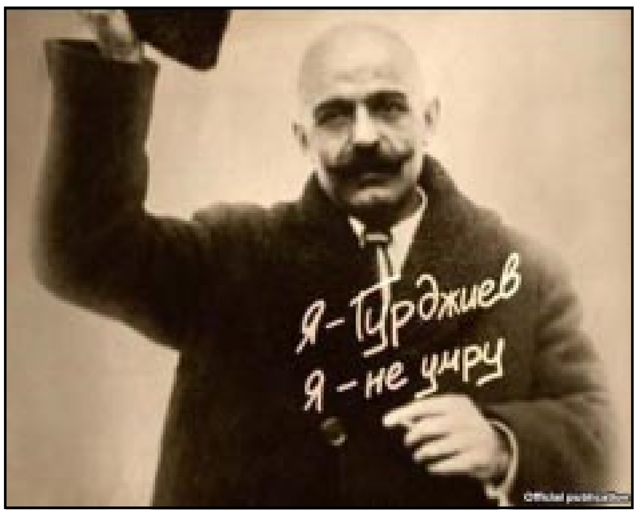

Գիւմրիում շաբաթ օրը մեկնարկել են ծնունդով գիւմրեցի, 20-րդ դարի յայտնի միստիկ փիլիսոփայ Գէորգի Գիւրջիեւին նուիրուած օրերը:

Այս կերպ գիւրջիեւագէտները ցանկանում են յայտնի փիլիսոփային ճանաչելի դարձնել նաեւ Հայաստանում: Գիւրջիեւեան օրերը մէկ շաբաթ կը տեւեն:

Պատմաբան Արթուր Նիկողոսեանը «Ազատութիւն» ռատիոկայանի հետ զրոյցում ասում է, որ վիրաւորական է, որ Գիւմրիում, որտեղ անցել է մեծ փիլիսոփայի մանկութիւնն ու պատանեկութիւնը, նրա մասին շատ քիչ բան գիտեն:

«Փորձեցինք այդ վիճակը շտկել: Այստեղ կայ նաեւ յարգանքի տուրքի խնդիր: Վերջին հաշուով, նման մեծ հայրենակից ունենալով, մենք դեռեւս քիչ բան ենք արել նրա ժառանգութիւնը հասկանալու, նրա յիշատակը յաւերժացնելու համար», - Նիկողոսեանը:

Այսօրուայ միջոցառմանը մասնակցում էին նաեւ Գիւրջիեւագիտական մոսկովեան կենտրոնից հրաւիրուած մասնագէտների բաւականին մեծ խումբ:

«Նա ստեղծել է աշխատութիւններ եւ հոգեւոր պրակտիկա, որը մենք օգտագործում ենք: Շատ լուրջ ու խորը ուսումնասիրութիւններ են դրանք: Նա այն մարդն է, ով ոչ միայն փիլիսոփայութիւն է զարգացրել, այլ նաեւ հիմնել է հոգեւոր զարգացման դրոյթները», - «Ազատութիւն» ռատիոկայանի հետ զրոյցում ասաց մոսկովեան կենտրոնի ղեկավար Արկադի Ռովներ, ով եւս տեղեակ էր, որ Գիւրջիեւը հայրենիքում ճանաչուած չէ:

Վերջերս, երբ Գիւմրիում քննարկում էին Շիրակի մարզի պատմամշակութային յուշարձանների վիճակը, առաջարկութիւն եղաւ Մշակոյթի նախարարին Գիւմրիում Գիւրջիեւի տուն-թանգարան հիմնել:

Պատմաբան Արթուր Նիկողոսեանը այնքան էլ նպատակայարմար չի համարում այս նախաձեռնութիւնը:

«Իրականում նրա տնից շատ չնչին մի հատուած է պահպանուել, այդտեղ արդէն մի քանի տասնամեակ ուրիշ մարդիկ են ապրում: Ներկայիս տունը ոչ մի կապ չունի այն տան հետ, որտեղ նա ծնուել եւ մեծացել է: Իմ խորին համոզմամբ, աւելի շատ կարելի է խօսել գիւրջիեւագիտական կենտրոնի բացման մասին», - ասաց Նիկողոսեանը:

www.massisweekly.com
updated every Friday

ՆԱՐԵԿ ՀԱԽՆԱԶԱՐԵԱՆԸ՝ ՉԱՅՔՈՎՍՔՈՒ ԱՆՈՒԱՆ ՄՐՑՈՅԹԻ ՅԱՂԹՈՂ

Չայքովսքու անուան XIV միջազգային մրցոյթի յաղթող է դարձել հայաստանցի Նարեկ Հախնազարեանը՝ «Թաւջութակ» մասնագիտութեամբ: Նա ստացել է ոսկէ մետալ եւ 20 հազար եւրօ: Նարեկն արժանացել է նաեւ «հանդիսատեսի համակրանք» մրցանակին: Երկրորդ տեղն զբաղեցրել է Էդգար Մորոն՝ Ֆրանսայից, երրորդ տեղը՝ Իվան Կարիզնան Պելառուսից՝ համապատասխանաբար 15 հազար եւ 10 հազար եւրօ մրցանակով: Յունիսի 25-ին թաւջութակահարների փորձերի ժամանակ սկանդալային միջադէպ էր տեղի ունեցել: Նարեկ Հախնազարեանի ելոյթի պահին Ռուսաստանի պետական ակադեմիական սիմֆոնիկ նուագախմբի ղեկավար, ՌԴ ժողովրդական արտիստ Մարկ Գորենշտեյնը, դիմելով նուագախմբին, ասել է. «Թող ձեզ բոլորովին չմտահոգի, թէ ինչ է նուագում այդ «տաղանդաւոր» տղան, այս առլը: Դուք պէտք է նուագէք ինձ հետ»: Այս արտայայտութիւնը վիրաւորել է փորձին ներկայ լրագրողներին, որոնց շնորհիւ այս պատմութիւնը մեծ արձագանք է ստացել: Արդիւնքում Գորենշտեյնը ներողութիւն էր խնդրել իր արարքի համար:

ՀԱՐՑԱԶՐՈՅՑ ՆԱՐԵԿ ՀԱԽՆԱԶԱՐԵԱՆԻ ՀԵՏ

Հայ թաւջութակահար Նարեկ Հախնազարեանը հարցազրոյց է տուել ռուսական «Իզվեստիա» պարբերականին:

-Առաջին տեղը ոչ միայն պատուավարով տեղ ու համերգներ են, այլ նաեւ 20 հազար եւրօ պարգեւավճար: Ինչպէ՞ս ես տնօրինելու այդ գումարը:

-Գումարի մասին չեմ մտածել, դեռ չգիտեմ: Հաւանաբար նոր թաւջութակ կը գնեմ:

-Յաղթանակի 3 գրաւական կարո՞ղ էք նշել:

- Աշխատասիրութիւն, յամառութիւն եւ յաղթանակի ձգտում: Յաղթելու շատ մեծ ցանկութիւն ունէի:

-Ի՞նչ յատկանիշներ պէտք է ունենայ Չայկովսկու անուան մրցոյթի յաղթողը:

- Վերը նշուածները, եւ իհարկէ տաղանդ:

-Եթէ գաղտնիք չէ, Ինչպէ՞ս ես նախապատրաստւում ելոյթին:

- Գաղտնիք չէ: Բեմ դուրս գալուց առաջ մօտ 10 րոպէով նստում եմ եւ փորձում եմ թուլանալ, կտրուել ամէն ինչից, ազատել գլուխս եւ թարմ ուղեղով դուրս գալ բեմ:

-Եթէ նոտաները ընկնեն, սնահաւատ երաժիշտների պէս, կը նստե՞ս դրանց վրայ:

- Ոչ: Նման բաների չեմ հաւատում:

-Սեւ կատուներին նոյնպէ՞ս:

- Փորձում եմ չհաւատալ, չնայած դա բարդ է: Մանկութիւնից պատմում են կատուների մասին:

-Ի՞նչ պլաններ ունես:

- Հանգստանալու եմ: Գնալու եմ հայրենիք՝ Հայաստան: Մէկ ամիս կը լինեմ ընտանիքիս, ընկերներիս հետ:

-Ո՞ր փուլն էր ամենաբարդը:

- Բոլորը, սակայն ամենաբարդը առաջին եւ վերջին ելոյթներն էին: Կարեւոր էր սկիզբը, քանի որ, ինչպէս սկսես, այնպէս էլ մրցոյթը կ՚անցկացնես: Իսկ վերջին փուլում կարեւոր է չկորցնել ինքնատիրապետումը, քանի որ մօտալուտ վերջնագծի միտքը յաճախ հանգստացնում է:

-Կա՞ր զգացողութիւն, որ կը յաղթես:

- Ոչ: Չէի լսում այլ մասնակիցների, քանի որ այլ ելոյթների հետ չէի կարող համեմատուել: Ուղղակի ելոյթ էի ունենում ինչպէս կարող էի: Եթէ ընդհանրացնենք, ապա այս յաղթանակը միայն իմը չէ, այլ նաեւ բոլոր նրանցը, ով աջակցել եւ օգնել է ինձ եւ բնականաբար, Պոսթոնի եւ Մոսկուայի կոնսերուատորիաների իմ դասախօսներինը:

ՅԱՅՏՆԻ ԵՐԳԵՀՈՆԱՀԱՐ ՎԱՀԱԳՆ ՍՏԱՄԲՈԼՑԵԱՆԸ ՄԱՀԱՑԵԼ Է

Հայաստանի ժողովրդական արտիստ, միջազգային մրցոյթների դափնեկիր, երգեհոնահար Վահագն Ստամբոլցեանն Յուլիսի 5-ի առաւօտեան մահացել է ինֆարկտից: «Էրեբունի» բ/կ-ից յայտնեցին, որ նա սրտային անբաւարարութիւն է ունեցել եւ առաւօտեան սրտի աշխատանքը կանգ է առել:

Յունիսի 18-ին Վահագն Ստամբոլցեանը տեղափոխուել էր Էրեբունի բժշկական կենտրոնի անյետաձգելի սրտաբանութեան ինտենսիւ թերապիայի բաժանմունք:

Նշենք, որ Վահագն Ստամբոլցեանը իր 80-ամեայ յոբելեանի առթիւ համերգային շրջագայութիւններով էր հանդէս գալիս: Յունիսի 17-ին Կապանի արուեստի պետական քոլեջը հիւրընկալել էր սիրուած երգեհոնահարին: Երգեհոնահարը նշել էր, որ ինքը չի սիրում նշել իր ծննդեան օրերը, բայց չի կարողացել մերժել մշակոյթի նախարարութեան եւ կամերային երաժշտութեան ազգային կենտրոնի նախաձեռնութիւնը:

Ստամբոլցեանի յոբելեանին նուիրուած 1-ին համերգները տեղի են ունեցել Սանկտ-Պետերբուրգում, քանի որ նա ուսումը ստացել է հենց այդ քաղաքում եւ 10 տարի էլ աշխատել այնտեղ:

Կապանում իր ելոյթից յետոյ, Վահագն Ստամբոլցեանի առողջական վիճակը վատթարացել է եւ նրան սրտի կաթուածով տեղափոխել են Կապանի բժշկական կենտրոն, այնտեղից էլ՝ «Էրեբունի» բժշկական կենտրոն:

ԲԱԿՕ ՍԱՀԱԿԵԱՆ. «ԿԸ ԳԱՅ ԱՅԴ ՕՐԸ, ԵՐԲ ԿԸ ՄԱՍՆԱԿՑԵՆՔ ԲԱՆԱԿՑԱՅԻՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑԻՆ»

Լեռնային Ղարաբաղի նախագահ Բակօ Սահակեանը բացառիկ հարցազրոյց է տուել «Ազատութիւն» ռատիօկայանին: Ստորեւ ներկայացնում ենք հարցազրոյցն ամբողջութեամբ.

Հարց.- Կազանի հանդիպումից առաջ փորձագիտական, նոյնիսկ իշխանական շրջանակներում յոյսեր կային, որ Ատրպէյճանն ու Հայաստանը ուր որ է պէտք է ստորագրեն, ընդունեն այդ առաջարկներ: Բայց դա տեղի չունեցաւ: Հանդիպման այդ արդիւնքը Ձեզ համար սպասելի՞ էր:

Պատասխան. - Մենք բոլոր հանդիպումներից՝ լինի դա վերջին, լինի նախկին, գրեթէ միատեսակ ակնկալիքներ ենք ունենում, որովհետեւ մենք յուսով ենք, որ հերթական հանդիպումների ժամանակ կողմերը կը գան համաձայնութեան, որի շնորհիւ Արցախը կը շարունակի իր մասնակցութիւնը բանակցային գործընթացում: Մենք բազմիցս յայտարարել ենք, որ ողջունում ենք միջազգային հանրութեան ջանքերը արցախեան հիմնախնդիրը խաղաղ ճանապարհով կարգաւորելուն ուղղուած: Եւ բացառութիւն չէր Կազանի հանդիպումը: Այդ նոյն ակնկալիքն ունէինք: Եւ այս պահի դրութեամբ, որոշակի բաւարարուածութիւն ունենք եւ յատկապէս, որ Մինսկի խմբի համանախագահներն իրենց յայտարարութիւններում նշում են, որ վերջնական կարգաւորումը առանց Արցախի հանրապետութեան մասնակցութեան անհնարին կը լինի: Եւ մենք սպասում էինք, որ վերջին հանդիպման ժամանակ աւելի ստոյգ պայմանաւորուածութիւններ ձեռք կը բերուեն հենց Արցախի մասնակցութիւնը բանակցային գործընթացում ապահովելու համար: Մենք ունենք որոշակի տեղեկութիւններ վերջին հանդիպման մասին, եւ ինչպէս յաճախակի էր լինում, դժբախտաբար, այս վերջին հանդիպման ժամանակ եւս Ատրպէյճանը ցուցաբերեց մի կեցուածք, որը չնպաստեց այդ բանակցութիւնները լիարժէք ձեւաչափին մօտեցնելուն: Բայց մէկ է, մենք մնում ենք մեր յոյսին եւ կարծում ենք, որ կը գայ այդ օրը, երբ կը մասնակցենք բանակցային գործընթացին:

Հարց. - Իսկ եթէ Ատրպէյճանը ցուցաբերեր կառուցողական կեցուածք եւ Կազանում ստորագրեր առաջարկուող փաստաթուղթը: Դա ենթադրում է նաեւ տարածքների վերադարձ: Համաձա՞յն էք այդ ամէնի հետ:

Պատասխան. - Քանի որ համանախագահները փաստում են, որ առանց ԼՂ-ի դժուար է որեւէ վերջնական համաձայնութիւն ձեռք բերել, դա նշանակում է, որ ցանկացած որոշում միայն ու միայն պիտի ընդունուի Արցախի մասնակցութեամբ: Մենք ակնկալում ենք, որ սկզբնական փուլում կը վերականգնուի բանակցային ձեւաչափը, որտեղ Արցախը հնարաւորութիւն կ՚ունենայ մասնակցելու, որտեղ էլ մենք կ՚արտայայտենք մեր տեսակէտը: Մենք հեռու ենք այս պահի դրութեամբ որոշումների ընդունման փուլից: Մենք գտնւում ենք մի փուլում, որտեղ ՀՀ-ն լուրջ ջանքեր է գործադրում, որպէսզի Արցախը բանակցութիւնների մասնակից դառնայ: Մենք միշտ նշում ենք, որ Ատրպէյճանի հետ պատրաստ ենք քննարկելու ցանկացած հարց: Եւ տայ Աստուած, որ գայ այդ ժամանակը: Այնպէս որ, այս պահի դրութեամբ ցանկացած պայմանաւորուածութիւն կրում է միջանկեալ բնոյթ:

Հարց. - Ձեր կարծիքով, ի՞նչ զարգացումներ կը լինեն բանակցային գործընթացում, ի՞նչ քայլեր էք ակնկալում միջնորդ երկրներից:

Պատասխան. - Մենք խորապէս համոզուած ենք, որ միջնորդ երկրները անկեղծ են իրենց դրսեւորումների մէջ: Եւ այս տարիների ընթացքում մենք համոզուել ենք, որ միջազգային հանրութիւնը եւ յատկապէս համանախագահները կատարում են աշխատանք, որն ուղղուած է այս յարաբերական խաղաղութիւնը ապահովելուն եւ վերջնական խաղաղութիւն ձեռք բերելուն: Ընդհանրապէս չենք թաքցնում, որ այս իրավիճակը, այս յարաբերական խաղաղութիւնը ձեռք է բերուել նաեւ համանախագահող երկների շնորհիւ, ինչի համար, կարծում եմ, թէ՛ հայկական կողմը, թէ՛ Ատրպէյճանը շնորհակալ պէտք է լինեն, որովհետեւ այս յարաբերական խաղաղութիւնը շատ-շատ անգամ գերադասելի է, քան ցանկացած պատերազմական գործողութիւն: Եւ կարծում եմ, որ համանախագահները շարունակելու են իրենց ջանքերը եւ որոշակի լրացուցիչ աշխատանքներ են իրականացնելու այս իրավիճակը պահպանելու ուղղութեամբ:

Հարց. - ՀՀ-ի եւ Ատրպէյճանի միջեւ ինչ-որ փաստաթղթի ստորագրում մօտ ապագայում՝ մօտակայ ամիսներին, հնարաւոր համարո՞ւմ էք:

Պատասխան. - Այս վերջին տարիներին մենք բոլորս հնարաւորութիւն ենք ունեցել համոզուելու, որ հայկական կողմը, իր պատասխանատւութիւնից միջազգային հանրութեան առջեւ եւ իր շահագրգռուածութիւնից ելնելով, փորձում է ամէն ձեւի կառուցողական կեցուածք դրսեւորել՝ նպաստելով խաղաղ գործընթացի ե՛ւ պահպանմանը, ե՛ւ այդ գործընթացը տրամաբանական աւարտին հասցնելուն: Դժբախտաբար, մենք այսօր ունենք՝ ի դէմս Ատրպէյճանի, մի մասնակից բանակցային գործընթացում, որը չի դադարեցնում իր ոչ կառուցողական կեցուածքը, քայլերը այդ բանակցութիւններում, ինչը, ըստ մեզ, հիմնական խոչընդոտն է հանդիսանում ամբողջ այդ գործընթացում: Այդ կեցուածքին գումարուել են նաեւ ռազմատենչ յայտարարութիւնները, եւ այդ քաղաքականութիւնը չի տեղաւորւում միջազգային հանրութեան կողմից ձեռնարկուած քայլերի շրջանակներում: Հետեւաբար այդպիսի մօտեցումը եւ այդպիսի մասնակցութիւնը հիմնական պատնէշն է: Եւ մենք կոչ ենք անում համանախագահներին եւ միջազգային հանրութեանը իր վերաբերմունքը փոխել Ատրպէյճանի նկատմամբ եւ, ինչու չէ, անհրաժեշտութեան դէպքում պարտադրողական քայլերի հրաւիրել, որը եւ կը նպաստի թէկուզ եւ այս խանգարուած ձեւաչափով բանակցութիւնների շարունակութեանը: Այս փուլում Ատրպէյճանին պէտք է հրաւիրել աւելի զուսպ քաղաքական մշակոյթ ցուցաբերելու:

Հարց. - Որքանով են լուրջ ատրպէյճանական սպառնալիքները, որոնք աւելի յաճախակի են դառնում: ԼՂ ղեկավարութեանը մտահո՞գում են այդ սպառնալիքները:

Պատասխան. - Դա պիտի մտահոգի ոչ միայն Արցախի հանրապետութեան, Արցախի ժողովրդին: Այդ սպառնալիքները իրենց բնոյթով միայն Արցախի անվտանգութեանը կամ միայն հայկական կողմին չեն ուղղուած: Դրանք կրում են ահաբեկչական բնոյթ: Իսկ եթէ դա ահաբեկչութիւն է, ուրեմն պէտք է մտահոգի ամբողջ քաղաքակիրթ աշխարհին: Այդ առումով ես գտնում եմ, որ այդ սպառնալիքները հաւասարաչափ վերաբերում են թէ՛ Արցախին, թէ՛ հայկական կողմին, այնպէս էլ միջազգային հանրութեանը: Ամէն օր Ատրպէյճանի քաղաքական իշխանութիւնները հանդէս են գալիս սպառնալիքներով, եւ դրանք ուղեկցուած են միլիտարիստական կոնկրետ քայլերով, եւ մենք մտահոգուած ենք եւ մեզ պէս պէտք է մտահոգուի նաեւ միջազգային հանրութիւնը: Այդպիսի քաղաքականութեան շրջանակներում մենք պարտաւոր ենք հաշուի առնել եւ չբացառել, որ Ատրպէյճանը կարող է մի օր այդ խօսքերից գործի անցնել: Հետեւաբար մենք կառուցում ենք մեր աշխատանքները՝ ելնելով այդ իրողութիւնից:

Հարց. - Պատերազմի սցենարին լիովին պատրա՞ստ էք:

Պատասխան. - Իհարկէ: Այստեղ մեր դէպքում որեւէ արտառոց պահուածք չենք ընդունում: Մենք, խորապէս համոզուած լինելով, որ այս հարցը պէտք է կարգաւորուի խաղաղ պայմաններում, միեւնոյն ժամանակ պարտաւոր ենք մտածել՝ հաշուի առնելով մեր հարեւանի պահուածքը, նրանց կողմից հնչեցուած յայտարարութիւնները: Պարտաւոր ենք նաեւ ապահովել մեր երկրի անվտանգութիւնը, որպէսզի մեր երկրի բնակչութիւնը ի վիճակի լինի այդ յարաբերական խաղաղութեան պայմաններում իրենց առօրեան կազմակերպելու:

Հարց. - Փորձագիտական շրջանակներում գնալով աւելի է ամրապնդւում, տարածւում այն տեսակէտը, որ պատերազմի հաւանականութիւնը գնալով աճում է: Դուք կիսո՞ւմ էք այդ կարծիքը:

Պատասխան - Այդ փորձագէտները հենց հիմք ենք ընդունում Ատրպէյճանի կողմից իրականացուած քաղաքականութիւնը: Եթէ մի երկրում ամէն օր ասում են, որ եթէ ոչ այսօր, ապա վաղը մենք այդ հարցը լուծելու ենք զէնքի ուժով, ապա այդ փորձագէտները իրաւունք ունեն այդպիսի եզրակացութիւն անելու:

Մենք լրջագոյն աշխատանքներ ենք իրականացնում, որպէսզի խուսափենք հաւանական պատերազմական գործողութիւններից: Ես

Շար.ը էջ 19

ՄԵԾԱՐԱՆՔԻ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ԴՈԿՏ. ԱՐԺ. Տ. ԶԱՒԷՆ ԱՒԱԳ ՔՀՆՅ. ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆԻ

Կիրակի, Յունիս 26 երեկոյեան Առաջնորդարանի «Զօրայեան» Թանգարանին մէջ Թեմակալ Առաջնորդ՝ Գերշ. Տ. Յովնան Արք. Տէրտէրեանի նախագահութեամբ եւ կազմակերպութեամբ ԹՄՄ Լոս Անճելըսի Մասնաճիւղի, տեղի ունեցաւ Մեծարանքի Հանդիսութիւն Դոկտ. Արժ. Տ. Զաւէն Աւագ Քհնյ. Արզումանեանի Մշակութային-Հոգեւոր 60 տարիներու ծառայութեան եւ 2011ին հրատարակուած երեք հատորներուն առիթներով: Ներկայ էին Գերշ. Տ. Վաչէ Արք. Յովսէփեան, Գերշ. Տ. Եփրեմ Արք. Թապագեան, Գերշ. Տ. Աւագ Արք. Ասատուրեան, Հոգշ. Տ. Պարետ Ծ. Վրդ. Երէցեան, Կլէնտէյլի Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչ Հայ Կաթողիկէ Եկեղեցւոյ ժողովրդապետ՝ Հայր Գրիգոր Վրդ. Շահինեան եւ մեծ թիւով գրասէր հասարակութիւն:

Կազմակերպիչ Յանձնախումբի անունով ողջոյնի խօսքով ԹՄՄ Լոս Անճելըսի Մասնաճիւղի անունով հանդէս եկաւ Վաչէ Սեմերճեան:

Ապա Հոգշ. Տ. Պարետ Ծ. Վրդ. Երէցեան եւս հանդէս եկաւ ողջոյնի խօսքով եւ անդրադարձաւ Դոկտ. Տ. Զաւէնի հոգեւոր ծառայութեան եւ օգտակար հրատարակութիւններուն եւ իր խօսքին մէջ ըսաւ. «Ան արմաշական ոգիին վերընձիւղումն է, համայնքին ներքեւ՝ Գարեգին Յովսէփեանց Կաթողիկոսին մշակուած իմացականութեանը: Մեր խօսքը պարզապէս այս հոգեւորականին նուիրումին եւ շնորհքին մասին է: Ինքը՝ Տէր Զաւէն, իր գործով կ՚ողջունէ իրաւմամբ եւ արժանեօք իր կենդանութեան իր անմահութիւնը»: Քաջառողջութեան եւ արեւշատութեան մաղթանքներ կատարեց:

Օրուան հանդիսավարն էր Հրաչ Սեփեթճեան, որ սրտագին բարի գալուստ մաղթեց հիւրերուն եւ ամփոփ կերպով ներկայացուց օրուան մեծարեալ՝ Դոկտ. Արժ. Տ. Զաւէն Աւագ Քհնյ. Արզումանեանը: Ընթերցեց ԹՄՄ կողմէ ստացուած շնորհաւորական նամակները՝ այս բացառիկ ձեռնարկին առթիւ, որոնք ուղղուած էին մեծարեալ Տէր Հօր: Շնորհաւորական ղրկած էին Գերշ. Տ. Եղիշէ Արք. Կիզիրեան՝ Ֆիլատելֆիայէն, Արժ. Տ. Գարեգին Աւագ Քհնյ. Գասպարեան՝ Նիւ Եորքէն, Արժ. Տ. Յովսէփ Քհնյ. Կարապետեան՝ Ուաշինկթըն Տի. Սի.էն եւ Գրիգոր Փիտէճեան՝ երաժշտագէտ, (Հայաստանի Հանրապետութեան Կոմպոզիտորներու եւ Երաժշտագէտների Միութեան Ակադեմական անդամ) Նիւ Եորքէն: Ապա իր խօսքին մէջ ըսաւ. «Անհուն հրճուանքով այսօր կը կատարենք բացումը հանդիսութեան մը՝ նուիրուած անգուգական կրօնականի մը, բազմաբեղուն պատմագիրի մը, ազնիւ մարդու մը եւ մամուլի անխոնջ աշխատակիցի մը, որուն հոգեւորական եւ մշակութային գործունէութեան վաթսունամեակն է, իսկ ցարդ հրատարակած 11 գործերէն առաջինը՝ երեսունտարի առաջ լոյս տեսած է:

Արզումանեան Աւագ Քահանան ճանչնալն ու հետը գործակցիլը անմոռանալի երեւոյթ եւ փորձառութիւն պիտի ըլլայ մշակութասէր անձի մը համար: Իսկ իր համակրանքը հանդէպ Թէքէեան Մշակութային Միութեան մեր հպարտաուիթ հարստութիւնը կը նկատենք:

Պահ մը ետ երթանք մարդուն

Շար.ը էջ 17

ՄԱՐԻՆԷ ԶՈՒԼՈՅԵԱՆԻ ՆԿԱՐՆԵՐՈՒ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԸ

Անցեալ Հինգշաբթի, Յունիս 30ին Ս. Ղեւոնդ Մայր տաճարի Զօրայեան Թանգարանին մէջ, բացումը կատարուեցաւ գեղանկարչուհի Մարինէ Զուլոյեանի նկարչական ցուցահանդէսին:

Տօքթ. եւ Տիկ. Վահրամ եւ Փոլինա Պիրիճիգի հովանաւորութիւնը վայելող սոյն ցուցահանդէսին ներկայ էին Արեւմտեան Թեմի Առաջնորդ Գերշ. Տ. Յովնան Արք. Տէրտէրեան, ինչպէս նաեւ արուեստասէրներու ընտրանի հասարակութիւն մը:

Առաջնորդական փոխանորդ Հոգեշ. Տ. Տաճատ Ծ. Վրդ. Եարտըմեանի ողջոյնի խօսքէն ետք ելոյթ ունեցաւ Գերշ. Տ. Յովնան Արք. Տէրտէրեան: Ան իր անխառն ուրախութիւնը յայտնեց որ Մոնթրէալ քաղաքէն շնորհալի արուեստագիտուհի Մարինէ Զուլոյեան մեզի կը ներկայանայ իր ուրոյն երանգապնակի փունջ մը ստեղծագործութիւններով: Զինք շնորհաւորելէ ետք յայտնեց նաեւ որ Մարինէն թէ նկարչուհի է, թէ մայր եւ թէ երէցկին (կողակիցը Արժ. Տ. Վազգէն Քհնյ. Պոյաճեանի): Յովնան Սրբազան շնորհակալութիւն յայտնեց սոյն միջոցառումը հովանաւորող Տօքթ. Վահրամ Պիրիճիգին եւ միաժամանակ յայտնեց որ ցուցահանդէսին գոյացած հասոյթը պիտի յատկացուի առաջնորդարանի կողմէ հաստատուած քահանայութեան պատրաստուող ուսանողներու ֆոնտին:

Այնուհետեւ ներկաներն առիթն ունեցան մօտէն ծանօթանալու Մարինէին եւ իր ստեղծագործութիւններուն: Իր գործերը գուարթ գոյներով ներկայացուած 19րդ դարու ազնուական հայուհիներու առօրեան է, իրենց փարթամ եւ ինքնատիպ տարազներով ու նորաձեւ շղարշներով: Թէեւ տեղ տեղ առկայ են միակերպ երեւոյթներ ու տիպարներ, այսուհանդերձ գնահատելի է իր ճաշակն ու լաւատեսութիւն ներշնչող վառ գոյներու համադրումը:

Նորանոր յաջողութիւններ գանատահայ նկարչուհիին:

ՅՈԲԵԼԵՆԱԿԱՆ ՇՔԵՂ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԵԱՄԲ ՆՇՈՒԵՑ ՆՈՐ ՋՈՒՂԱՅԻ ԵՐԵՔ ԿՐԹԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻ ՅՈԲԵԼԵԱՆՆԵՐԸ

Յոբելենական Հանդիսութեան Յանձնախումբը

Քալիֆորնիայի Կլենտէյլ քաղաքի Նոր Ջուղայի Բարեկամներ Յանձնախումբը գեղեցիկ միտք էր յղացել տօնելու եւ նշելու Նոր Ջուղայի Հայոց Ազգային Կենտրոնական, Կատարինեան եւ Քանանեան դպրոցների 130, 110 եւ 107 ամեայ տարեդարձները: Յանձնախմբի երկար ամիսների տքնաջան աշխատանքների շնորհիւ եւ օժանդակութեամբ Նոր Ջուղայի վերոյիշեալ կրթական հաստատութիւնների նախկին ուսուցիչների, սաների եւ շրջանաւարտների պատշաճ եւ փառաւոր կերպով նշւեց Նոր Ջուղայի երեք կրթական հաստատութիւնների յոբելեանները: Դպրոցներ, որտեղ մէկ դարից աւելի ժամանակշրջանում հայեցի կրթութիւն են ստացել հազարաւոր սաներ, որոնցից շատերն այսօր սփռուած են աշխարհի չորս ծայրերը: Երախտագիտական զգացումներով տոգորուած հարիւրաւոր սաներ, ի մի հաւաքուած նշեցին իրենց սիրելի դպրոցների տարեդարձները: Յոբելենական հանդիսութիւնը կայացաւ Յունիսի 3-ին, Իրանահայ Միութեան Նորակառոյց կենտրոնի սրահում, ներկայութեամբ 600-ից աւելի հանդիսատեսների, որոնք մեծ մասամբ Նոր Ջուղայի դպրոցների սաներից էին: Սրահի մուտքին տեղադրուած էր պաստառ, որը խորհրդանշում էր մէկ դարուց աւելի կեանք ունեցող Քանանեան դպրոցի մուտքի դուռը:

Յոբելենական հանդիսութեան բացումը կատարեց Նոր Ջուղայի Բարեկամներ յանձնախմբի ատենապետ՝ Պր. Վահագն Աբգարեանցը: Բարի գալստեան խօսքերից յետոյ, նա անդրադարձաւ օրուայ հանդէսին, գնահատելով տարուած աշխատանքների մասնակիցներին նաեւ ծրագրի հովանաւորներին, որոնց առատաձեռնութեան շնորհիւ էր այդ երեկոյի ճոխութիւնը: Պր. Աբգարեանցը յայտնեց որ նման յիշատակութեան ձեռնակներ լաւագոյն միջոցներն են մատաղ սերնդին փոխանցելու հայոց ազգային կրթական հաստատութիւնների կարեւորութիւնը եւ կենսական դերը

Շար.ը էջ 17

ՎԱՐՁՈՒ ՍՐԱՀ
ՓԱՍԱՏԻՆԱՅԻ ՄԷՋ (200 ՀՈԳԻԻ ՀԱՄԱՐ)
ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՌԻԹՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
1060 N. ALLEN AVE. PASADENA
ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ՝ ՀԵՌԱՁԱՅՆԵԼ
(626) 797-7680

ԼՈՍ ԱՆՃԵԼԸՍԻ ՀԱՅ ՔՈՅՐԵՐՈՒ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ԱՒԱՐՏԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԼԻՆՏԱ ԳԱՆՏԻԼԵԱՆ

Հայ քոյրերու վարժարանը 2010-2011 տարեշրջանը եւս բոլորեց՝ յաջողութեամբ ամբողջացնելով եւ համալրելով իր դիմաց ծառացած բոլոր ծրագիրներն ու նպատակները: Վարժարանի երեք բաժիններն ալ՝ մանկապարտէզ, նախակրթարան եւ միջնակարգ, բոլորեցին իրենց ուսումնական ծրագիրները՝ պատրաստ փոխանցուելու յաջորդ ուսումնական շրջան: Շրջանաւարտները հպարտութեամբ ստացան իրենց վկայականները՝ բազմացնելով վարժարանի շրջանաւարտներու քսանհինգամեայ հունձքը:

Շաբաթ, Յունիս 11ի առաւօտեան տեղի ունեցաւ մանկապարտէզի հանդէսը, վարժարանիս «Դանիէլեան» սրահին մէջ, ներկայութեամբ վարժարանիս քոյրերուն, հիւրերու եւ ծնողներու: Հանդիսութիւնը, սկսաւ մանկապարտէզի տնօրէնուհի Սօնա Գազանճեանի բացման խօսքով, ուր ան ներկաներուն բարի գալուստ մաղթելէ ետք, ծնողներուն ներկայացուց իրենց զաւակներուն կատարելագործած ծրագիրները եւ հաստատեց, թէ անոնք՝ այսօրուան վկայեալները, արդէն իսկ պատրաստ են երթալու նախակրթարան, ապա իր շնորհակալական խօսքը ուղղեց ուսուցչական կազմին, որ անշահախնդրօրէն նուիրուած է այս փոքրերու մշակման դժուարին բայց նուիրական գործին:

Հանդիսութիւնը շարունակուեցաւ փոքրերու առաջնորդութեամբ. անոնք անհաւատալի գեղեցկութեամբ ներկայացուցին Յովհաննէս Թումանեանի նշանաւոր «Ոսկու կարասը»՝ երգերով, պարերով, պատումներով եւ բեմադրութեամբ: Շրջանաւարտ դասարանի աշակերտները մասնագիտացած դերասաններու կարողութեամբ ներկայացուցին պատմութիւնը, զայն համեմելով եւ ներկաներու խանդավառութիւնը աճեցնելով՝ վերջին բաժինին իրագործուած հայկական հարսանիքով: Կրկին անգամ, ուսուցիչ ծնողք, ինչպէս միշտ, զարմանքի եւ գոհունակութեան զոյգ զգացումներն ու ապրումները ունեցան՝ ի տես այդ փոքրերու պատմութիւնը մեկնաբանելու կարողութեան, հայերէնի անթերի արտայայտութեան եւ անոնց ցուցաբերած բեմական կարողութեան: Յատկանշական էին բոլորն ալ, սակայն կարելի է առանձնացնել գլխաւոր դերակատարները, ինչպէս՝ Ալեք Բազարեանը, որ թագաւորի դերով դարձած էր իսկական թագաւոր: Նաեւ Մուրատ Տէր Պետրոսեան եւ Արփիար Հարմանտեան, որոնք կը ներկայացնէին հողատէրն ու վարձուորը. անոնց երկար, բայց հասկնալի զրոյցները աննախընթաց էին:

Հանդիսութեան աւարտին, մեծ ծափողջիւններու տարափին տակ, փոքրիկ շրջանաւարտները ստացան իրենց վկայականները՝ անցնելու համար նախակրթարան:

Հանդիսութիւնը փակուեցաւ վարժարանիս տնօրէնուհի քոյր Լուսիայի փակման խօսքով: Ան շնորհաւորեց բոլոր ծնողները եւ շնորհակալութիւն յայտնեց ուսուցչական կազմին, որ այդպիսի եզակի հանդիսութիւն մը պատրաստած էր: Մեր ջերմագին շնորհաւորութիւնները մանկապարտէզի ծնողներուն եւ շրջանաւարտներուն:

Միջնակարգ ութերորդ դասարանի շրջանաւարտները

Մանկապարտէզի շրջանաւարտները

Ութերորդ դասարանի պարագային, աշակերտները ոչ միայն հրաժեշտ պիտի տային միջնակարգին, այլ նաեւ պիտի բաժնուէին իրենց երկրորդ տունը դարձած վարժարանէն՝ հոն ձգելով իրենց կեանքի անմոռանալի առաջին յիշատակները: Ութերորդ դասարանի աշակերտներու հրաժեշտը իւրայատուկ է. ան կը սկսի Եկեղեցիով եւ աշակերտական վերջին պատարագով: Առ այդ, Կիրակի, Յունիս 5ին, Կլենտէյլի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ կաթողիկէ եկեղեցին տարբեր հանդիսաւոր երեւոյթ մը ստացած էր. արդարեւ, այդ օրը արարողութեան կը մասնակցէին վարժարանի աւարտական դասարանի աշակերտները: Անոնք տպաւորիչ թափօրով մուտք գործեցին եկեղեցիէն ներս, մասնակցեցան Ս. պատարագին, շնորհակալութիւն յայտնեցին Աստուծոյ, իրենց հոգիներուն մէջ քրիստոնէական առաջին սերմերը ցանող քոյրերուն, իր պատարագներով եւ դաստիարակիչ քարոզներով զիրենք յորդորող վարդապետին, դաստիարակներուն ու ծնողներուն, ապա իրենց ուխտը կատարեցին՝ խոստանալով ըլլալ լաւ քաղաքացիներ եւ պատուաբեր հայ քրիստոնեաներ:

Բոլոր շրջանաւարտներն ալ մասնակցեցան պատարագին, ընթերցուածները կարդացին Սեւակ Համպոյեան՝ անգլերէնով, եւ Սարին Օհաննէսեան՝ հայերէնով, մինչ

Շար.ը էջ 19

ԹՄՄ ԱՐՇԱԿ ՏԻԳՐԱՆԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ՎԿԱՅԱԿԱՆԱԲԱՇԽՄԱՆ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆԸ

Երկրորդական վարժարանի շրջանաւարտները

Արշակ Տիգրանեան Վարժարանի Հոգաբարձութեան Կազմի հովանաւորութեամբ, Շաբաթ, Յունիս 25ի երեկոյեան ժամը 5:00ին Ուալթէր եւ Լորէլ Գարապեան Սրահին մէջ տեղի ունեցաւ Երկրորդական Վարժարանի, Միջնակարգի եւ Նախակրթարանի աւարտականներուն վկայականաց բաշխման հանդէսը:

Շրջանաւարտները պաշտօնապէս թափօրով մուտք գործեցին սրահէն ներս: Կատարուեցան Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու, Հայաստանի Հանրապետութեան եւ Վարժարանին Քայլերգները: Բացման խօսքը կատարեց Հոգաբարձութեան Փոխ Ատենապետ եւ օրուան հանդիսավար՝ Բարսեղ Գարթալեան: Ապա տեղի ունեցաւ 5րդ եւ 8րդ Դասարաններու մրցանակներուն բաշխումը, որուն յաջորդեց վկայականներու բաշխում:

Հրաժեշտի խօսքերով հանդէս եկան Անահիտ Մեսչեան եւ Հայկուհի Շամլեան: Օրուան գլխաւոր բանախօսն էր Մարիամ Դանիէլեան՝ Իրաւաբան, 2002ի շրջանաւարտ: Ապա տեղի ունեցաւ մրցանակներու բաշխում 12րդ Դասարանի:

Հոգաբարձութեան խօսքը կատարեց Գէորգ Մանտոսեան՝ Հոգաբարձութեան Ատենապետ: Իսկ Փակման խօսքը կատարեց Վարժարանի երկարամեայ եւ վաստակաւոր Տնօրէն՝ Վարդգէս Գուրուեան: Փակման խօսքը կատարեց Առաջնորդական Ընդհանուր Փոխանորդ՝ Հոգշ. Տ. Տաճատ Ծ. Վրդ. Եարտըմեան, որ կը ներկայացնէր Առաջնորդ՝ Գերշ. Տ. Յովնան Արք. Տէրտէրեանը:

Հ.Մ.Մ. ի Տիկնանց Յանձնախումբը կազմակերպած է պտոյտ մը դէպի

SANTA BARBARA

Cachuma Lake, Solvang and Casino

Շաբաթ, Օգոստոս 6, 2011ին:
Մեկնում առաւօտեան ժամը 7:30ին
Փասատինայի ակումբէն
1060 N Allen Ave., Pasadena, CA 91104

Ներարեալ ճաշ խորոված
Սակ $45 անձի

Հեռաձայնել
(626) 497-5111 **** (626) 429-8366

Massis Weekly

Volume 31, No. 25 Saturday, JULY 9, 2011

Bako Sahakian: No Peace Agreements Without the Approval of Karabakh

STEPANAKERT -- Nagorno-Karabakh's President Bako Sahakian heaped praise on international mediators on Tuesday, saying that they are committed to brokering a just solution to the Karabakh conflict and will do more to prevent another Armenian-Azerbaijani war.

In an interview with RFE/RL's Armenian service, Sahakian said at the same time that the Karabakh Armenian military is ready to face a possible Azerbaijani attempt to forcibly win back the territory. He also reiterated that no peace agreements signed by Armenia and Azerbaijan can be put into practice without being approved by the Nagorno-Karabakh Republic.

"We are deeply convinced that the mediating countries — France, the United States and Russia — are sincere in their intentions," he said. "During all these years we have grown convinced that the international community and especially the Minsk Group co-chairs strive to maintain this relative peace and achieve a final peaceful solution."

"This relative peace is much more preferable than any military hostilities, and I think that the co-chairs will continue their efforts and will carry out some additional work to maintain this situation," added Sahakian.

Speaking in his office in Stepanakert, Sahakian would not be drawn on whether he thinks an Armenian-Azerbaijani peace accord can be reached anytime soon. He said only that the peace process will remain deadlocked as long as Azerbaijan

Continued on page 3

OSCE Minsk Group: Differences Should not Hinder Parties to Accept Basic Principles

International mediators have claimed progress has been made at the latest round of talks between Armenia and Azerbaijan over the Nagorno-Karabakh conflict, downplaying the "remaining differences" on the way towards reaching a framework agreement.

In a statement issued on Tuesday, Ambassadors Bernard Fassier of France, Robert Bradtke of the United States, and Igor Popov of the Russian Federation said that in a meeting with the OSCE Secretary General Lamberto Zannier July 4 they said that progress was made during the Kazan meeting.

"The outcome of Kazan, including confirmation by the sides that they will continue to seek a negotiated settlement, provides momentum that the parties should use to reach agreement on the Principles as soon as possible. The remaining differences should not prevent the sides from accepting the Basic Principles and moving on to the treaty-drafting phase of the peace process," said Ambassadors Robert Bradtke of the United States, Bernard Fassier of France, and Igor Popov of Russia in their joint statement.

Contrary to international mediators' expectations, at the June 24 talks

Continued on page 3

Vatican to Publish Documents on the Armenian Genocide

Vatican City (AsiaNews) -- The Vatican will co-publish a book with documents and information about the Armenian genocide. The papers are from the Vatican Secret Archives, and, to quote Mgr Sergio Pagano, the clergyman who runs the archives, "they make me feel ashamed to be a man. Without faith, they'd make me see only darkness."

Mgr Pagano's announcement was made today during the presentation of the 'Lux in arcane' exhibition, which opens next February in Rome to show one of the world's most important collection of papers, with documents from the 8th century to the 20th century. Lined-up, they would cover 85 kilometres.

The presentation gave Mgr Pagano, prefect of the Vatican Secret Archives, an opportunity to announce that within two or three years, the papers concerning World War Two and the pontificate of Pius XII will be

Mgr Sergio Pagano

ready. The current pope will then be able to decide whether to release them to the public, as many expect, or not.

With regards to the Armenian genocide, "when I read documents

Continued on page 4

Georgian Patriarch Calls to Delay Giving Legal Status to Armenian Church

TBILISI -- Patriarch of Georgia Ilia the Second has called on the parliament to stop the amendments into the Civil Code that will see giving some religious units the status of legal entities in the country.

"We think it is necessary to stop the procedure of adopting the law – the second and the third hearings and to hold public debates on the issue, at least TV live debates, to establish common public opinion and achieve consensus with Orthodox Church, as majority of the country's population are Orthodox Christians," a statement by Ilia the Second was quoted by the Georgian Interpressnews.ge agency as saying.

"We remind our citizens that the issues are of utmost importance, as it determines the main principles of forming the state", it added.

Last Friday the Parliament of Georgia adopted, in the first reading, amendments to the Civil Code that have long been sought by the country's religious groups, including the local diocese of the Armenian Apostolic Church. Under the amendments, the Armenian Apostolic Church, the Ro-

man Catholic Church, the Evangelical Baptist Church, the Muslim and Jewish communities in Georgia will have the right to be registered as legal entities of public law.

"The Church has never been against and has always been supportive of giving status to other religions in Georgia and their rights, but the government didn't set up a state commission to study the issue", the patriarch's statement added.

Further, it noted that the issues of taking care of Georgian temples or

Continued on page 4

Armenia Protesters Demand Early Elections Full Discloser of March 2008 Killings

YEREVAN -- Opposition supporters have rallied in Armenia's capital Yerevan, vowing to push President Serzh Sarkisian out of office unless he calls early elections.

Levon Ter-Petrosian, the leader of the Armenian National Congress opposition bloc and the country's former president, told the rally, "We give the authorities a two-month deadline" to meet their demands.

Ter-Petrosian at the same time assured several thousand supporters rallying in Yerevan's Liberty Square that Sarkisian will soon agree to the format of a dialogue favored by the HAK. "I think that is a temporary uncertainty that will be overcome soon," he said.

Ter-Petrosian also insisted on HAK demands for the holding of fresh presidential and parliamentary elections. Sarkisian and his coalition have categorically ruled out such possibility.

"No matter how much our authorities persist and try to stall for time, they will sooner or later be forced to hold pre-term elections," claimed Ter-Petrosian.

"Or else, what we call a reasonable time frame will be deemed expired

Continued on page 4

"Life in Transition" Survey: Corruption Remains Key Problem in Armenia

More than two-fifths of Armenians prefer a combination of a market economy and democracy, says "Life in Transition" survey conducted jointly by the EBRD and the World Bank.

The survey, conducted in late 2010, covered 29 countries in the region where the EBRD operates – so-called transition countries – plus five western European comparator states: France, Germany, Italy, Sweden and the UK. The report reveals how global crisis affected these states.

Western experts say 62% of Armenian households were affected by the global crisis, as compared to 55% in Azerbaijan and 54% in Georgia.

"Only about one-fifth of respondents are satisfied with life, ranking Armenia near the bottom of the transition country scale in this respect. The already low level has especially fallen among the younger and the middle-aged groups and among the lower-income sections of the population," the report reads.

The experts note that trust in certain institutions – the presidency, the government and parliament – has risen, but less than one-third of respondents have confidence in their institutions overall. The armed forces merit the highest level of trust, while religious institutions have experienced the biggest drop.

One of the key problems in Armenia is corruption, the report says.

"About 20 per cent of Armenian respondents (more than in 2006) believe that irregular payments are used when dealing with various branches of the public sector, and particularly the health care system. Similar numbers have actually used unofficial payments in public services in the past year. Over a quarter reported bribing the road police, of which 70 per cent were either asked or expected to bribe," it says.

Only 22% of respondents said they are satisfied with life, while optimism in a better future has fallen by about 10% since 2006.

Armenia Ranked Second Worst Economy By Forbes Magazine

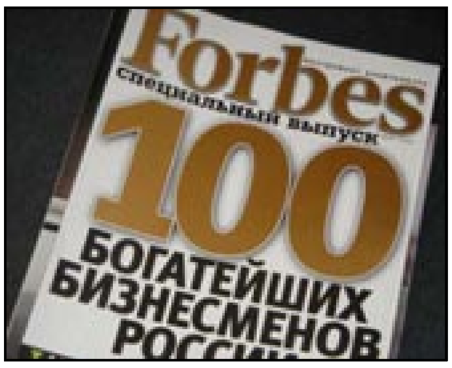

YEREVAN -- Armenia ranked second among the worst economies in the world by Forbes Magazine in 2011. The data were obtained by analyzing average macro-economic indicators of 177 countries over the past three years and IMF GDP growth and inflation forecasts for 2012.

According to Forbes ranking, the list of five worst economies is toped by Madagascar, followed by Armenia, Guinea, Ukraine and Jamaica. According to Forbes, despite a 15% economic slowdown in 2009 due to the global financial crisis, Armenia is still trying to keep up with the rest of the world.

"The per capita GDP in the country is $3000, which is one third of the same indicator in neighboring Turkey, and the inflation is 7%," Forbes says.

Forbes says also that the results of a similar ranking last year differed very much from this year's one. In the 2010 ranking the list was topped by Zimbabwe, that was followed by Democratic Republic of the Congo, and the third was Guinea. The leader of the ranking this year, Madagascar was in 10th place, while Armenia and Jamaica occupied lower positions.

The Armenian economy in 2010 saw a 2.6% year-on-year GDP increase, when it declined by 14.9%.

According to the National Statistical Service, Armenia's GDP over the reporting period of time in current prices amounted to 3.509.6 trillion drams, while the GDP index-deflator in 2010 was 110.2% compared to 2009. Per capita GDP at the end of 2010 amounted to 1,077.961 drams or $2,885.

The economic activity in May, according to updated statistical data, increased by 9.9% from a year earlier. Inflation in 2011 June was 8.5% compared to the same period in 2010.

Grand Orient De France Masonic Lodge in Armenia

YEREVAN -- French Masonic Lodge has 15-20 members in Armenia, said the Great Master Guy Arsize to a press conference in Yerevan.

He stressed that the lodge counts 50 thousand members but the overall number of masons reaches 500 thousand worldwide. Contrary to Armenia, masons of France do not tend to hide their personality and are essentially involved in socially directed activities.

According to the Great Master, Armenian masons do not want to declassify their personality, because they have not had the time to form a lodge in the country and his visit is aimed precisely at supporting the Armenian brothers in this matter.

As evidence that French Masons are acting publicly, the Master stressed that Armenian president was informed about his visit and welcomed it.

According Arsize, his visit has particularly pleased Masons of the Diaspora who are interested in establishing a lodge in Armenia.

Turkish Prosecutor Seeks 27-Year Sentence for Dink Murder Suspect

ISTANBUL -- A prosecutor on Friday demanded up to 27 years in jail for Ogun Samast, the hitman in the murder of Armenian-Turkish journalist Hrant Dink, on charges of premeditated murder and possession of an unlicensed gun, Cihan news agency reported.

Istanbul Public Prosecutor Ali Demir announced his opinion as to the accusations directed at Samast during Friday's hearing at the Istanbul 2nd Juvenile Court, where the defendant is standing trial. He asked the court to keep Samast behind bars for 19 to 27 years.

A Turkish court had ruled in October last year that it would allow Samast to be tried separately by a juvenile court since lawyers for Samast had argued that their client was still a minor when he committed the crime.

Samast, who is now 20, is accused of pulling the trigger and killing Dink outside of his office in January 2007. Two other suspects accused of masterminding the attack will continue to be tried by the court in Istanbul.

There have been concerns that the move, which followed a change in laws governing child offenders, could lead to a reduced sentence for Samast.

Dink was killed in broad daylight outside his newspaper's offices on Jan. 19, 2007, by Samast, who was a minor at the time of the murder. The ensuing investigation and trial exposed the hitman's questionable links to various individuals tied to the Istanbul police and Trabzon Gendarmerie Command.

Despite significant evidence pointing to the involvement of various officers in organizing the plot to kill Dink, the identity of the masterminds of his assassination remains elusive.

Lawyers representing the Dink family have long alleged that the murder was the doing of Ergenekon, a clandestine group charged with plotting to overthrow the government.

Anti-Armenian MP Elected Speaker of Turkish Parliament

ANKARA -- Member of the ruling Justice and Development Party Cimel Cicek is elected Speaker of the Turkish Parliament gaining 322 votes.

The runner up Tunja Toskay from opposition Nationalist Movement Party got 50 votes, Zaman newspaper reports.

MPs from Kurdish Peace and Democracy Party boycotted the sitting, while members of Republican People's Party did not participate in the vote.

Cimel Cicek is known for his anti-Armenian stance. During his tenure as Justice Minister a criminal case was opened against Turkish-Armenian journalist Hrant Dink who was later assassinated in Istanbul.

Last year at his meeting with businessmen, former Deputy Prime

Minister Cimel Cicek spoke of terrorism in the 1980s. In this context he pointed out close ties between the Armenian "terrorism" and the PKK terrorism. He claimed some of the PKK members are not circumcised, which means they are Armenians.

President of Azerbaijan Falsifies History and Imposes it on People - Armenian MFA

YEREVAN. - Armenian MFA commented on Azerbaijani President Ilham Aliyev's statement at Congress of World Azerbaijanis that Armenians are guests in Karabakh and Armenian State is built on historic Azerbaijani lands.

"These kinds of pearls from the president of Azerbaijan are amusing, taken into account that Azerbaijan is a county that could not be found on the world map a century ago. Most probably this is the hidden motive for barbarous extermination of centuries-old cultural heritage of Armenians and everything that reminds of Armenians on the territory of a state that is called Azerbaijan today," reads the statement of Armenian MFA.

Commenting upon the statement of Azerbaijani president on the military factor, Armenian MFA stressed that during the years of Azerbaijani aggression against the right for self-determination of Nagorno-Karabakh (Artsakh) Republic, when Azerbaijani youngsters were sent to the frontline as a cannon fodder, Aliyev was far away.

"Aliev is still far away from the frontline, not only ignorant of the history of the region but also of international law and the actual essence of negotiation process. He lives in a world of illusions. In the event of renewed hostilities, it is difficult to say, the capital of which state would agree to shelter Mr. Aliyev," reads the statement of Armenian MFA.

Dangerous Depopulation: Armenian Scholars Urge Government to Take Measures Against Migration

By Gayane Mkrtchyan
ArmeniaNow.com

group of intellectuals concerned with the growing sizes of emigration from Armenia have sent an open letter to Prime Minister Tigran Sargsyan and National Assembly Speaker Hovik Abrahamyan urging action to reverse what they view as a dangerous trend for the country.

The authors of the letter suggest that within the shortest possible time specific and credible measures to improve the demographic situation in Armenia should be presented to the public and the National Assembly.

Armenian Writers Union Chairman Levon Ananyan says that migration has been recorded in Armenia for years, but now it has reached a stage when it is no longer possible to simply stand and watch and action is required.

"Villages and small towns have become empty. We should be aware of the depopulation of our borderland villages in the case when our neighbors are persistently trying to realize their aggressive designs. We should understand that our borderland populated areas are our fortresses," he says.

Intellectuals are particularly concerned about people's voluntary participation in migration programs offering resettlement to remote regions of Russia that need cheap labor.

"This is the Russian program 'Assistance to Compatriots'. This is no longer a behavior of an independent state. Demographically, such processes will put the country at risk," says Karine Danielyan, the head of the Association "For Sustainable Human Development" NGO.

Ethnographer Hranush Kharatyan, meanwhile, says: "For people in poor and corrupt countries with poor human rights protection like ours such programs are simply a salvation from living in utter squalor. With patriotism alone we can no longer encourage people to stay in our country."

The ethnographer hopes that as a result of hearings organized in the National Assembly a working group will be set up to develop programs for analyzing and evaluating the situation and eventually taking concrete steps.

According to the data of the National Statistical Service, during the period of January-April 2011 the negative balance of the arrivals in and departures from Armenia made 47,610 people.

OSCE Minsk Group

Continued from page 1

hosted by Russian President Dmitry Medvedev, the leaders of Armenia and Azerbaijan, Serzh Sarkisian and Ilham Aliyev, failed to resolve all of their remaining differences on the basic principles of a compromise settlement proposed by the United States, Russia and France.

The U.S. State Department described the outcome of the Kazan summit as "disappointing", while a leading Moscow daily, "Kommersant", cited unnamed Kremlin officials as saying that Medvedev felt frustrated with the lack of decisive progress in at the peace talks.

By contrast, France sought to put an optimistic spin on the latest round of talks as its Foreign Ministry said last week that "the meeting in Kazan identified or confirmed several points of understanding, enabling [the parties] to continue negotiations on the present basis for the subsequent adoption of the principles of settlement proposed by the mediators."

In a further development, Russian President Medvedev was said to have laid down his vision of a Karabakh settlement to both Armenia and Azerbaijan days after the Kazan summit.

In their latest statement the OSCE Minsk Group co-chairs also reminded the parties to the conflict about the joint statement of the U.S., Russian and French leaders made from the G8 summit in the French resort town of Deauville on May 26 that "further delay only calls into question the commitment of the sides to reach an agreement."

"The Co-Chairs briefed on the outcome of the June 24 meeting in Kazan… and they discussed the next steps required to finalize the Basic Principles as the framework for a comprehensive peace settlement," the statement said.

The co-chairs also announced their plans "to hold consultations in Moscow and to visit the region in the near future."

Armenia's Narek Hakhnazaryan Wins XIV International Tchaikovsky Competition

MOSCOW -- Armenia's Narek Hakhnazaryan won XIV International Tchaikovsky Competition in Moscow. Hakhnazaryan won a gold medal and a prize of EUR 20,000.

Hakhnazaryan, 22, also took the audience award for an incredible performance on the cello. Edgar Moreau of France took the second place and received EUR 15,000, while Ivan Karizna from Belarus took a bronze medal and EUR 10,000.

Hakhnazaryan has been at the centre of a scandal when the Russian conductor Mark Gorenstein, insulted his ethnic origin during a rehearsal for his concerto performance, by calling him an aul. (which means a Caucasian village).

"It is none of your concern what this 'talented' boy, this aul plays, you should play with me," Gorenstein told the orchestra at a rehearsal on June 25.

Gorenstein's expression insulted journalists that were present at the rehearsal and made the incident public by issuing a statement.

"We believe that words, which insult human dignity, ruin the creative atmosphere on which we make great efforts. The Tchaikovsky Competition is to support young talents and both participants and organizers of the competition should show respect towards talented youth," the statement reads.

Later Gorenstein apologized for his behavior and confessed he had no intentions to insult Hakhnazaryan's national origin. His apology was accepted by Hakhnazaryan.

Canadian Branch of All-Armenian Fund Raises $430 Thousand for Shushi and Yerevan

YEREVAN. - Toronto branch of All-Armenian fund held a fundraising dinner on the occasion of 20th anniversary of Armenia's and Artsakh independence. The honorary guest-speaker of the event was famous Armenian director Atom Egoyan.

More than 400 benefactors were present on the fundraising dinner. By the end of the event the fund raised $130 thousand, which will be allocated for renovation works of Shushi city Cultural Center. Another $300 thousand donated by a beneficiary, who did not want to reveal the name, will be directed for renovation of a hospital and retirement house in Yerevan

Bako Sahakian Interview

Continued from page 1

demonstrates a "non-constructive position" and threatens to end the dispute by force.

"We are concerned and the international community should also be concerned," he said, referring to bellicose statements regularly made by Aliyev and other Azerbaijani officials.

"Given that [Azerbaijani] policy, we are obliged to take into account and not rule out the possibility that Azerbaijan will one day switch from words to action," continued the Karabakh leader. "Therefore, we are organizing our work on the basis of that reality."

Asked whether the NKR's leadership and armed forces are prepared for renewed fighting, he said, "Of course. And there is nothing extraordinary about that. While being deeply convinced that this problem must be solved peacefully, we are obliged, given our neighbor's behavior and statements, to ensure the security of our country, to make sure that our people get on with their lives in these relatively peaceful conditions."

The blueprint for peace favored by the three mediating powers represented in Minsk Group, calls for a gradual Armenian withdrawal from formerly Azerbaijani-populated districts around Karabakh. In return, Karabakh's predominantly Armenian population would be able to determine the region's internationally recognized status in a future referendum.

Many Karabakh Armenians are unhappy with this formula, saying that it requires disproportionate concessions to Azerbaijan. Some officials in Stepanakert have also voiced reservations about it.

Sahakian declined to pass judgment on the mediators' current peace proposals. "Right now we are far from the decision-making phase," he told RFE/RL.

"Armenia's leadership has repeatedly stated that those basic principles can serve as a basis for negotiations," he added. "Therefore, we too welcome that. Any proposal that can serve as a basis for negotiations cannot be unacceptable for Artsakh (Nagorno-Karabakh)."

Sahakian stressed that the NKR must be directly involved and have a final say in those negotiations. "While welcoming Azerbaijan's and Armenia's participation in negotiations and expressing our gratitude to Armenia, we always add that within that [existing] framework it's impossible to reach an agreement because the Artsakh Republic must also be involved in those discussions," he said.

Sahakian claimed that the mediators agree with that. "At the moment we have a certain satisfaction with the fact that the Minsk Group co-chairs point out in their statements that a final solution is impossible without the participation of the Artsakh Republic," he said.

Merdinian Armenian Evangelical School Accreditation Renewed

SHERMAN OAKS, CA -- The C. & E. Merdinian Armenian Evangelical School of Sherman Oaks has announced that its accreditation has been renewed by the Western Association of Schools and Colleges (WASC). In a telephone call, on July 6, 2011, the Accrediting Commission for Schools notified the Principal of its decision to award a third full-term of accreditation.

The Board of Directors, Principal Hovsep Injejikian, Vice-Principal Lina Arslanian, Accreditation Coordinator Mrs. Rita Meneshian, faculty and staff, and the entire Merdinian School family expressed immense satisfaction and joy for the decision of the Accrediting Commission for Schools. The six-year term of accreditation supports the school's continuing efforts to provide academic excellence, spiritual enrichment and moral guidance, social development, optimum physical development, and knowledge and appreciation of the American and Armenian heritages.

During the past two years, members of the Merdinian School community spent many dedicated hours seriously evaluating the school's program. The school community representatives worked side-by-side with the Accreditation Coordinator, administration, faculty, staff, and student representatives in extensive examinations of all aspects of the school program.

The Merdinian School community is committed to providing a school that meets both the academic and spiritual needs of the students. With the integration of the educational efforts of the home, the church, and the school as a key to the basic development of each child's fullest potential, the school will continue to provide a solid educational program and religious instruction and spiritual guidance, as well as an enriched curriculum which enables students to acquire knowledge and full appreciation of the American and Armenian heritages.

U.S. Student Wins Scholarship for Armenian Genocide Presentation

By Eddie Jimenez
The Fresno Bee

FRESNO -- A 15-year-old Buchanan High (Fresno) student earned a fourth-place finish and a $5,000 college scholarship at the National History Day competition in Baltimore earlier this month.

Robyn Young, who will begin her sophomore year at Buchanan in August, placed fourth out of nearly 80 high school students in the senior individual performance category June 12-16.

Her presentation on the Armenian genocide – "Debating the Armenian Question: Diplomatic Successes, Failures and Consequences" – was chosen as the Outstanding Entry on an International Theme, earning her the scholarship sponsored by the History Channel.

Robyn's 10-minute presentation in front of three judges and an audience – followed by judges' questions – was nerve-racking, but also energizing, she said.

"I was pretty nervous at first, but once I got going, it was fun and I enjoyed performing and telling everyone about the Armenian genocide," she said.

This was Robyn's first trip to the National History Day contest after advancing from the Fresno County competition to the state finals five of the past six years, she said.

In addition to receiving preparation help from Buchanan High teachers Suzanne Streeter and Tina teNyenhuis, Robyn exchanged letters with former U.S. Sen. Robert Dole, a supporter of resolutions to recognize the Armenian genocide, to research her topic.

"It was cool to hear back from him," Robyn said.

USC Armenian Alumni Association to Host First Annual Summer Gala

SHERMAN OAKS, CA -- The USC Armenian Alumni Association (USC AAA) to host its First Annual Summer Gala at Anush Banquet Hall in Glendale, CA on July 14, 2011. The organization was founded in 2006 with the vision of bridging the gaps between Armenian professions from diverse backgrounds. Although an alumni association for the USC graduates, its mission is based on the renown USC Trojan Network and Family concept which bolsters the ideals of unity, community and all inclusiveness. "Armenians constantly complain about factions and lack of unity" stated Armen Margarian, the Co-founder and Chairman of the Board of Governors for the USC AAA. He went on to say, "our goal for the USC AAA is to be the entity that crosses over all borders within our community and unifies us not merely at a time of need, but at all times as an evolving and advancing community." Since its inception the USC AAA has ventured to organize joint events with various Armenian organizations and continues to do so with the same spirit.

"When I was in law school at USC, my goal for the USC Armenian Graduate Student Association was to build it as the unifying graduate and professionals' association for Armenian students from at all universities," stated Hovanes Margarian, Co-founder and Vice-chairman of the Board of Governors for the USC AAA. He went on saying, "it was that spirit that allowed us to cultivate the association's membership of several thousand local Armenians and to host consecutive sold-out charity functions, raising over $100,000 over a period of a few years for charitable causes." Continuing with the same ideology the USC AAA is a non-partisan and non-denominational entity which supports and embraces all Armenian associations and professionals from diverse backgrounds. "We must harvest the power of the Armenian Network and apply it towards our common causes," stated Armen Margarian; "If we manage to accomplish this monumental feat then we will have unlimited financial resources and a firm standing in the global international political arena."

On July 14, 2011 the USC AAA will host a Summer Gala for several hundred local doctors, attorneys, accountants, dentists, prominent community leaders and various business professionals. The event is designed in a very informal fashion, consisting primarily of networking, socializing and dancing. The Board of Governors will have a brief half-hour program to recognize the attendees and giving away prizes such as a 40" LCD TV, an i-Pad and other popular items. The event admission will include a full dinner, unlimited drinks, fruits and plenty of memorable moments.

"We structure our events to serve the needs of our constituents," stated Krikor Manoukian, Member of the Board of Governors for the USC AAA, "in the process we raise funds for worthy charities and provide a wonderful experience for the alumni and our extended family of friends." The proceeds from this particular event will be donated to the USC Institute of Armenian Studies and to the USC AAA Scholarship Fund which will provide tuition assistance to deserving Armenian students in the Diaspora and Armenia.

Tickets may be purchased at the pre-sale price of $60 online at Eventish.com. Admission at the door will likely be unavailable as the association expects to sell-out the tickets. If space does remain, admission will be $75 at the door. Please contact Hovanes Margarian at 818.990.0418 or via email at hovanes@margarianlaw.com with any questions in regards to the event.

Georgian Patriarch Calls to Delay Giving Legal Status to Armenian Church

Continued from page 1

giving status to the Georgian Church have not been raised in other states.

The move initiated by Georgia's ruling party lawmakers came about two weeks after the issue was high on the agenda of talks between the Armenian and Georgian church leaders as Catholicos of All Armenians Karekin II paid a pontifical visit to Georgia. However, contrary to expectations, no document in that regard was signed between the Armenian supreme patriarch and his Georgian counterpart.

Patriarch Ilia II then said that the Georgian Church in Armenia should have the same status as the Armenian Church would have in Georgia.

Vatican to Publish Documents

Continued from page 1

about the torture practices used by the Turks against the Armenians, I feel an irrepressible sense of pain and horror," Mgr Pagano said.

According to the prefect, some of the papers describe how Turkish soldiers "bet and played dice to guess the sex of a child before stabbing him or her with a bayonet after extracting them out of the womb."

The exhibition will also present less traumatic but equally relevant historic documents, including the Letter of the Peers of England to Clement VII on the matrimonial cause of Henry VIII (1530), the codex of the trial of Galileo Galilei (1616-1633), the Letter of Empress Helena of China on silk and the Letter of American Indians to Leo XIII on birch bark.

Armenia Protesters Demand Early Elections

Continued from page 1

at the beginning of September and only one issue will remain on our agenda: not pre-term elections but the unconditional resignation of Serzh Sarkisian and the ruling coalition," he warned without elaborating.

Ter-Petrosian also said that the Congress will focus on the disclosure of the 1, 2 March 2008 killings in its dialogue with the authorities.

"We will focus our attention on the disclosure of the 1 March events," said he, adding that some progress is observed in that process.

"The international community requires not the revelation of the 1 March events, but rather the revelation of the ten killings with all their consequences," explained Ter-Petrosian.

Further, he said that the law-enforcement bodies must find out the identities of those responsible for those killings and hold them accountable.

He also said that if a police officer is interrogated, he should be asked to give the name of the person who instructed him then.

"[Then] you interrogate the one who gave orders, and he in his turn gives the name of the person he was ordered by and this way we reach Serzh Sarkisian and Robert Kocharian," said Levon Ter-Petrosian.

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅ ԳԱՂՈՒԹԸ

ԹԵՄԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴ ԿԱՐԱՊԵՏ ԱՐՔԵՊՍ. ՄԱԶԼԸՄԵԱՆԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

ՎԱԽՃԱՆՄԱՆ 60-ԱՄԵԱԿ (1870-1951)

ԴՈԿՏ. ԶԱՒԷՆ Ա. ՔՀՆՑ. ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

Սկզբնական Տարիները

Յունաստանի առաջին եւ երկարամեայ Առաջնորդ Տ. Կարապետ Արքեպիսկոպոս Մազլըմեան կը վախճանէր իր պաշտօնին վրայ՝ Աթէնք 1951 թուին, 81 տարեկանին: Ծնած էր Պարտիզակ 1870 թուին եւ 1894-ին Նիկոմիդիոյ Առաջնորդ Տ. Ստեփաննոս Արքեպս. Յովակիմեանէ կուսակրօն քահանայ ձեռնադրուած ու վարած առաջնորդական պաշտօններ Թրքահայ Թեմերէն ներս՝ յատկապէս Պանտրմա-Պալըքեսիրի Թեմին: Եպիսկոպոս ձեռնադրուած 1910-ին Տ.Տ. Մատթէոս Բ Իզմիրլեան Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսէն եւ ցկեանս, 33 տարիներ, վարած Յունահայ Թեմին առաջ-նորդութիւնը մինչեւ 1951:

Ցեղասպանութեան դժխեմ տարիներուն միացաւ Սիսի Սահակ Բ Խապայեան Կաթողիկոսին, իր հետ Երուսաղէմ աքսորուեցաւ որպէս Սինոդի անդամ, եւ ապա բոլորն ալ, կաթողիկոսն ու սինոդական եպիսկոպոսները արտաքսուեցան Երուսաղէմէն Օսմանեան պետութեան հրահանգով երբ Անգլիացիներ 1917-ին գրաւեցին Պաղեստինը: 1918-ի զինադադարէն ետք Մազլըմեան Եպիսկոպոս Յունահայ Թեմի Առաջնորդ ընտրուեցաւ:

Յունահայ Թեմի պատմութիւնը կ'երթայ ետ մինչեւ 1905 թուական երբ հայ գաղութը հողաշերտ մը գնած էր Աթէնքի Քրիէզի փողոցին վրայ ու հոն կառուցած մատուռ մը, որուն համար հանգանակութիւն մըն ալ կատարուած էր մասնակցութեամբ Յունաստանի Թագուհիին: Աւելի ետք, Տիգրան Խան Քէլէկեանի նուիրատուութեամբ կառուցուած է մայրաքաղաքի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ մայր եկեղեցին:

Թեմին Կազմութիւնը

Հայեր Յունաստանի մէջ եւս բազմացան հայկական կոտորածներէն ետք, յատկապէս 1915 թուի ցեղասպանութեան հետեւանքով: Աւելի ստուարացաւ հայ գաղութին թիւը ի հետեւանս Իզմիրի 1922 թուի ջարդին, թիւը հասցնելով մինչեւ 120,000-ի: Իսկոյն Աթէնքի նորահաստատ Թեմին ենթակայ եկեղեցական եւ վարչական երկու այլ կեդրոններ հաստատուեցան, մին Յունաստանի եւ յարակից կղզիներուն համար, իսկ միւսը՝ Թրակիոյ եւ Մակեդոնիոյ հայ համայնքներու եկեղեցական ու ազգային կարիքներուն համար, երկուքն ալ Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի իրաւասութեանը ներքեւ: Յունաստանի Առաջնորդի կողքին Թրակիոյ Առաջնորդ ընտրուեցաւ Երուանդ Եպիսկոպոս Փերտահճեան:

Որբախնամ Գործունէութիւն

Իզմիրի 1922 թուի մեծ աղէտէն ետք հազարաւոր ծնողազուրկ հայ որբեր Յունաստան տարուած էին ուր յոյն որբանոցներու մէջ զետեղուելով կ'ենթարկուէին Ամերիկեան Նպաստամատոյցի անհարկի ճնշումներուն: Միշտ կար վտանգը թէ հայ որբեր խառնուելով յոյներուն հետ պիտի կորսնցնէին իրենց կապը հայերէն լեզուի եւ ինքնութեան հետ: Զոյգ թեմակալ առաջնորդներ՝ Կարապետ Մազլըմեան եւ Երուանդ Փերտահճեան, ահազանգ կը հնչեցնէին որ հայերը կարենային շուտով իրենց ուրոյն վարժարանները բանալ: Անոնք խստօրէն կը բողոքէին Նպաստամատոյցի տնօրէնութեան դէմ իրենց կատարած այն կարգադրութեան համար որով կը ջնջուէին հայ լեզուի եւ կրօնքի դասերը:

Մազլըմեան Արքեպիսկոպոս անմիջական հարկը տեսաւ Աթէնքի մէջ հիմը դնելու Յունաստանի Որբախնամ Միութեան, որուն միջոցաւ իսկոյն արտասահման դիմեց շուտափոյթ օգնութեան համար: Աթէնք հասան Վահան Թէքէեան, Թէոդիկ եւ Արշակ Ալպօյաճեան, երեքն ալ մտաւորական գրողներ, եւ Գաբրիէլ Նորատունկեանի միջնորդութեամբ դիմեցին Փարիզի Ազգային Պատուիրակութեան՝ ծրագիր մը մշակելու ՀԲԸ Միութեան հովանաւորութեամբ հայ որբերը ազատելու համար վերահաս վտանգէն:

Վահան Թէքէեան եղաւ ազդեցիկ անձը որ Յունաստանէն Եգիպտոս վերադառնալով տեղւոյն Առաջնորդ Թորգոմ Արքեպս. Գուշակեանի քաջալերանքով բազմիցս խօսեցաւ, ըսելով. «Մեր ազգին պատկերը չափազանց տխուր է այսօր, բայց այդ պատկերին մութ կողմը Յունաստանի ներկայիս գտնուող հայ գաղթականներն ու որբերն են»: Ան տեղեկացուց թէ հին Յունաստանի մէջ կային 50,000 հայեր, որոնց միացած էին Նոր Յունաստանի 20,000 խլեակները, բոլորը ցրուած յունական կղզիներու տարածքին, որոնք «այժմ չարաչար կը տառապին, կը հիւծին, ու կը սպառին»:

Մանաւորելով իր խօսքը որբերու մասին, Թէքէեան կը հաղորդէր թէ յաւելեալ 7500 որբեր Յունաստան եկած էին Կ. Պոլսէն, Իզմիրէն, Խարբերդէն՝ Ամերիկեան Նպաստամատոյցի միջոցաւ: Սակայն այս վերջինը հապճեպ կարգադրութեամբ որոշած էր ցրուել տղաքն ու աղջիկները, 14 տարեկանէն վեր եղողները որբ չհամարելով ու գանոնք որոշ աշխատանքի կամ ծառայութեան ղրկելով Յունաստանի այլեւայլ քաղաքները:

Բացում Հայկական Դպրոցներու

Որբերու փոխադրութեան հարցը իր ընթացքը չգտաւ, եւ իսկոյն դպրոցներ հետզհետէ բացուեցան եւ որբեր ազատ մնացին օտարամուտ ազդեցութիւններէ: Առաջնորդն ու առաջնորդարանը յանձն առին դպրոցներու վերակացութիւնը եւ Մազլըմեան Սրբազանի հետեւողական աշխատանքով կացութիւնը շտկուեցաւ: Շուտով հիմնուեցան շուրջ 30 հայ դպրոցներ ուր սկիզբէն բազմաթիւ որբեր հաւաքուած էին: Կազմակերպուեցան բարեգործական, հայրենակցական, երիտասարդական եւ մարզական միութիւններ, եւ 1924-ին շուրջ 35 պարբերականներ սկսան հրատարակուիլ: Մազլըմեան Սրբազանի կազմակերպութեամբ հինգ նոր հայկական համայնքներ կազմուեցան՝ Գանտիայի, Միտիլլիի, Գալամաթայի, Վոլոյի եւ Լարիսայի շրջաններուն համար:

Այդ բոլոր յաջողութեանց կողքին Կարապետ Եպիսկոպոսի թեմական նախկին եւ յետագայի պաշտօնները եղած են միշտ տագնապալի եւ դժուար, մնալով սակայն միշտ իր կոչման մէջ յանդուգն եւ քաջ՝ հաւատարիմ Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի ուրկէ արքեպիսկոպոսութեան պատիւով գնահատուեցաւ Տ.Տ. Խորէն Ա Ամենայն Հայոց կաթողիկոսէն:

Բացառիկ Ձեռնադրութիւն Մը

Յունաստանի իր առաջնորդութեան շրջանին, 1943 թուին, Կարապետ Արքեպս. կուսակրօն քահանայ ձեռնադրած է Ռումանիոյ Թեմէն ընծայացու Լեւոն-Կարապետ Պալճեան ուսուցիչը զոր վերակոչած է Վազգէն վարդապետ Պալճեան, յետագային Վազգէն Ա Կաթողիկոս Ամենայն Հայոց (1955-1994): Երկրորդ Պատերազմի այդ դառն օրերուն Ռումանիոյ մերձաւորագոյն հայ եպիսկոպոսն էր Յունաստանի Առաջնորդը որուն միայն կրնային դիմել ձեռնադրութեան համար: Պատերազմին հետեւանքով կատարուած վտանգալից ճամբորդութեան ընթացքին Պալճեանի կ'ընկերանար Ռումանիոյ Թեմէն քահանայ հայր մը:

Կարապետ Արքեպիսկոպոս ներկայ եղած է Տ.Տ. Գէորգ Զ Չորեքճեան Կաթողիկոսի ձեռնադրութեան եւ օծման զոր անձամբ կատարած է Կիլիկիոյ Տ.Տ. Գարեգին Ա Յովսէփեանց Կաթողիկոսը: Հոն ի Մայր Աթոռ միեւնոյն ատեն առաջին անգամն ըլլալով Յունաստանի Առաջնորդը տեսած է իր ձեռնասունը՝ Վազգէն Վրդ. Պալճեան որ ներկայ եղած է որպէս Առաջնորդ Ռումանահայ Թեմին:

Յուղարկաւորութիւնն ու Վերջին Օծումը

Կարապետ Արքեպիսկոպոս Մազլըմեանի 1951 թուի Մայիսի 6-ի յուղարկաւորութեան եւ վերջին օծման յատկապէս Գահիրէէն Տ. Մամբրէ Արքեպս. Սիրունեան Աթէնք մեկնած է եւ հանդիսաւոր պատարագի ընթացքին կատարած է վաստակաւոր Առաջնորդին վերջին օծումը՝ իր շուրջ ունենալով Թեմի ութ քահանայ հայրերը, Յունաստանի Սեբրիտոն Արքեպիսկոպոսը, հինգ օտար կրօնապետներ, կրօնից նախարարութեան ներկայացուցիչը, քաղաքական անձինք եւ յարանուանութեանց պետեր: Թաղումը կատարուած է Աթէնքի գերեզմանատան Շահինեան ընտանիքի դամբարանին մէջ:

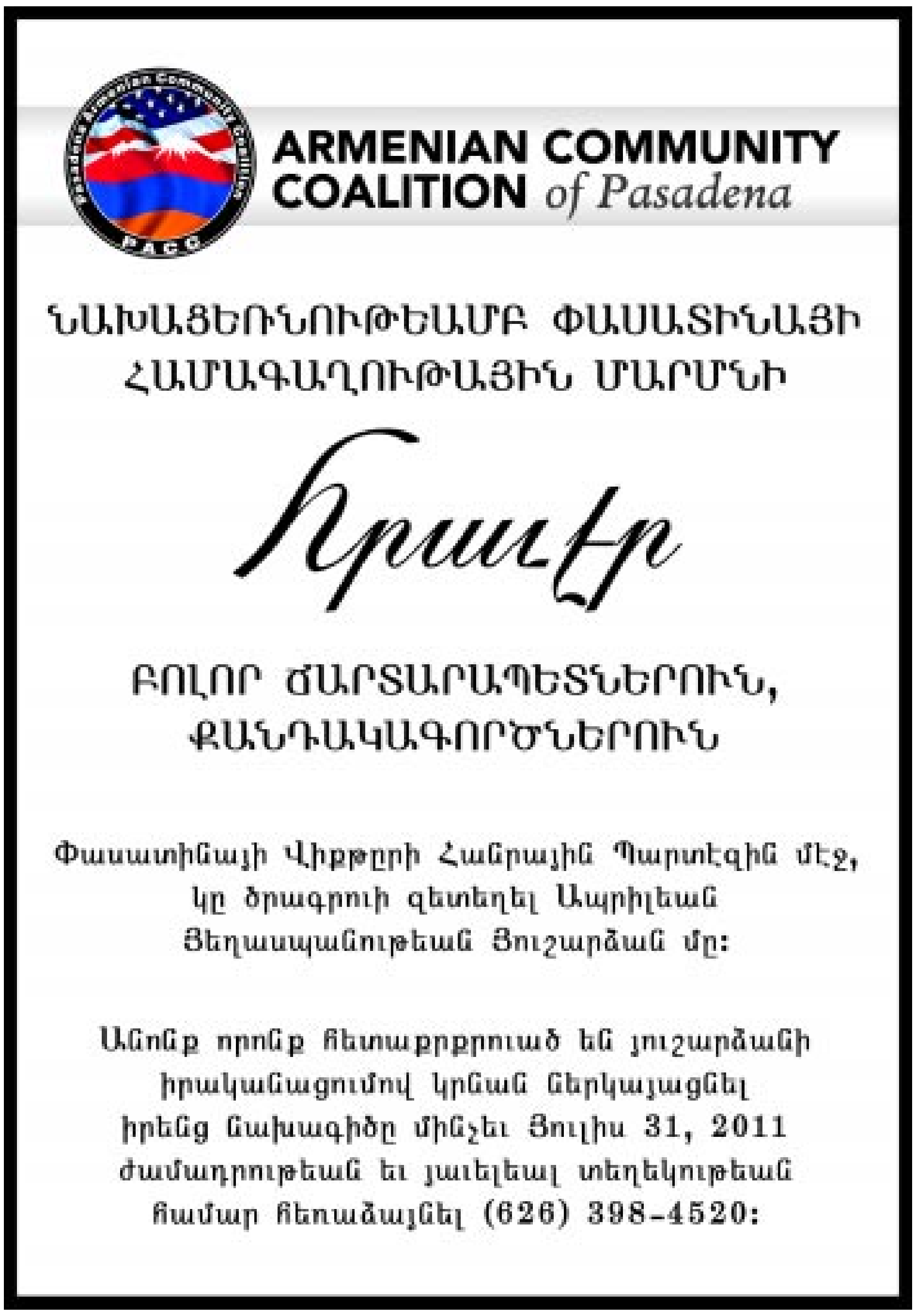

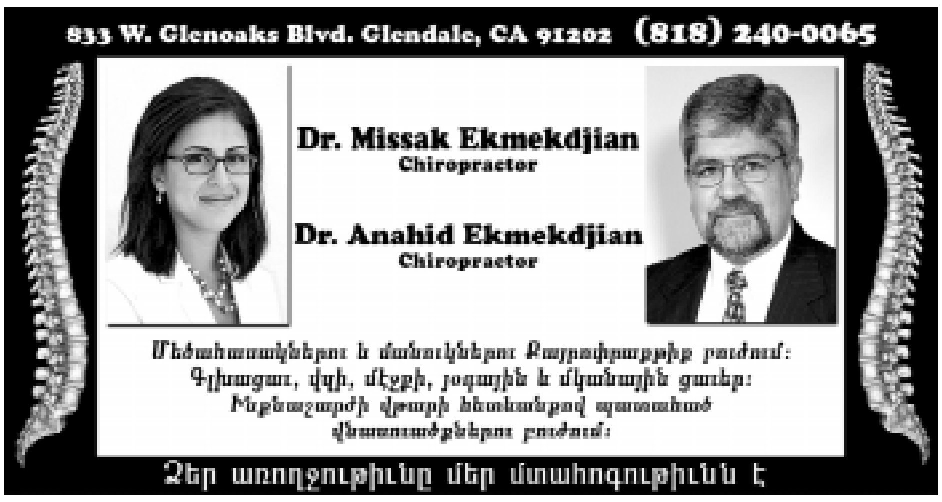

ԲԱԼՈՒԻ (ԵՒ ՏԱՐԱԾԱՇՐՋԱՆԻ) ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԱԶԳԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՒԱՔԱԾՈՅ

Դրազարկ հրատարակութիւն, Կլէնտէյլ, Գալիֆորնիա, 2009, 448 էջ

Հեղինակ՝ Պետրոս Ալահայտոյեան

Կան գործեր, որոնց խորագիրն իսկ առաջին հերթին զգաստութեան կը հրաւիրէ ոչ միայն այդ գործին մասին խօսողը, այլեւ՝ ընթերցողը: Ահաւասիկ այդպիսի շատ շահեկան գիրքի մը ներկայացումն է, որ պիտի փորձեմ համեստաբար ընել: Հոս ի յայտ կու գայ Պ. Ալահայտոյեանի երաժշտագէտի հմտութիւնը, երաժշտութեան թէ՛ զուտ մասնագիտական եւ թէ՛ հետազօտողի խստապահանջ վերաբերումը իւրաքանչիւր խազի ու կչիռի հանդէպ: Պետրոսը, իր անաչառ եւ արդար մօտեցումով եւ խառնուածքով իսկական արուեստագէտի եւ արուեստագէտ մարդու տիպարն իսկ է:

Պետրոս Ալահայտոյեանը հայ մամուլին մէջ ծանօթ անուն է իր հայ երաժշտութեան մասին գրած յօդուածներով, հրապարակած կարճ ուսումնասիրութիւններով եւ դասախօսութիւններով: Ծնած է Պէյրութ, Լիբանան, Մեծ եղեռնէն վերապրած ընտանիքի մը մէջ: Աւարտելէ ետք տեղւոյն Նշան Փալանճեան ճեմարանը, կ'անցնի Պելճիքա եւ Լուվէնի համալսարանէն կը վկայուի որպէս դեղագործ, սակայն, ինչպէս իր ընկերները կը վկայեն, նոյնիսկ Նշան Փալանճեան ճեմարանի աշակերտական գրասեղաններուն վրայ մատները թմբթմբացնելով երգեր կը մըլրտար, նոյնիսկ «դասարանը կը խանգարէր»... իր միակ երազը երաժշտագէտ դառնալն էր, եւ ոչ անպայման իր դեղագործ հօրը ասպարէզը ընդգրկելը:

Ան վերջապէս կը մեկնի Պրիւքսէլ, որուն Պետական համալսարանէն կը ստանայ իր երաժշտագիտութեան վկայականը, (ոչ հայկական երաժշտութեան մէջ) եւ պաշտօններ կը ստանձնէ Պրիւքսէլի պետական ռատիոկայանէն ներս: Իր հայ երաժշտութեան հանդէպ ունեցած սէրը, ցեղասպանութենէն ետք առաջին սերունդին հետզհետէ անգտանելի դարձող յուշագրութիւնները զինքը կը մղեն գէթ մասամբ փրկելու ժողովրդական հայ երգի բեկորները, զորս տակաւին կ'երգուէին վերապրողներու կողմէ, հետեւելով, ինչպէս ինք կը նշէ, «Կոմիտասի վեհ օրինակին»:

Հատորը կը բաղկանայ երեք գլխաւոր մասերէ.

Առաջին մասով, եւ բաւական ծաւալուն նախաբանէ մը ետք, «Պատմական ակնարկներ» խորագրին տակ կը ներկայացնէ.

ա. Բալուի նուիրուած մենագրութիւններուն երգային պարունակութիւնը

բ. Բալուն եւ Բալուցին, նաեւ՝ 1913 Թուականի Բալուի քարտէսը

գ. Փորձ՝ վերակազմելու Բալուի հարսանեկան երգերու շարքը

դ. Մարօ Նալպանտեան՝ երգասաց

ե. Լուսանկարներ Բալուէն - պատկերագրութիւն (11 պատկեր)

զ. Բալուի եւ այլ երգերու մէկտեղման հանգրուանները

է. Ազգագրական մատենաքաղ (Նմուշային) Արեւմտահայաստանին նուիրուած պատմայուշագրութիւններէ, Ակնէն Քղի, այբբենական շարքով:

Երկրորդ մասով՝ կը կատարէ Մարօ Նալպանտեանի կողմէ երգուած Բալուի եւ այլ շրջաններու 72 երգերուն բնագրային եւ երաժշ-

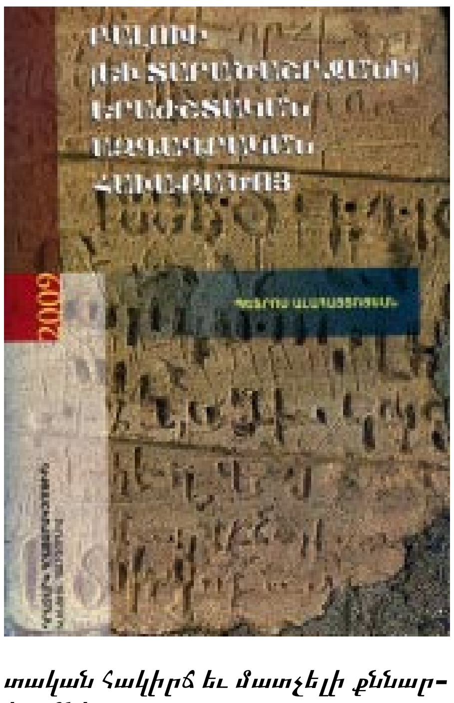

տական հակիրճ եւ մատչելի քննարկումները:

Երրորդ մասով կու տայ գաւառի յատուկ գաւառաբարբառային բառերու բառարանը մատենագրութիւնը, երգերուն տարբերակային լրիւ համակարգը, եւ ներդիր երկու խտասալիկներուն մասին տեղեկութիւններ (արձանագրուած եւ խազահանուած) ցանկագրական ընդհանուր պատկերը, մատենագրութիւնը, եւ այս ծաւալուն գործին կենսագրականը: Յաւելեալ երկու էջերու մէջ կու տայ նաեւ այս վերջինին անգլերէն թարգմանութիւնը:

Ահաւասիկ այս ծաւալուն գործին բովանդակութիւնը, որուն մասին կարելի չէ քանի մը տողով խօսիլ, ծալել գիրքը եւ մէկ կողմ դնել: Առաջին ակնարկով (միմիայն վերի ցանկէն դատելով) կը տարուինք հաւանաբար մտածելու, որ անիկա բոլորիս մատչելի գործ չէ, թէ զուտ մասնագիտական է, եւ... կարելի չէ զայն կարդալ ու համ առնել: Եւ որպէսզի հեղինակը ինքը՛ խօսի իր գործին մասին, հարցազրոյցով մը պիտի ներկայացնենք գիրքն ու անոր յղացման եւ աշխատանքային ճանապարհը, ցոյց տալու համար, որ գիրքը մեծ հետաքրքրութեամբ կը կարդացուի, մանաւանդ որ Պետրոս Ալահայտոյեանը ինքը՛, ճիգ չէ խնայած պարզ ու մաքրամաքուր հայերէնով զայն բոլորին մատչելի դարձնելու, մանաւանդ անոնց՝ որոնք հայ երգին՝ ընդհանրապէս եւ ազգագրական երգին՝ մասնաւորապէս, հարազատութիւնը կը պահեն իրենց հոգիներուն մէջ:

Հարկ է անմիջապէս նշել, որ այս ուսումնասիրութիւնը գրուած է առանց դիմելու եւ ներառելու ակադեմական խրթին դարձուածքներ եւ եզրեր, զորս ընդհանրապէս գիրքը պիտի դարձնէին զուտ մասնագիտական եւ նկատի ունենային ակադեմական մակարդակի ընթերցողներ: Ի դէպ՝ գործը ձեռնտու է նաեւ եւ առաւելաբար «բանահաւաքչութեան եւ ժողովրդական երգարուեստին գիտակ եւ հմուտ մասնագէտներու, որոնց կողմէ կատարուած անհրաժեշտ ներդրումներով, նորամուծումներով եւ լրացումներով» (էջ 5) այս գործը, օր մը, կարելի ըլլայ դուցէ վերագիտականացնել ի պահանջել հարկին:

Վ.Դ. - Առանց իտէալական մօտեցումի, կարելի չէ այսքան »ահաւոր աշխատանք« տանիլ, եւ զայն հրատարակելով, հայ ազգին հետզհետէ անհետացող մշակոյթի գանձարանէն փրկել այն՝ ինչ կարելի եղած է, եւ ապա՝ 10 տարուան տքնաջան աշխատանքէ ետք, զայն դարձնել ժողովուրդին սեփականութիւնը: Ո՞ր էր դրդապատճառը, ո՞րն է ձեր իտէալը:

Պ.Ա. - *Հետեւելով Կոմիտասի վեհ օրինակին, երազս էր հաւաքել մեր կորսուած եւ գողցուած Արեւմտահայաստանի վերջին, թերեւս վերջնագոյն ծաղիկները, բռնագրաւուած մեր հողերուն ընդերքէն ծնունդ առած ազգագրական գոհարներու վերջին մնացորդները, նոյնիսկ պատառիկներու ձեւին տակ, նոյնիսկ թրքերէնով մեզի հասած երգերը: Այս գործը որոշեցի կատարել Սփիւռքի անծայրածիր հորիզոններու վրայ փռուած 1915-էն վերապրող սերունդի ներկայացուցիչներուն մօտ, Ֆրանսայի, Սուրիոյ, Լիբանանի, Յունաստանի, Հիւսիսային Ամերիկայի տարածքին: Ուզեցի գտնել, եւ ի՜նչ երանութիւն, գտա՛յ այդ գանձերը: Բաղդաւոր կը զգամ, մանաւանդ երբ իմ ազգագրական-բանահիւսական մասնագիտութիւն պահանջող այս փնտռտուքը «անհեթեթ» կամ «խենթութիւն» որակուեցաւ ամէնուրեք:*

Վ.Դ. - Տարիներ առաջ, ինծի ցոյց տուած էք ձեր շատ ընդարձակ ձայներիզներու հաւաքածոն Ցեղասպանութենէն ետք, Արեւմտահայաստանի զանազան շրջաններէն (գաւառ թէ գիւղ) վերապրող հայորդիներէ արձանագրած եւ խազագրած երգերուն: Այդ բոլորէն դուք ձեր այս պատկառելի հատորով կու գաք մեզի ծանօթացնելու միմիայն Բալուն եւ տարածաշրջանը: Ինչու՞ Բալուն:

Պ.Ա. - *Երբ աչքէ կ'անցընենք մեր ազգագրական դասականացած գլխաւոր ժողովածուները Բալուն եւ տարածաշրջանը շատ համեստ եւ աննշմար անկիւն մը կը գրաւեն միայն: Ինչպէս նկատած կ'ըլլաք, մեր դասական ազգագրական ժողովածուներուն վերատեսութիւնը կատարած եմ (Կոմիտաս, Սպիրիտոն Մելիքեան, Յակոբ Յարութիւնեան, Արշակ Բրուտեան, Միհրան Թումաճան) եւ համեմատած անոնց հաւաքածոներու երգերը Բալուի եւ անոր տարածաշրջանը յատկանշող երգերուն, անդրադառնալով անոնց թէ՛ բանահիւսական եւ թէ՛ երաժշտական կառոյցին: Կը հարցնէք թէ ինչու՞ Բալուն ընտրած եմ: Մինչեւ 1989-ի ամառը, երբ Հալէպի (Սուրիայ) մէջ հանդիպեցայ Բալուցի Մարօ Նալպանտեանին, Բալուն տարտամ գոյութիւն մըն էր ինծի համար, իսկ երգա-բանահիւսական առումով եւ ժողովրդական կենդանի ստեղծագործական կալուածէն ներս՝ գրեթէ բացակայ, ինչպէս նշեցի քիչ առաջ: Իսկ այսօր, շնորհիւ Մարօ Նալպանտեանին, Բալուն կարեւորագոյն ներկայութիւն մըն է տասնամեայ հետազօտութիւններուն արդիւնքը եղող իմ հաւաքածոյին մէջ: Նախադրեալ ոչինչ կայ այսպիսի ազգագրական երգերու պրպտումներու պարագային. կը նետուիս դաշտ եւ կը հարցափորձես: Այս իմաստով մեր հինաւուրց Հալէպը ազգագրական գանձերու հանք մըն է, բայց ո՞ւր են «գանձ» փնտռողները. վրաս խնդացողներ շատ եղան, բայց գործին իրագեկութենէ ետք շնորհաւորելու եկան մոռնալով իրենց սկզբնական կեցուածքը...*

Վ.Դ. - Ձեր տասնամեայ փնտռտուքներու արդիւնք եղող հաւաքածոն ինչո՞վ կը յատկանշուի ընդհանրապէս: Հետաքրքրական է գիտնալ, թէ երբ Արեւմտահայաստանի զանազան շրջաններու երգերը կը ձայնագրէիք, ուրիշ ի՞նչ մտածումներ կ'ունենայիք, հոգեկան ի՞նչ ապրումներ ձեր անդուլ աշխատանքը կ'իմաստաւորէին:

Պ.Ա. - *Նախ՝ զարմանքի զգացումը գիս կը պաշարէր: Չէի ակնկալեր, որ 1915-ի ցեղասպանութենէն յետոյ ծնած միջին սերունդի ներկայացուցիչներ, ինչպիսին է Մարօ Նալպանտեանը, յաջողած էին քաղել իրենց մեծերէն մեզի աւանդուած մասունքները այս աստիճան չշմեցնող հարազատութեամբ: Գիրքին մէջ նաեւ տարբերակային բաւական օրինակներ կան: Իսկ թէ ինչո՞վ կը յատկանշուի 10 տարի տեւած երգահաւաքումի արդիւնք հաւաքածոս, ըսեմ . 15-էն 18 տոկոսով միայն ան պէտք է երգադարան նկատել: (85ը անց ծերունիներու մօտ Երգ գտնելը եւ զայն երգեցնել տալը տաժանակիր աշխատանք է:) Մնացեալ 80 տոկոսը ձայնագրուած յիշադարան է, տեսակ մը վկայադարան, եթէ կ'ուզէք: Հոն ամփոփուած են մեր դաժան ճակատագրի հարուածէն վերապրած արեւմտահայաստանցիներու կեանքի պատմութիւնը, վկայութիւնները, պոռթկումներն ու հառաչանքները: Այս բոլորը արձանագրած ենք ձայնագրիչ գործիքով երիզներու վրայ: Վերապրողներու կենդանի խօսքն ու երգը ձայնագրութեամբ փրկելն էր մեր նպատակը: Աշխատանքի ընթացքին էր, որ հետզհետէ կ'անդրադառնայի առաքելութեանս կարեւորութեան: Հաւաքածոս միմիայն խօսք ու խազ, երգ ու բառ չէր այլ ապրուած պատմութիւնն էր ժողովուրդիս, իսկ երգերուն ընդմէջէն կեանքի կը կոչուէին հայ գիւղացին ու իր կենցաղն ու տոհմիկ բարքերը, ողջ անհետացած աշխարհը եւ ամենօրեայ կեանքը Արեւմտահայաստանի:*

Վ.Դ. - Ո՞վ է Մարօ Նալպանտեանը, որուն մասին կ'ըսէք թէ անակնկալօրէն յայտնաբերուած գանձ մըն է:

Պ.Ա. - *Մարօ Նալպանտեանը գերազանց երգասաց եւ պարագէտ է: Ծնած է Հալէպ 1936-ին: Բալուի երգերն ու պարերգները սորուած է իր հօրմէն եւ հօրեղբօրմէն, նաեւ հարազատներէն եւ բալուցի ծերերէն: Երգերը սորուած է լսովի, իրեն տրուած բացատրութիւններով: «Այս բացատրութիւնները մեծարժէք ներդրումներ են բանագիտական-բանահիւսական բացայայտման առընչութեամբ», ինչպէս կը վկայէ ազգագրագէտ Արուսեակ Սահակեանը:*

Վ.Դ. - Հատորին մէջ մեծ հետաքրքրութեամբ կը կարդանք Բալուի հարսանեկան երգերու շարքին մասին, ըստ՝ Մարօ Նալպանտեանի երգած երգերուն, որոնց կ'ընկերանան կենցաղային շատ հետաքրքրական նկարագրականներ: Ասոնք ձե՞ր պրպտումներուն թէ Մարոյին տուած բացատրութիւններն են: Կարճ օրինակ մը կու տա՞ք փեսին գովքէն, որ բաւական տարբեր է Ակ-

Շար.ը էջ 15

ԲԱԼՈՒԻ (ԵՒ ՏԱՐԱԾԱՇՐՋԱՆԻ) ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԱԶԳԱԳՐԱԿԱՆ ՅԱՒԱՔԱԾՈՅ

Շարունակուած էջ 14-էն

նայ փեսին գովքէն:

Պ.Ա. - Ներկայացուող տեսարանին նկարագրականը, հարսնեւորներուն դերերն ու երգաշարը, ըստ ծիսաշարին՝ Մարոյինն են: Զանազան այլ տարածաշրջաններու վերաբերող համեմատութիւնները իմ պրպտումներուս արդիւնքն են: Ահաւասիկ օրինակ մը.

Թագուոր ինչ բերիմ քու նման,
Քու կանանչ արեւուդ նման,
Թէ օր բերիմ կարմիր վարդեր,
Չեն նմանիր թուշիդ կարմիր.
Թէ օր բերիմ...
Թէ օր բերիմ հարս մը աղկէկ (սիրուն)
Ան պիտ նմանի սրտիդ թագուոր:
Իսկ կեսրոջը ծիսապար-նազպարէն ետք, փեսան կը պատգամէ.
Գիւլվարդ քաղչաներն ըլլիս, եա՛ր,
Նշանածիդ ծոցն էղնիս:
Իսկ հարսը կը պատասխանէ.
Էրնէկ ծոցիդ պառկողին, եա՛ր,
Ձմեռն ամառ կը լմանէր:

Վ.Դ. - Ձեր գիրքին յառաջաբանին մէջ կը նշէք, թէ դուք ոչ Արուսեակ Սահակեանի ազգագրագիտական պատրաստութիւնը, ոչ ալ Թահմիզեանի վաւերաքերթածրարներու գիտական մօտեցման մասնագիտութիւնը, ոչ ալ՝ Ալինա Փեհլիւանեանի երաժշտական հիմնահողը ունիք: Ինչպիսի տեսլական ձեզ մղեց մխրճուելու այսքան մասնագիտութիւն եւ պատրաստութիւն պահանջող գործի մը մէջ:

Պ.Ա. - Ճիշդ է, որ շատ յաճախ մասնագիտութիւնն է, որ խթան կը հանդիսանայ ուսումնասիրութիւններ կատարելու տուեալ ճիւղի մը մէջ, բայց իմ կատարած աշխատանքս եւ նուիրումս անոր, Հալէպի մէջ կատարած գիւտիս արդիւնքն է, երբ 1989-ին հրաշալի զուգադիպութեամբ մը գտայ զինք, Բալուն իր 72 երգերուն մէջ հարազատօրէն պահպանած Մարօ Նալպանտեանը: Այդ 72 երգերը Բալուն յաւիտենապէս կը փրկեն կորուստէ: Բուն աշխատանքը տեւեց տասը տարի: Պէտք է նշել, որ առանց Արուսեակ Սահակեանին՝ բանագէտ, էպոսագէտ, հնագէտ, բանահաւաք, եւ փրոֆ. Ալինա Փեհլիւանեանին՝ ազգագրագէտ-երաժշտագէտ, (ethnomusicologist) ուղեցոյց խորհուրդներուն, այս գործը պիտի ըլլար անկատար: Երախտապարտ կը զգամ իրենց հանդէպ: Իմ կողմէ կատարուած կարեւոր նորութիւններէն մէկը կը կայանայ հարսանեկան երգերու իրերայաջորդութեան փորձիս մէջ (Ա Մաս, էջ 41-49): Եկեղեցիէն դուրս, հարսանիքի ներընտանեկան խրախճանքը ունեցած է թէեւ անգիր բայց համակարգուած յաջորդականութիւն. Մարոյին օգնութեամբ վերականգնած եմ այդ յաջորդականութիւնը: Օրինակ, փեսային ծնողքին կողմէ աղջկան ձեռքը խնդրուելու երկուստէք համաձայնութիւն-հաւանութիւն գոյացած ըլլալու ուրախութիւնը կը տօնակատարուի յատուկ երգաշարով: Գիրքին լաւագոյն ընթերցումի եղանակը պիտի ըլլար առաջին ՍԻ-ՏԻին վրայ նախօրօք գտնել «Պար էլէք»ը (երգաշարին առաջինը, Ե:20, այսինքն 20րդ երգը), ապա էջ 43ի ընթերցման ընթացքին զայն ունկնդրել հետեւելով Բ Մասին մէջ առնուած անոր բառերուն, նոթաներուն եւ բացատրութիւններուն (էջ 254-256): Յետոյ այս երգաշարին երկրորդ երգը, «Գող Ախպար» (Ե:26)՝ նոյն ձեւով: Ապա՝ երրորդը:

Վ.Դ. - Ունկնդրելէ ետք հատորին կցուած խտասալիկները, կը տարուինք մտածելու թէ այս երգերը արդեօք հեղինակային փոփոխութիւններու չե՞ն մատնուած, որովհետեւ անոնք այնքան հարազատօրէն մեզ կը կապեն մեր ինքնութեան: Այսինքն՝ արդեօք երգասացին երգելու կարողութիւ՞նն է, որ այդքան մեզ կը դիւթէ, թէ երգը կը ներկայացուի այնպէս ինչպէս որ էր, հոն, Բալուի մէջ, ժամանակին:

Պ.Ա. - Որեւէ երգասաց, որ լողաց սորված է երգերը, երբեք նոյն ձեւով չ'երգեր, նոյնիսկ եթէ հոն բառերու փոփոխութիւններ մտած չըլլան: Իսկ Մարօն միշտ ալ ամենայն անկեղծութեամբ կ'ըսէ, թէ կ'երգէ այնպէս՝ ինչպէս որ իրեն սորվեցուցած են իր հայրն ու հօրեղբայրը: Սակայն, ինչպէս ամէն ազգագրական երգի կամ պարի, հեղինակը ժողովուրդն է. վաւերականօրէն, ոչ Մարօն եւ ոչ ալ ես հեղինակի դոյզն իրաւունքն իսկ ունինք: Մարօ Նալպատնեանը կրողն է, պահպանողն ու փոխանցողն է այդ երգերուն, եթէ կ'ուզէք, կամուրջն է աւանդապաշտ եւ գրեթէ անհետացած սերունդին եւ ապագայ սերունդներուն միջեւ: Այս գոհարներուն բուն հեղինակը, ի հարկէ, անանուն, բնիկ բալուցին եւ միեցին են, ինչպէս ըսինք, այսինքն՝ կոտորուած, աւերուած ու գողցուած Արեւմտահայաստանի երբեմնի ժողովուրդը: Իսկ համեստս, այդ երգերը հաւաքողն ու համադրողն եմ, հատորով մը հայ ազգին ժառանգութիւնը իրեն վերադարձնողը, որմէ ինծի մնացածը հայ մշակոյթի վաւերական գանձ մը յաւէտ կորուստէ փրկողի հոգեկան հպարտութեան վայելքն է:

ì.¸. - Î³ñ»ÉÇ± ¿ ³ñ¹»ûÙ å³ïÏ»ñ³óáõÙ ÙÁ ï³É Ý»ñ¹Çñ Ëï³ë³ÉÇÏÝ»ñáõÝ Ù³ëÇÝ:

Պ.Ա. - Բալուի եւ տարածաշրջանի երգերը, որոնց բառերն ու խազագրութիւնը կը գտնէք հատորին մէջ, խագէ, խօսքէ ու բացատրութիւններէ աւելի կենդանի երգերն են, Մարօ Նալպանտեանի հարազատ կատարմամբ: «Էրկրի» 72 երգ ու բան, Բալուի ինքնութեան դրոշմով յատկանշուող: Այս երգերուն ընկերացող բացատրութիւնները չոր ու ցամաք տեղեկատուութիւն կ'ըլլային, եթէ անոնց հոգի ու շունչ հաղորդող երգողը չ'ըլլար: Ա՛ն է երգը ապրեցնողը, զայն սրբագործողն ու մարմնաւորողը, եւ խտասալիկներուն մէջ՝ հարազատօրէն այդ հոգին մեզի կը փոխանցուի շնորհիւ Մարօին: Այս խտասալիկներով հրապարակ իջած երգերու մեծամասնութիւնը առաջին անգամ է որ լոյս կը տեսնէ: Գիրքը կը պարունակէ գաւառաբառերու բառարան:

Վ.Դ. - Շնորհակալութիւն այս հարցազրոյցին ձեր տրամադրած խանդավառութեան եւ ժամանակին համար: Աւարտելէ առաջ, ըստ ձեզի ո՞ր երգն է, որ իր բովանդակութեամբ, հոգ չէ թէ տարբերակներով, կ'երգուի արեւմտահայաստանի զանազան գաւառներուն ու գիւղերուն մէջ:

Պ.Ա. - Պէտք է ըսել, որ գրեթէ բոլորն ալ իրենց իւրայատուկ գոյնը ունին, նոյնիսկ եթէ բառերուն մէջ տարբերակներ ըլլան: Կան ամբողջ շրջանը խորհրդանշող երգեր. «Զարդար քուրուկ»ը օրինակ գիտեն բոլոր բալուցիները: Երկրորդը՝ որ շատ յատկանշական է Բալուին, «Բալուի աղօթքը»-ն է, որ երգէ աւելի արտասանութիւն է: Գրքիս մէջ երգային տարբերակը այս աղօթքին Մարօն չէ որ կը կատարէ: Ուրիշ մըն է Նոր Տարիին նուիրուած երգը.

Բարի եկար նոր Տարի
Բարի եկար Նոր տարի,
Տու'ր միզի ցորեն գարի, լէ, լէ, լէ,
Մեր փեթակն ալիր (ալիւր) կ'ուզէ, լէ, լէ, լէ,
Տանտիկինը եղ կ'ուզէ
Բուխերիկս մուխ կ'ուզէ,
Մեր օճախը փատ (փայտ) կ'ուզէ, լէ, լէ, լէ, ախ, լէ, լէ,
Էգուն (այգիին) բաղչին (պարտէզին) պտուղ տուր,
Մեր աղջըկին փեսայ տուր,
Մեր տղային հարս մը տուր,
Հիւընտութիւն (հիւանդութիւն) թող չըլլի,
Քէսատութիւն (անգործութիւն) թող չըլլի, լէ, լէ, լէ,
Հէյրան Նոր տարի:

Ահա Բալուի աղօթքը.

Սուրբ Կարապետ եմ գնացեր,
Օտային մէջ պառկեր մնացեր,
Մշոյ սուլթան Սուրբ Կարապետ
Խապար տուեր, չեմ իմացէր:
Սուրբ Կարապետ բարձր տեղ էր,
Չորս կողմերը ծառ ու խոտ էր,
Եայաւորին նամբայ կու տար
Ձիաւորին նուղապ կու տար:

....

Սուրբ սուրբ սրբուիս
Աջուկ ձեռքով կնքուիս,
Զարը քեզ չխաբանէ,
Զար սատանան քեզ չտանէ:
Ճրայ նրագ նշմարիտ,
Ճշմարիտ ա Մարտիրոս,
Մարտիրոս ա Յովհաննէս,
Յովհաննէս հեծէր զուրգիկը,
Էլլեր գացեր Հռոմէ քաղաք:
Մեր Տէ'ր հոն կայնուկ էր,
Սաղմոսը սրտին էր,
Աւետրանը գրկին էր,
Մեծ ու պզտիկ կը գրէր,
Արդրկները խաղ կը ձգէր,
Մեղաւորները կը լացնէր:
Կաթնաղբիրը քարէ տանար
Աստուած ընէ մեր հոգուն նար:

Հատորին ընթերցումին ընթացքին չէ այնքան, որքան՝ Մարօ Նալպանտեանի կատարողութեամբ երգուած երգերուն ունկնդրութեան ընթացքին է, որ կարելի կ'ըլլայ ըմբռնել Պետրոս Ալահայտոյեանի աշխատանքին, վերլուծումներուն, անոնց հանդէպ տածած ոգեւորութեան, երգերու բացատրութիւններուն իր ալահայտոյեանական բանաստեղծականութեամբ յագեցած թափանցումներուն տարողութիւնը: Կը խօսի «էրկրին» ու գիւղացիին կենցաղին ու անոր հոգեբանութեան հետ կապուող, ու երգերուն մէջ ցոլացող երեւոյթներու մասին այնպէս՝ ինչպէս պիտի ընէր ազգասիրութեամբ տոգորուած ու անով վերացած, հողին ու ջուրին ընտելացած, բանաստեղծական թռիչքներով յագեցած հայ գիւղագիրը: Իսկ Մարօ Նալպանտեանի պարզունակ, զուլալ աղբիւրի պէս հմայիչ ձայնին հետ կարելի է երեւակայութեամբ տեսնել արտ ու նախիր, օճախ ու հաց, հարսանեկան ծէսերն ու գոյները:

Ահաւասիկ հոյակապ նուէր մը, որեւէ առթիւ, բոլոր անոնց՝ որոնք երգով կ'ապրին, եւ իրենց հոգիին մէջ կը պահեն հայ երգն ու հողին ու ջուրին հարազատութեամբ ստեղծագործուած մեր ժողովուրդի գանձերը:

**Հարցազրոյցը վարեց՝
ՎԱՐԴԻ ԴԱՆԻԷԼԵԱՆԸ**

ArmenienInfo.net
News. Informationen. Kommentare.

Ձեր Ծանուցումները Վստահեցէք «Մասիս» Շաբաթաթերթին
T: (626) 797-7680 F: (626) 797-6863 massis2@earthlink.net

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
Եթէ ձեր տրամադրութեան տակ ունիք հայերէն գիրքեր, եւ կը ցանկաք զանոնք նուիրել Կայծ Երիտասարդական Միութեան գրադարանին՝ հաճեցէք կապ պահել մեզի հետ:
G.Y.O. 1060 N. ALLEN AVE. PASADENA, CA 91104

ՎԱՐԶՈՒ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿՆԵՐ
1060 North Allen Ave
Pasadena, CA 91107
Գրասենեակները վերանորոգուած եւ յարմար վարձքերով
Հետաքրքրուողներէն հեռաձայնել՝
(626) 398-0506

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԼԱՑԻ ԹՈՅԼԱՏՐԵԼԻՈՒԹԵԱՆ ՍԱՀՄԱՆԸ՝ 20 ՐՈՊԷ

ԱՐԵՒԻԿ ԽՍԱՋԱՆԵԱՆ

Լացը հանում է լարուածութիւնը

«Լացը, ինչպէս նաեւ ծիծաղը իրենց բոլոր տարատեսակներով մարդու հոգեկան եւ ֆիզիքական կեանքում ինքնարտայայտման իւրատեսակ պաշտպանիչ ուղիներ են»: Զնայած այս սահմանմանը, լացը անբացատրելի մի բան է, որը որքան էլ ցանկանան՝ չեն կարող ճիշտ բնութագրել նոյնիսկ հոգեբաններն ու բժիշկները:

Լացում են բոլորը, կեանքի առաջին իսկ րոպէից, բայց նորածինների մօտ, ի տարբերութիւն մեծահասակների՝ արցունքներ ի յայտ են գալիս 4-10 շաբաթուայ ընթացքում: Կենդանիների մօտ նոյնպէս կայ լաց հասկացութիւնը, բայց նրանք հաստատ մելոդրամա նայելիս կամ հարազատ մարդուն տեսնելիս լաց չեն լինի:

Եւ ընդհանրապէս ինչի՞ հետեւանքով է լացում մարդ անհատը լինի նա մանուկ, թէ արդէն հասուն մարդ: Երեխաների համար կարելի է առանձնացնել յատուկ դէպքեր. պատմական լաց, երբ երեխան դեռ գտնւում է մօր արգանդում, բարձր լաց, որով երեխան ապացուցում է, որ կարող է դիմադրել, վախի, քաղցածութեան հետեւանքով առաջացած լաց, ինչ-որ բանի կարիք ունենալու պատճառով եւ այլն:

Ընդհանրապէս մարդիկ նախ եւ առաջ կարող են լացել վախից: Շատերը այս իրական երեւոյթին ուշադրութիւն չեն դարձնում: Բայց իզուր:

Իսկ ինչո՞վ է բացատրւում այն լացը, որը կարող է առաջանալ ոչ ճիշտ պահին: Նեարդաբան, հոգեթերապեւտ Վահագն Թորոսեանն այս ամէնը բացատրում է հետեւեալ կերպ. «Երբեմն կրիտիկական պահերին մարդ կարող է անակնկալ ծիծաղել, որը յաճախ ընդունւում է որպէս հիստերիայի նշան: Պէտք չէ ծայրահեղութեան հասցնել, իրականում սա օրգանիզմի՝ սթրեսից պաշտպանուելու մեթոդ է, որը արտայայտւում է լացի կամ ծիծաղի միջոցով»:

Դեռեւս 19-րդ դարի սկզբներին մարդիկ մեծ տեղ էին տալիս լացին, քանի որ իշխում էր այն կարծիքը, որ առանց լացի իրենք կը վերածուեն վատ բնաւորութեամբ նենգամիտ մարդու, եւ որ լացը «կուլ տալով», մարդը դրդում է իրեն սթրեսի: Իսկ 1980-ական թուականներին իշխող դարձաւ ամերիկացի կենսաքիմիկոս Ֆրեյի այն կարծիքը, որ լացը օրգանիզմից հանում է վնասակար նիւթերը. աչքերը ունեն արցունքների «յատուկ» տեղ, երբ արցունքը հաւաքւում է՝ սկսում է գլորուել:

Կատարուել է մի հետաքրքիր փորձաքննութիւն, որի արդիւնքում պարզուել է, թէ աշխարհում ամէնից շատ ովքեր են լաց լինում: Լացում են յատկապէս կանայք. առաջին տեղում են ամերիկացիները, այնուհետեւ նեպալցիներն ու գերմանացիները: Այս փորձաքննութեանը չեն մասնակցել ռուսները: Իսկ չինացիները նախընտրում են ատամները ամուր սեղմել, քան լաց լինել:

Մի փաստ եւս. ճապոնացի գիտնականներն էլ մշակել են մի թարգմանչական ծրագիր, որը վերծանում է այն տեղեկութիւնները, որոնք պարունակում է մանկական լացը: Գիտնականները խոստացել են, որ շուտով այդ նորարարութիւնը կարող է հասանելի լինել փոքրիկ սարքաւորման տեսքով: Ճապոնիայի Մուրորանի տեխնոլոգիական ինստիտուտի գիտնականները՝ պրոֆեսոր Թոմոմաս Նագասիմայի գլխաւորութեամբ, մշակել են մաթեմատիկական ալգորիթմ, որը կարող է վերծանել մանկական լացի տարբեր հնչերանգները, որոնք պարունակում են զանազան տեղեկութիւններ երեխայի սոված լինելու, ցաւի կամ նոյնիսկ վատ տրամադրութեան մասին: Ուսումնասիրութեան ղեկավար Նագասիման նշել է, որ մօտ ապագայում նման սարքաւորումների միջոցով ծնողները մշտապէս կարող են տեղեակ լինել, թէ ինչ է ցանկանում իրենց երեխան: Ճիշտ է, լացը հանում է սթրեսը, բայց փորձագէտները խորհուրդ են տալիս լացել 20 րոպէից ոչ աւելի, այլապէս այն կը վերածուի հիստերիայի:

Հնարաւոր է՝ լացը չի մեղմում ցաւը, բայց այն հաստատ մարդու միջից հանում է լարուածութիւնը:

ԴԷՄՔԻ ԾԵՐԱՑՄԱՆ ՊԱՏՃԱՌԸ

Ամերիկացի գիտնականները յայտնաբերել են, որ ծերացման արտաքին դրսեւորումներն առաջին հերթին պայմանաւորուած են ոչ թէ մաշկի եւ դէմքի նուրբ հիւսուածքների տոնուսի իջեցմամբ, որոնք հեռացւում են ժամանակակից վիրահատական միջոցներով, այլ դիմային ոսկորների ձեւի, մասնաւորապէս՝ ներքեւի ծնօտի փոփոխութիւններով:

Ռոչեստերի համալսարանի պլաստիկ վիրաբոյժը հետազօտել է տարբեր տարիքային խմբերի պատկանող 120 մարդու դէմք: Հետազօտութեան համար ընտրուել է կանանց եւ տղամարդկանց 20-ական նկար երեք տարիքային խմբից՝ 20-36, 41-64 եւ 64-ից բարձր: Համակարգչային ծրագրի օգնութեամբ գիտնականները իւրաքանչիւր նկարի վրայ չափել են ներքեւի ծնօտի անկիւնը, երկարութիւնը, լայնութիւնը եւ համեմատել տարբեր խմբերի արդիւնքները:

Տուեալների ուսումնասիրութիւնը ցոյց է տուել, որ տարիքի հետ էապէս աւելանում է ներքեւի ծնօտի անկեան ցուցանիշը, ինչի պատճառով էլ դէմքի ներքեւի սահմանների ուրուագիծը կորչում է: Բացի այդ, փոքր տարիքային խմբի ներկայացուցիչների մօտ ծնօտի երկարութիւնն աւելի մեծ է, քան միջին եւ մեծ տարիքային խմբերում: Ծնօտի բարձրութիւնը միջին եւ մեծ տարիքում աւելի քիչ է փոփոխուել: Ինչպէս մեկնաբանեց պլաստիկ եւ վերականգողական վիրաբուժութեան ծառայութեան ղեկավար Հովարդ Լանգստեյնը, քանի որ ներքեւի ծնօտը հանդիսանում է դէմքի հիմնական բաղկացուցիչ մասը, դրա ցանկացած փոփոխութիւն ազդում է մարդու ընդհանուր արտաքին տեսքի վրայ: Լանգստեյնի խօսքերով, տարիքի հետ այդ ոսկրի ծաւալի նուազումը հանգեցնում է դրա վրայի փափուկ հիւսուածքների կախուածութեանը: Արտաքինից դա դրսեւորւում է նրանով, որ դէմքը ձեռք է բերում աւելի նուրբ օվալային ուրուագիծ, նուազում է այտերի, պարանոցի մաշկի տոնուսը, որի արդիւնքում էլ դիմագծերը բնորոշ տեսք են ստանում: Ստացուած արդիւնքները ճանապարհ են բացում առաւել արդիւնաւէտ պլաստիկ վիրահատութիւնների մշակման համար, որոնք, մինչեւ նուրբ մաշկը ձգելը, կը ներառեն ներքեւի ծնօտի ձեւի շտկում:

ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ԴՈԿՏ. ԱՐԺ. Տ. ԶԱՒԷՆ ԱՒԱԳ ՔՀՆՅ. ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆԻ

Շարունակուած էջ 7-էն

կեանքին պատմութեան մէջ եւ փնտռել փորձենք այսօրուան մեծարեալին՝ մտաւորական ու պատմագիտական աշխատանքներուն մղում տուող, ներշնչող անհատները՝ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան Դպրեվանքին իր անմոռանալի դաստիարակները, երբ անոնք Զաւէն Արզումանեան Սարկաւագին կամ Աբեղային միտքն ու նկարագիրը կը կոփէին՝ բազմաթիւ այլ դպրեվանեցիներուն հետ»:

Որմէ ետք, Գերշ. Տ. Եփրեմ Արք. Թապագեան մանրամասնութեամբ եւ հանգամանօրէն ներկայացուց Տէր Հօր հեղինակած օգտակար եւ մնայուն արժէք ներկայացնող, կրօնական, ծիսական, վարդապետական եւ Աստուածաբանական գործերը եւ յատկապէս նշեց Ազգապատումի երրորդ եւ չորրորդ հատորները, որոնց պատրաստութեան համար երկար տարիներ տրամադրած էր շնորհիւ իր հետապնդումներուն եւ աստուածատուր կարողութիւններուն:

Տեղի ունեցաւ գեղարուեստական յայտագիր մը՝ Սալբի Քերքոնեան, սրինգով եւ Սօսի Քերքոնեան՝ տաւիղով խանդավառեցին ներկաները:

Ելոյթ ունեցաւ նաեւ Տէր Հօր կրտսեր եղբայրը՝ Տոքթ. Յարութիւն Արզումանեան: Ան խօսեցաւ Տէր Զաւէնի մանկութեան եւ իրենց ընտանեկան կեանքէն առնուած դէպքերու մասին եւ նշեց, թէ ինչպէս պատանի տարիքին Դերենիկ Սրբազան զինք ընտրեց որպէս ժառանգաւոր Անթիլիասի Դպրավանքէն ներս:

Յայտագրի աւարտին մեծարեալ Դոկտ. Արժ. Տ. Զաւէն Աւագ Քհնյ. իր շնորհակալութիւնները յայտնեց Առաջնորդ Սրբազան Հօր, Հոգեւոր Հայրերուն, ԹՄՄ Լոս Անճելըսի Մասնաճիւղին, որ այս երեկոն կազմակերպած էր, ինչպէս նաեւ յայտագրի բոլոր մաս կազմողներուն եւ հիւրասիրութիւնը պատրաստողներուն: Ապա իր սրտի խօսքը ըրաւ. »Ըսուեցաւ թէ գրական-մատենագրական աշխատութիւններուս մէջ յիրաւի Ազգապատումի երեք հատորները գլխաւոր տեղը կը գրաւեն: Տարիներու աշխատանք եղաւ անոնց լրացումը եւ գոհունակ սրտով տեսայ անոնց օգուտն ու կարեւորութիւնը՝ բազմաթիւ վկայութիւններով: Աղբիւրագիտական կալուածէն ներս, Օրմանեանի պատմագիտական ոճին զուգահեռ բովանդակութեամբ անհրաժեշտ էր խմբագրել անհատնում նիւթերը որոնք խճողուած զիրար կը հրմշտկէին 20րդ դարու լման երկայնքին, ճիշդ հարիւր տարի: Հալածանքի եւ կոտորածի տարիներուն յաջորդեցին անկրօն իշխանութիւն, երկուքն ի մի ջլատելով Հայ Եկեղեցին ներսէն եւ դուրսէն:

Բարեբախտաբար Հայ Եկեղեցին ու ազգը գտան Աստուծոյ Թաքուն շնորհքը շնորհիւ Երջանկայիշատակ Տ. Տ. Գէորգ Ե. Սուրէնեան, Խորէն Ա. Մուրատբէգեան, Գէորգ Զ. Չորեքճեան եւ Վազգէն Ա. Պալճեան Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսներուն, որոնցմէ առաջին երեքը մահաբեր ամպերու ներքեւ նաւարկեցին ու Հայ Եկեղեցին տառացիօրէն փրկեցին կործանարար ալեկոծումներէ: Աստուծոյ գերագոյն շնորհքը եղաւ Վազգէն Ա. Հայրապետի նախախնամական մուտքը Մայր Աթոռ որ պատուով եւ նախանձախնդրութեամբ, ամենալուրջ աշխատանքով եւ դիւանագիտութեամբ Հայ Եկեղեցին առաջնորդեց դէպի 1700ամեակ եւ դէպի 21րդ դար՝ գահակալելով արդիւնաշատ չորս տասնամեակներ: Այս բոլորը, ցեղասպանութենէն եւ նախասովետական շրջանէն սկսեալ հարկ էր դասաւորել, ճշդել, անաչառ կերպով վերլուծել դէպքերն ու դէմքերը, մնալով հաւատարիմ մեծանուն գիտնական պատմաբանին՝ Մաղաքիա Պատրիարք Օրմանեանի: Թերահաւատութեամբ սկսայ գործիս եւ գոհունակութեամբ ընծայեցի զայն եկեղեցիին եւ ազգին»:

Տէր Հայրը յատկապէս գնահատեց Եփրեմ Սրբազանին կատարած Շարակնոցին ճշգրիտ թարգմանութիւնը աշխարհաբարի եւ մի քանի օրինակներ բերաւ:

Ապա, Առաջնորդ Սրբազան Հայրը մեծապէս գնահատեց Տէր Հօր Աստուածատուր առաքինութիւնները եւ նուիրումը Հայց. Եկեղեցւոյ եւ Հայ Ժողովուրդին: Իր խօսքին մէջ յատկապէս գնահատեց նաեւ Երէցկին Ծոյսին համագործակցութիւնը եւ համբերատար աշխատանքը եւ բարեմաղթութիւններ կատարեց: Շեշտեց Տէր Հօր հեղինակած դաստիարակիչ եւ մնայուն արժէք ունեցող գիրքերուն կարեւորութիւնը, քաջառողջութեան եւ նորանոր հրատարակութիւններ բարեմաղթութիւններ կատարեց: Յայտարարեց, որ Տէր Հօր գիրքերը տրամադրելի են եւ իր յառաջիկայ հրատարակութիւններուն համար Առաջնորդարանէն ներս հաստատուած է հիմնադրամ մը, որ պիտի նպաստէ ապագայ գիրքերու տպագրութեան:

Սրբազան Հայրը իր խօսքին մէջ ըսաւ. «Դոկտ. Արժ. Տ. Զաւէն Աւագ Քահանայ Արզումանեան իր աւելի քան 60 տարիներու հոգեւոր-եկեղեցական ծառայութիւններով հայ մշակոյթին նուիրաբերած մնայուն արժէքներով դարձած է Հայց. Առաքելական մեր Սուրբ Եկեղեցւոյ պսակը: Տէր Զաւէնի անձը պէտք է բնութագրել մի քանի հիմնական սահմանումներով.- Հաւատաւոր ու Աստուածասէր, Կարգապահ ու Նախանձախնդիր, Հոգեւոր Մշակ եւ Ստեղծագործող Արեւմտեան Թեմէն ներս: Տէր Զաւէն իր ծառայական կեանքին նոր ճանապարհորդութիւնը սկսաւ, որուն համար երախտապարտ ենք: Կեանքը կու գայ ու կ'անցնի. եւ եթէ իմաստութիւնը չունենանք գիր ու գրականութեամբ ստեղծագործ կեանքով յաւերժացելու մեր տեսիլքներն ու յոյզերը, ապա մարդուն կեանքը Սաղմոսերգողի բառով կը դառնայ խոտի նման, որ կ'աճի, կը չորնայ եւ յօդս կը ցնդի»: Ապա յուշանուէր մը յանձնեց Տէր Հօր եւ Երէցկին Ծոյսին:

Հանդիսավար Հրաչ Սեփեթճեան իր երախտագիտութիւնը յայտնեց Առաջնորդ Սրբազան Հօր՝ իր քաջալերութեան համար, ինչպէս նաեւ շնորհակալութիւն յայտնեց ԹՄՄ Կազմակերպիչ Յանձնախումբին եւ յայտագրի բոլոր մաս կազմողներուն: ԹՄՄ կողմէ Տոքթ. Յարութիւն Արզումանեան եւ Վաչէ Սեմերճեան յատուկ շնորհաւորագիր մը յանձնեցին Դոկտ. Արժ. Տ. Զաւէն Աւագ Քհնյ. Արզումանեանին: Յայտագրի աւարտին տեղի ունեցաւ հիւրասիրութիւն:

ՆՇՒԵՑ ՆՈՐ ՋՈՒՂԱՅԻ ԵՐԵՔ ԿՐԹԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻ ՅՈԲԵԼԵԱՆՆԵՐԸ

Շարունակուած էջ 7-էն

հայապահպանման ասպարէզում: Այդ արտայայտութիւնները ծայրագոյն խանդավառութեան հասցրին հանդիսատեսին երբ նա ասաց թէ՝ «Մենք հպարտ ենք մեր փոքրիկ Նոր Ջուղայի պատմութիւնով եւ այսօր հեռաւոր Կլենտէյլում յիշում ենք մեր սրտին մօտ դպրոցները»:

Ձեռնարկի հաղորդավարներն էին Անգինէ Այվազեանը եւ Արմէն Ղազարեանը որոնք բացառիկ յաջողութեամբ ամբողջ երեկոյի ընթացքում իրենց ասմունքներով եւ հայրենասիրական լոզունքներով յատուկ փայլ տուին հանդէսին: Խորհրդաւոր մթնոլորտում հնչեց Հայոց Դպրոցի զանգը, սրահում ներկայ գտնուող ամենաբոլոր երգերը նուիրուած էին հայ դպրոցին եւ մշակոյթին: Ժողովրդական պարով բեմ ելաւ Արաքսի Աբրահամեանը, որի պարուսոյցն էր Ժաքլին Գալստանեանը: Պաստառի մտայղացում էր տարբեր ժամանակաշրջաններում հայ դպրոցականների համազգեստների ցուցադրումը, որի ընթացքում հնչեցին ժամանակին Կենտրոնական Դպրոցի տեսուչ Պր. Հայկ Հայրապետեանի բանաստեղծութիւններից Արինա Մկրտչեանի միջոցով, որը արժանացաւ ներկաների ծափահարութիւններին:

Ելոյթ ունեցաւ նաեւ Իսֆահանի Հայագիտական համալսարանի շրջանաւարտ Տիկ. Ռիմա Պօղոսեանը, որն խօսեց հայ դպրոցների կարեւորութեան, հայեցի

Նոր Ջուղայի Բարեկամներ Յանձնախումբ

տարեց աշակերտուհիների՝ Մելիս Սուքիասեանի եւ Մէրի Ալէքսանեանի միջոցով որոնց աջակցում էին մանկապարտէզի սանիկները:

Օրուայ գլխաւոր բանախօսն էր, նոյն դպրոցի շրջանաւարտ, ծանօթ բանաստեղծ Գրիշ Դաւթեանը: Յարգելի բանախօսը իր ամփոփ ելոյթով նկարագրեց հայ ժողովրդի բռնի գաղթը եւ հաստատումը Նոր Ջուղայում, ինչպէս նաեւ անդրադարձաւ այն դերին, որ ունեցան հայերը Նոր Ջուղայում: Ս. Ամենափրկչեան վանքի, եկեղեցիների եւ կրթական հաստատութիւնների կառուցումը, առաջին տպարանի հիմնումը, գրքերի տպագրութիւնը եւ արհեստների զարգացման բնագաւառում հայութեան ներդրումը անհերքելի ապացոյցներն են այդ դերակատարութեան: Բանախօսը յիշեց նաեւ որ 3-4 դար առաջ, Նոր Ջուղայի այն օրերին տիրող դժւարին պայմաններում, կրթական օրիորդաց դպրոց հիմնելը հերոսութիւն էր: Խտասալիկների միջոցով ցուցադրուեցին Նոր Ջուղայի վանքը, եկեղեցիները, պատմական վայրերը, հայ ընտանիքների տները եւ մի քանի հասարակական դէմքերի, գրական եւ կրթական գործիչների պատկերները: Ցուցադրմանը զուգընթաց հնչում էին բանաստեղծութիւններ նուիրուած հայոց լեզուին, հայ դպրոցին եւ Նոր Ջուղային: Երգերի յաջող կատարումներով հանդէս եկան Արաքս Անթանէսեանը, Զեփիւռ Մարգարեանը, Կարօ Մինասը եւ Արարատ Ղազարեանը որոնք գնահատուեցին բուռն ծափահարութիւններով: Երգերին դաշնամուրով ընկերակցում էին Անէթ Դիլանչեանը, Սիմոն Սիմոնեանը եւ Հերոս Մինասը: Հնչած դաստիարակման ասպարէզում մատուցած ծառայութիւններին եւ յոյս յայտնեց որ դարեր կը շարունակուեն կանգուն մնալ մեր կրթական օջախները: Նա մեծապէս գնահատեց օրուայ ձեռնարկը:

Յոբելենական հանդիսութեան աւարտին բեմ հրաւիրուեց Գերպ. Տ. Միւռոն Ծ. Վարդապետ Ազնիկեանը, որն օրուայ ներկաներին փոխանցեց Տ. Մուշեղ Ս. Արք. Մարտիրոսեանի ողջոյնները եւ գնահատական խօսքեր ասաց բոլոր մասնակիցներին, որոնց շնորհիւ կայացաւ յոբելենական սոյն հանդիսութիւնը ամենաբարձր մակարդակով:

Այստեղ պիտի նշենք որ սրահի մուտքին տեղադրուած դպրոցի դարպասի մակետը եւ ամբողջ բեմայարդարումը շնորհալի արուեստագէտ Վարդգէս Զոհրաբեանի ջանքերով ու ճաշակով էին կատարուել, որոնք յատուկ փայլ տուեցին յոբելենական երեկոյին:

Այս բոլորի շնորհիւ այդ գիշեր յատկապէս Նոր Ջուղայեցիները գոնէ մի քանի ժամով ապրեցին ու վերականգնեցին իրենց ծննդավայրի քաղցր յուշերն ու անջնջելի յիշատակները:

Յոբելենական Յանձնախմբի նախագահն էր Տիկ. Էլիզաբէթ Սուքիասեանը, որը նաեւ տարիներ շարունակ վաստակաւոր տեսչուհին է եղել Նոր Ջուղայի Հայոց Ազգային Մանկապարտէզի:

Յունիս 3-ին կայացած Նոր Ջուղայի ազգային երեք դպրոցներին նուիրուած յոբելենական հանդիսութիւնը բացառիկ մի ձեռնարկ եղաւ մեր համայնքի կեանքում եւ դեռ երկար ժամանակ պիտի մնայ հանդիսատեսի յիշողութեան մէջ:

ՆԵՐՍԷՍ ՏԷՐ ՄԵՍՐՈՊԵԱՆ

ՄՏԱՀՈԳՈՒԹԻՒՆԸ

Մտահոգութիւնը շատ սովորական հարց մըն է եւ մարդիկ երբեմն կը մտահոգուին. պատանին՝ երբ առաջին հանդիպումը կ'ունենայ հակառակ սեռի պատկանող անձի մը հետ, չափահասը՝ երբ ժողովուրդին հետ տեսակցութիւն կ'ունենայ, բժշկութիւն ուսանողը՝ երբ առաջին առանձին վիրաբուժութիւնը կատարէ, աշակերտը՝ երբ քննութեան հարցարանը ստանայ:

Այս բոլոր մտահոգութեան բնական աղբիւրներն են եւ այս պարագաներուն այդ նոյնիսկ օգտակար կը համարուի, որովհետեւ այդ մեզի կը մղէ խնդիրներու պատրաստուելու եւ անոնց հետ վերաբերելու: Այն անձը, որ մտահոգութիւն չի զգար, ձախողութեան վտանգին կ'ենթարկուի:

Երբ մտահոգութիւնը զօրաւոր ըլլայ եւ շարունակէ անձին հետ մնալ ամիսներով ու տարիներով, տիրապետելով անոր մտածումներուն վրայ, այս պարագային այդ կը կոչուի հիւանդագին մտահոգութիւն (pathological arxietն), երբ անձին վրայ կ'իշխեն մտածումներ ու երեւակայութիւններ, որոնց պատճառով ան կը կարծէ, թէ վտանգ մը կը սպառնայ իրեն: Այս մէկը մտահոգութեան հիւանդութիւնն է: Այս տեսակի մտահոգութեան որպէս արդիւնք, անհատը ընդհանուր եւ ծածուկ վախ կը զգայ ապագայէն: Այս զգացումը ընդհանրապէս կ'ազդէ անոր մտածելակերպին ու կեդրոնացման վրայ, հետեւաբար, զինք ջղային եւ լարուած դարձնելով:

Այս տեսակի մտահոգութիւնը ներքին է, առանց այդ մտավախութեանց յստակ պատճառ ըլլալու: Այս վիճակը առանձնայատուկ պատճառ չունի, սակայն կենսաբանական, ժառանգական, միթնոլորտային ու ընկերային գործօններ կրնան ազդեցութիւն ունենալ: Կարգ մը մարդիկ, իրենց ժառանգական-կենսաբանական կազմուածքին պատճառով հակամէտ կ'ըլլան (ուրիշներէն աւելի) այս հիւանդութեամբ տառապելու:

Բացայայտ իրականութիւն մըն է, թէ միթնոլորտային ու ընկերային գործօնները գլխաւոր դեր կը խաղան մտահոգութեան ու անապահովութեան զգացումը աւելցնելու: Ծնողքին կողմէ ցուցաբերուած աւելորդ հովանաւորութիւնը պատճառ կը դառնայ պզտիկին մօտ մտահոգ անհատականութիւն մը յառաջացնելու:

Այս պարագան ունեցողներուն բուժումը կարելի է ամենէն առաջ այդ անձին մտածելակերպը փոխելով, որովհետեւ այդ անձը անկասկած կը տառապի մտածելաձեւէ մը, որ զինք հեռու կը պահէ իրականութենէն եւ զինք կը մղէ ընկղմելու արդարացում չունեցող տխրութեան մէջ: Հետեւաբար, առաջին քայլը պէտք է ըլլայ , որ այս անձը պարզութեամբ նայի ու մօտենայ հարցերուն, եւ ոչ թէ կարգ մը վնասներու հաւանականութիւն ունեցող հարցերուն նայի որպէս իսկական վտանգաւոր դիրք:

Այդ անձը պէտք է նաեւ չմտահոգուի հեռու ապագայով, ինչպէս նաեւ ան պէտք չէ ներկայ ժամանակը թունաւորել հեռու եւ տխրեցուցիչ մտածումներով ու գաղափարներով: Հետեւաբար, հարկ է մեր կեանքը լեցնել հետաքրքրական գործունէութիւններով:

Երբ անձ մը չ'աշխատիր, իր ուղեղը կը թեքի իր մտահոգութիւններուն ու մտավախութիւններուն մասին մտածելու: Թերեւս այս կէտին ամէնէն յարմար օրինակը կը հանդիսանայ

Ուինսթըն Չըրչըլին խօսքը: Չըրչըլ, որ օրական 18 ժամեր կ'աշխատէր պատերազմին ընթացքին, երբ իրեն հարցում ուղղած են, թէ արդեօք ինք մտահո՞գ է, ան պատասխանած է հետեւեալ ձեւով. «Ես շատ զբաղած եմ եւ մտահոգուելու ժամանակ չունիմ»:

Մտահոգ անձը երանի յիշէ, թէ այդ մտահոգուելիք հարցերը որոշ տոկոս համեմատութեամբ կրնան չպատահիլ եւ երանիան ինքզինքին հարց տայ, թէ ի՞նչ են իր մտահոգութեան իսկական ու համոզիչ պատճառները: Արդարեւ, ան պէտք է նայի իր առջեւ գտնուող եւ յստակ եղող բաներուն, եւ ոչ թէ նայի մթութեան ու անյայտութեան մէջ գտնուող բաներուն: Մտահոգ եղող անձը պէտք է գիտակցի այն իրականութեան, թէ երբեմն մենք բոլորն ենթակայ կ'ըլլանք նեղացուցիչ պարագաներու, երբ անկարող կ'ըլլանք զանոնք փոփոխութեան ենթարկելու եւ ստիպուած կ'ըլլանք զանոնք ընդունելու: բակայն այս չի նշանակեր, թէ պէտք է յանձնուիլ, այլ պէտք է յարատեւ աշխատանք տանիլ այդ պարագաները դիմակալելու եւ փոխելու, կամ ընդունիլ զանոնք որպէս իրականութիւն, եւ այս մէկը աշխարհին վերջը ըլլալ չի նշանակեր:

Ամենէն յարմար եւ դիւրին բուժումը կը կայանայ ինքզինք այս մտահոգութեան հարցով չկորսնցնելուն մէջ: Պատահած հարցերով մտահոգուիլը անօգուտ է. սակայն այս չի նշանակեր, թէ բոEոր հարցերը իրար վրայ պիտի հաւաքուին, որովհետեւ հարկ է, որ վաղը նոր ծագելիք արեւը իր հետ բերէ նորանոր յոյսեր:

Բոլորս ալ մտահոգութենէ կը տառապինք, սակայն հիւանդագին մտահոգութեան զոհ եղողները ուրիշներէն աւելի կը տառապին: Եթէ բնական մտահոգութիւնը որոշ չափով օգտակար է, հիւանդագին յարատեւ մտահոգութիւնը կրնայ տապալել ենթակային կեանքի վայրկեանները եւ անոր առիթ չտալ այլ մարդոց նման ապրելու:

«Կեանքը յարատեւ ժպիտ ու արցունք է: Արտասուքը յաճախ կը փորձէ թափանցել սրտիդ խորքը՝ մարելու կեանքիդ ուրախ շողերը: Բայց չփակես սիրտդ ու մոռնաս կամքդ: Յիշէ՛, յիշէ, թէ ամէն մայրամուտէ ետք... վերստին կը ծնի վաղուան արեւը»:»

ՍՈՒՐՃ... ԽՄԵ՞Լ, ԹԵ՞ ՉԽՄԵԼ

Սուրճի անկրկնելի բուրմունքը տալիս են նրա պարունակութեան մէջ մտնող 600 հոտաւէտ նիւթերը: Այն պարունակում է նաեւ բազմաթիւ օգտակար միկրոտարրեր: 100 գ բոված սուրճի հատիկներն իրենց կազմի մէջ ունեն 2 մգ նատրիում, 1600 մգ կալիում, 147 մգ կալցիում, 198 մգ ֆոսֆոր, 5,3 մգ երկաթ, B1, B2, PP վիտամիններ: Իսկ 100գ լուծուող սուրճը պարունակում է 3 մգ նատրիում, 100 մգ կալցիում, 250 մգ ֆոսֆոր, 6,1 մգ երկաթ, B2 եւ PP վիտամիններ: Սուրճի գլխաւոր յատկութիւններից մէկն այն է, որ նա բարելաւում է գլխուղեղի, սրտի եւ երիկամների ակտիւութիւնը: Իզուր չէ, որ 1 գաւաթ սուրճ ըմպելուց յետոյ անցնում է հոգնածութիւնը, զգացւում է առոյգութեան եւ ուժի հոսք, արագանում են տարբեր ռեակցիաները, լաւանում է յիշողութիւնը, բարձրանում տրամադրութիւնը: Սա բնական «դոպինգ» է: Այնպէս որ, եթէ մարդը առողջ է եւ ունի նորմալ արեան ճնշում, օրուայ ընթացքում մինչեւ 3 գաւաթ սուրճը ոչ մի վնաս չի տայ: Միայն չպէտք է խմել թունդ սուրճ՝ սոված ժամանակ: Այն մարդիկ, որոնք ունեն տարբեր բնոյթի տագնապներ, սուրճը կարող է ունենալ հակառակ ազդեցութիւն նեարդային համակարգի վրայ: Սրտի իշեմիկ հիւանդութեամբ, առիթմիայով (սրտի կծկումների ռիթմի խանգարում), արտայայտուած աթերոսկլերոզով, երիկամների տարբեր հիւանդութիւններով, գլաուկոմայով տառապող մարդկանց սուրճը արգելւում է օգտագործել: Տարեցները եւ երեխաները նոյնպէս սուրճ չպէտք է օգտագործեն: Սուրճը ուժեղ ազդակ է ստամոքսահիւթի արտազատման համար: Այդ պատճառով էլ այն խորհուրդ չի տրւում օգտագործել ստամոքսի եւ 12-մատնեայ աղիի խոցի սրացման ժամանակ, սուր գաստրիտի դէպքում:

Լեարդի, լեղապարկի, ենթաստամոքսային գեղձի որոշ հիւանդութիւնների ժամանակ նոյնպէս պէտք է ձեռնպահ մնալ սուրճի օգտագործումից, յատկապէս՝ թունդ:

ԼԵՒՈՆ ՄԱՇՈՒՐԵԱՆ

Burbank Airport

Bid Request General Contractors

Qualified "A", licensed Contractors are invited to submit sealed bids by 2:05 PM, August 3, 2011 to the Burbank-Glendale-Pasadena Airport Authority for Project Number E11-02, Fiber Optic and Service Equipment project. The Work in general consists of, but is not limited to, completion of fiber optic path along the perimeter of the airport and terminating at the Terminal Complex. Includes all conduit, environmental enclosures, electrical components (including conduit and conductors to energize enclosures), concrete pads and bollards at the Bob Hope Airport. Also includes two additive alternates for fiber optic installation. Plans and specifications can be obtained directly from the Bob Hope Airport Web site at bobhopeairport.com under Business Opportunities. All bidders shall register with the Airport Engineering Department either via website or in person. Bids submitted by firms that have not registered with Airport Engineering will be deemed non-responsive and will not be considered. Call Bobbi Greenspahn at (818) 565-1305 for more information. A pre-bid conference (although not mandatory, we strongly encourage bidders to attend due to the difficult nature of the existing site conditions), will be conducted on July 20, 2011, at 10:00 A.M. at the Bob Hope Airport Engineering Office, 2800 Clybourn, Burbank, California, 91505. Located at the corner of Sherman Way and Clybourn.

INVITATION FOR BIDS (IFB) NO. 1710

The Housing Authority of the City of Los Angeles invites vendors to submit bids for The Installation of (26) Exterior Railings and Modular Aluminum Accessible Ramps at: (I) Estrada Courts; (II) Jordan Downs; (III) Nickerson Gardens; (IV) Pueblo Del Rio; (V) Ramona Gardens; (VI) Rancho San Pedro; (VII) San Fernando Gardens; And (VIII) William Mead Homes; And (IX) Gonzaque Village Housing Development. Copies of the IFB may be downloaded from the internet at www.hacla.org/cgs. Bids will be accepted at 2600 Wilshire Blvd, #3100, Los Angeles, CA 90057, until 2:00 p.m. (local time), July 22, 2011.

7/7/11
CNS-2127032#
MASSIS WEEKLY

REQUEST FOR PROPOSALS (RFP# 7552) NATIONAL EXECUTIVE RECRUITMENT SERVICES FOR PRESIDENT & CEO

The Housing Authority of the City of Los Angeles invites proposals from qualified national executive search firms to assist in the selection of a President and CEO. The qualifications for the ideal candidate for the position of President and CEO are defined by the Board of Commissioners. Copies of the RFP may be obtained beginning June 27, 2011 online at www.hacla.org/ps. Proposals will be accepted at 2600 Wilshire Blvd, #3100, Los Angeles, CA 90057, until 2:00 P.M., July 20, 2011.

7/7, 8/4/11
CNS-2127133#
MASSIS WEEKLY

«ԿԸ ԳԱՅ ԱՅԴ ՕՐԸ, ԵՐԲ ԿԸ ՄԱՍՆԱԿՑԵՆՔ ԲԱՆԱԿՑԱՅԻՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑԻՆ»

Շարունակուած էջ 6-էն

համարում եմ, որ այս հակամարտութիւնը սահմանափակուած չէ միայն Ատրպէյճանի, Արցախի, Հայաստանի հետաքրքրութիւններով: Այսօրուայ քաղաքակիրթ աշխարհը ունի իր պահանջները յատկապէս մեր տարածաշրջանում: Ես դիտում եմ մեր գործունէութիւնը ոչ թէ այդ ծայրահեղ քաղաքականութեան մէջ, այլ ընդհակառակը՝ մենք ամէն ինչ պէտք է անենք, որպէսզի նուազեցնենք ստեղծուած լարուածութիւնը եւ փորձենք աւելի ուրիշ գործիքներ գործադրելով մօտենանք մեր յարաբերութիւնների պարզելուն:

Հարց. - Ձեր գնահատականը քննարկուող փաստաթղթին:

Պատասխան. - ՀՀ ղեկավարութիւնը բազմիցս յայտարարել է, որ այդ եւ մնացած սկզբունքները հիմք են բանակցելու համար: Հետեւաբար մենք էլ ենք ողջունում ցանկացած առաջարկութիւն, որը հիմք է բանակցելու համար: Եւ մենք գտնում ենք, որ այսօրուայ փաստաթուղթը՝ եթէ հնարաւորութիւն է տալիս բանակցելու, ապա չի կարող մեր կողմից մերժուել: Եթէ Մինսկի խմբի համանախագահների կողմից առաջարկուել է մի փաստաթաթուղթ, այսօր խօսւում է Մադրիդեան փաստաթղթի մասին, որը հնարաւորութիւն է տալիս բանակցելու, դա դեռ չի նշանակում կողմերի համաձայնութիւնը: Եւ բազմիցս ՀՀ ղեկավարութիւնը յայտարարել է, որ խօսքը գնում է մի փաստաթղթի մասին, որի շուրջ ընթանում են բանակցութիւններ: Եւ վաղը եթէ կը լինի այդ եւ միւս փաստաթուղթը, որը հնարաւորութիւն կը տայ նաեւ բանակցել Արցախին, մենք , իհարկէ, ողջունելու ենք: Որովհետեւ փաստաթուղթը դա դեռ չի նշանակում վերջնագիր:

Հարց. - Այսինքն եթե ՅՅ-ն եւ Ատրպէյճանը վաղը ստորագրեն հիմնարար սկզբունքների շուրջ մի փաստաթուղթ, դուք խնդիր չէ՞ք ունենայ:

Պատասխան. - Մենք միշտ էլ նշում ենք, որ երախտապարտ ենք ՀՀ-ին բանակցային գործընթացում իր գործունէութեան համար, բայց աւելացնում ենք նաեւ, որ այդ շրջանակներում անհնարին է որոշակի համաձայնութիւնների գալ, քանի որ անհրաժեշտ է այդ քննարկումներին Արցախի մասնակցութիւնը: Այդ մասին չեշտում եւ յայտարարում է նաեւ ՀՀ նախագահը: Հիմա կողմերը իրականացնում են աշխատանքը, որը պիտի հնարաւորութիւն տայ Արցախին մասնակցել այդ գործընթացին: Այդ մասին նաեւ ՀՀ նախագահն է յայտարարել: Եւ ես դա համարում եմ ազնիւ կեցուածք, մօտեցում, որը ամբողջութեամբ համապատասխանում է հիմնախնդրի բնութեանը:

ԼՈՒՍԻՆԷ ՄՈՒՍԱՅԷԼԵԱՆ,
ԷՄԻԼ ԴԱՆԻԷԼԵԱՆ

ՀԱՅ ՔՈՅՐԵՐՈՒ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ԱՒԱՐՏԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Շարունակուած էջ 8-էն

իրենց սրտին խօսքը երկլեզու ներկայացուցին Շահէ Գազայեան եւ Փօլ Եղիայեան: Յուզումնալից արարողութեան աւարտին, ծնողք, աշակերտ ու դաստիարակ, հոգեկան մեծ բաւարարութեամբ վերադարձան տուն՝ կրկին հանդիպելու յաջորդ Կիրակի:

Յունիս 12ի յետմիջօրէին տեղի ունեցաւ միջնակարգի աւարտական հանդէսը «Դանիէլեան» սրահէն ներս, ներկայութեամբ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ ժողովրդապետ Հայր Գրիգոր Շահինեանի, քոյրերու, ուսուցչական կազմի անդամներու, ծնողներու եւ հիւրերու:

Հանդիսութիւնը պաշտօնապէս ընթացք առաւ աշակերտներու յաղթական սրահ մուտքով, ապա յայտագիրը սկսաւ աշակերտներու կողմէ Տէրունական աղօթքի եւ քայլերգներու երգեցողութեամբ, եւ շարունակուեցաւ պաշտօնական խօսքերով՝ անգլերէն եւ հայերէն, ներկայացուած տնօրէնուհի քոյր Լուսիայի եւ դաստիարակներ Լինտա Գանտիլեանի ու Ուիլեըմ Պասեթի կողմէ: Աշակերտութեան կողմէ ուղերձ կարդացին Ալեք Քիլիսեան (հայերէն), Նարեկ Պուլտուքեան (անգլերէն), Շահէ Գազազեան (սպաներէն), իսկ աշակերտական խորհուրդին կողմէ խօսք առաւ Արին Շահճահանեան:

Օրուան հիւր պատգամաբերն էր Ֆիլատելֆիոյ Հայ Քոյրերու վարժարանի շրջանաւարտներէն Վիգէն Գապագեան, որ իր կեանքի օրինակով պատգամ տուաւ շրջանաւարտներուն՝ յորդորելով զանոնք օգտուիլ բոլոր պատեհ առիթներէն, տրամադրելով նաեւ հաճոյքի ժամանակ, բայց միշտ մնալով ապահով:

Հանդիսութիւնը շարունակուեցաւ հայերէն եւ անգլերէն ոտանաւորներով, խմբերգներով: Յայտագիրը ճոխացուցին Սարին Օհաննէսեան եւ Մարալ Քիւրտեան, նուագելով ջութակի վրայ հայկական եւ օտար դասական երաժշտութիւններ օրինակներ, սակայն յայտագիրի գլուխ գործոցը եղաւ Արին Շահճահանեանի եւ ուսուցչուհի Վարդուհի Պաղտասարեանի ներկայացուցած Արամ Խաչատրեանի «Սուրերու Պարը» հռչակլի «տուէթը»:

Այս տարուան հանդիսութիւնը իր ներկայութեամբ կը պատուէր յարգելի հիւր մը՝ դոկտ. Սիլվա Գարայեանը: Ան, հոգեբանութեան եւ մանկավարժութեան դասախօս է եւ միաժամանակ՝ նոյն ամպիոնին վարիչը՝ «California Lutheran» համալսարանին մէջ, նաեւ հիմնադիրն ու պատասխանատուն է ազգանուիրումի եւ հայապահպանման նպատակով 2006ին յառաջացած ՀԲԸՄ Երուանդ Պապայեան մանկավարժական հիմնարկին:

Դոկտ. Գարայեանի ներկայութիւնը մեր վարժարանի հանդիսութիւններուն նախընթաց ունէր, սակայն այդ օրուանը տարբեր էր՝ քաջալերական եւ խրախուսիչ: «Պապայեան» հիմնարկին կողմէ վարժարանս ընտրուած էր իբրեւ «2011 Տարուան ամէնէն կենսունակ եւ բազմարդիւն հայագիտական բաժանմունքը, առ ի գնահատանք տնօրէնուհիին եւ ուսուցչական կազմին անսահման եւ ամբողջական նուիրումին, ի նպաստ հայ մատղաշ սերունդի որակաւոր դաստիարակութեան եւ հայակերտման վսեմ գործին»: Բեմ հրաւիրուեցաւ դոկտ. Գարայեան, որ դրուատեց վարժարանէս ներս տարուած աշխատանքը ընդհանրապէս, եւ հայկական բաժանմունքին տարած գործունէութիւնը՝ մասնաւորապէս, ապա գնահատագիր մը եւ 500 տոլար յանձնեց տնօրէնուհիին:

Շրջանաւարտ աշակերտները իրենց վկայականներուն եւ նուէրներուն հետ ստանձնեցին նաեւ գնահատագրեր եւ փոխանձագրեր, իսկ հանդիսութեան աւարտին, երբ տիկին Արմինէ Շէրիկեան յայտարարեց շրջանաւարտները՝ «2011 տարուան աւարտական դասարան», ներկաներու ծափողջիններու եւ ուրախութեան արտայայտութիւններու մթնոլորտին մէջ, աշակերտները մէկ կողմ թողելով իրենց գլխարկները՝ հեռացան սրահէն, մինչ «Վերջին Զանգը»ի երաժշտութեան արձագանգը տակաւին կը յամենար դպրոցի պատերէն ներս: Երեկոն շարունակուեցաւ «De Luxe» ճաշասրահին մէջ, մինչեւ ուշ ժամեր՝ ուրախութիւնը հասցնելով գագաթնակէտին:

ՔԱԶ ՆԱԶԱՐ
ՈՒՂԻՂ ԵԹԵՐ ԾՕ
Ամէն Կիրակի երեկոյեան
ժամը 10:00-ից 12:30
Կլէնտէյլի 380-րդ կայանից

ՎԱՐՁՈՒ ՏՈՒՆ

PALM SPRINGS ԱՐՁԱԿՈՒՐԴԻ ԳՆԱՑՈՂ ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐԻ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Փալմ Սփրինկս գեղատեսիլ եւ կից լեռնային շրջանին, վարձու է տրւում լրիւ կահաւորուած մէկ ննջարան, մեծ նստասենեակ, խոհանոց՝ բոլոր յարմարութիւններով, մինչեւ 5-6 հոգի գիշերելու տարողութեամբ Condo: Ունի մեծ լողաւազան, ջաքուզի, թենիսի խաղադաշտ, կանաչազարդ փիքնիքի տարածք, իր յատուկ կրակարաններով եւ 24-ժամեայ ապահովութեան սիստեմ:

Մանրամասների համար հեռաձայնել՝
(818) 246-0125

Վարձման գներն են՝

Ուրբաթ, Շաբաթ եւ Կիրակի՝	$ 400
Long Weekend-ների համար՝	$ 500
Մէկ շաբաթուայ համար՝	$ 675
Մէկ ամսուայ համար՝	$ 1450

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԿՏՐՈՆ

Yes, I wish to subscribe to Massis Weekly
Enclosed a check for (one year)
* $50,00 for USA
* $60,00 (second class), $ 75,00 (Air Mail) for Canada.
* $85,00 (second class), $ 125,00 (Air Mail) Overseas.
Name: --
Address: ---------------------------------------
City: --------- State:--------- Zip Code:------
Country: ------------
Tel :---------------------- Fax : -------------------------

www.massisweekly.com
updated every Friday

ARMENIAN
COMMUNITY
COALITION
of Pasadena
Pasadena Armenian Community Coalition
PACC
PRESENTS
4th Annual
Armenian Identity
FESTIVAL
SUNDAY JULY 31, 2011
12:00PM-8:00PM VICTORY PARK
2575 PALOMA STREET, PASADENA
CITY OF PASADENA INCORPORATED JUNE 1886
CO-SPONSORED BY:
THE CITY OF PASADENA
CELEBRATING PASADENA'S
125TH ANNIVERSARY
FOOD • LIVE MUSIC • BOOTHS
CHILDREN'S ACTIVITIES
FREE ADMISSION • FREE PARKING
ARMENIAN COMMUNITY COALITION OF PASADENA
P.O. BOX 70548 • PASADENA, CA 91117
(626) 399-1799 • pcccoalition@gmail.com • www.acc-us.org